

EGYETÉRTÉS

Előfizetési árak: Egész évre 28 korona. Félévre 14 korona.
Negyedévre 7 korona. Egy hónapra 3 korona 40 fillér.
Egyes szám helyben és vidéken 10 fill., vasúti állomásokon 12 fill.

Főszerkesztő
Dr. PAP ZOLTÁN

Szépirodalmi főmunkatárs
ÖTVÖS KÁROLY

Szerkesztőség és kiadóhivatal: VI., Eötvös-utca 32.
TELEFON-SZÁM: 788.
Szerkesztőség 788. Kiadóhivatal 706.

A celnai példa.

Budapest, szeptember 6.

Az alsófehérmegyei Celnai községben román parasztek vasárnap tüntető szándékkal tiltott nemzetiségi jelvényekbe öltözködtek. Csendőrök mentek ki tehát a községbe, hogy a tiltott jelvényeket elszedjék. A parasztek nem engedtek, mert nyilván erre voltak kitanítva; a csendőrök viszont nem engedhettek, mert őket az állam kötelezte akaratának végrehajtására. Az összeütközés elkerülhetetlen volt. Az eredmény: két halott és négy sebesült paraszt.

Igy fest a nemzetiségi kérdés a gyakorlatban. Ha objektíve nézzük a celnai tipikus esetet, megállapíthatjuk a következőket: szemben állnak egymással a magyar állam és a nemzetiségek, de voltaképpen nem ők az igazi szereplők. A magyar állam tudniillik nincs abban a helyzetben, hogy közvetlenül érintkezzen a nemzetiségi tömegekkel. Ha meg is bizza adminisztrációját, hogy ismertesse a tömegekkel az állami akaratot, a tömegek nem az adminisztráció ismertetéséből, hanem a bujkáló dolgozó agitátorok torzításából tudják meg, hogy mit akar tőlük az állam. De ennek az a következménye, hogy a tömegek se a maguk akaratára, hanem a bujkáló agitátorok irányítása szerint állnak szembe a magyar állammal, hanem a bujkáló agitátorok irányítása szerint. A bonyodalmat tehát a közvetlen érintkezés hiánya okozza, míg a megtorlásnál éppen az a baj,

hogy nagyon is közvetlenül érintkeznek, de nem az állam és az agitátorok, hanem az egyformán ártatlan eszközök, a csendőrök és a nemzetiségi tömegek. Már pedig nem lehet a baj orvoslása olyan megtorlás, melyben nem az igazi szereplők, hanem az ártatlan eszközök kerülnek egymással szembe.

Szabad-e a csendőröket vádolni? Nem. Szabad-e a felbujtott tömegeket elítélni? Nem. Valami végzetes rendezési hibával állunk itt szemben s ez a végzetes hiba teszi lehetetlenné, hogy a celnaihoz hasonló összeütközések a sajnálatos véráldozatok mellett legalább valami használható tanulságot nyújthassanak a jövőre nézve. A felbujtott tömegek mindig egyformán fognak viselkedni és az állami akarat végrehajtására kiküldött csendőrök nemkülönben. A hiba ugyanis a rendezésben van. Nem azok kerülnek egymással szembe, akiknek pörük van egymással. Ebből a rendezési hibából pedig az folyik, hogy az állam gyenge az igazi bűnösökkel és brutális a felbujtott ártatlanokkal szemben. Míg az agitátorok ellen a meglévő és elégtelen törvényt is alig tudja alkalmazni, addig a felbujtott, ártatlan tömegekkel szemben nincs is enyhébb fegyvere, mint tüstént a csendőrszurony vagy csendörgolyó. A bűnösökkel szemben az állam legfőleg a fogait viciorithatja, az ártatlanokkal szemben pedig csak halálbüntetést alkalmazhat. S most Celnában, vagy Celnai körül néhány alávaló agitátor röhögi az állam tehetetlenségét, mialatt

a celnai temetőben egy csomó özvegy és árva siratja az állam brutalitását.

És igazuk van azoknak is, akik a magyar állam tehetetlenségéről, azoknak is, akik a magyar állam brutalitásáról beszélnek. Leginkább igazuk azonban mégis csak azoknak van, akik ezt a tehetetlenséget és ezt a brutalitást úgy szeretnék kicserélni, hogy a brutális megtorló kezét a bűnösök, a tehetetlenül szelid kezét pedig az ártatlanok érezzék. Mert a celnai tipikus eset világánál meglátható, hogy Tisza Istvánnak a maga külön nemzetiségi politikájával egyben feltétlenül igaza van. Az állam gyöngye a nemzetiségi konfliktusok igazi bűnösével, az agitátorokkal szemben. A büntető törvénykönyv fogai kihullanak, ha az agitátorokba kellene harapnia. Nem kerül hurokra az agitátorok közül, legfőleg az, akit Tisza István jellemzően jámbor kezdőnek nevezett. Már pedig nem szorul bizonyításra, hogy Celnán csak úgy, mint a többi nemzetiségi afférban az agitátorok a bűnösök s nem az a tömeg, melyből a csendőrség — mit tehetett volna mást? — hat embert kilőtt. Komoly orvoslás itt csak úgy képzelhető, ha a tömegek felvilágosítására kevésbé halálos faktorokat keresünk, mint a csendőrök, viszont az agitátorok megrendszabályozására erélyesebb eszközt találunk, mint a fogvicsorgatás. Az államnak módját kell találnia, hogy a nemzetiségi tömegek felbujtása lehetetlenné, az agitátorok megbüntetése pedig lehetségessé váljon. A csendőrök előtt szeli-

Csendrontás.

Írta: Bárdos Artur.

(Utánnomás tílos.)

Magam alá húzom a cipőmet (még nedves az utca ködétől) a karomat összefonom a mellem körül, minél kisebbre zsugorodni össze, helegubódnai a jó langyos szobaesőndőbe: ez akarattalanságom minden akarása. Lassan, puhán, szerelmesen süppedek mélyre, mélyebbre a félhomályba, ez jó, ez jó, gyönyörű esendem, forró mellű altató dajkám, ez jó... így...

Künn valami eseléd énekel hosszan, elnyújtva, nem akarom, nem hallom: a testem minden pórusával látok, hallok és csiga-ura vagyok minden érzékemnek.

Csak a sárga függönnyel tompított ablakot akarom látni, csak ezen a tenyérynvi világosságon keresztül akarok kihintáznai az opálos kék ködbe, mely mindig nő, nő a szemem előtt, míg végre az ablak, mely az imént még szabályos, szerény geometriai jelentőségre szerint helyezkedett el a szoba falának nagy téglányai között, öles, az egész szobát átfogó keresztíté növekszik, felém jön, ráu dől, otromba, lélegzetfogyó súlylyal. Átmetesződő karjai között már csak kék köd felhőzik, idáig jön, előnti a szobát, pedig nedves és hideg és nem akarok tudni róla. Befelé

fordítom a látó-pórusaimat, beljebb, a szobába, ahol kusza, póklábu árnyak másznak fölfelebb-fölfelebb a falon, a plafon felé.

Czipőmön még az utca nyirkos nedvesége, az orromban náthás ködök, s hogy pillanatra lehunyom a szemem s megfosztom a homály mély és gazdag színeitől, hát csupa szürkeséget látok, a szürke utca, a szürke város, a szürke világ szürkeségét. Lám, a szürkeség városa gomolyog odakint, odalent s pillanatra, mégis a lelkembe villant egy messzi déli város aranykéksége, amikor egy kis nem idevaló palazzo mellett mentem el s derült homlokára pillantottam s tekintetem végigtánczolta a renaissance-ozslopsor finom rangos ritmusát. Egy olajszínű lányprofil suhant el melletttem... istenem, ha most Firenzeben volnék, milyen szerelmes volnék ebbe az olajszínű profilba. Pillanatra mélykéknek láttam az eget s az embereket titokzatosan nagyszeműeknek, aminők Gozzoli freskóin. De aztán beléjük ütődtem, meglöktek, megszólítottak, köszöntöttek... csak akker titokzatosak és nagyszeműek az emberek, ha nem ismerjük őket?... s megint a szürke városban voltam. Ez itt a köd, a sár, a szürkeség városa, menekülni kell. Menjünk, suhanjunk, lopózzunk. Haza.

Itt már beszótték a póklábu árnyak a plafont, a csend mélyebbé halkult (már szabályosan megkülönböztethető koesi- és szerkezörgés s időnként élesen, idegenül lasso-

gat végig a szobán a villamos esőngetése) s a sötétség ideges villamosságában tömörebben bontakoznak elém a tárgyak vonalai. Szemben a nagy karosszék olyan öblössé dagad, hogy valami hatalmas kőkoporsónak látszik. Az asztalon egyenként ismerem föl a tárgyakat, csak hogy megnőttek, megdagadtak, a római hamvederből vedlett hamutartó ismét olyan egészszse teljesedett, aminő három ezer év előtt lehetett, mikor elásták. A kezem Noa helyenszörében vajú. Alatta rózsaszín bőrének finom remegését, emberasszonyi idegességét érzem (ezért: szerény és mégis lelkes asszonyiságáért szeretem ezt az angoramaeskát), Noa megéri a pillanat liráját, nem vétkezik ellene mozdulattal se, dorombolással se. Egyetlen nagy gomolyoggá zsugorodik és a piros szemével világít.

Az ablak keresztje szépen visszahátrált régi helyére. Odaát, látom, ablakok világosodnak ki erősebb, majd enyhébb sárga fényvel. Mögöttük nem látok semmit, sem szobát, sem embert; csak világosabb foltok ezek, amik a szoba sötétebb foltjaival beszélgetnek.

Éles esőngetés rázkódtat meg, aztán fénykéve surran végig a szobán s nedves, hideg szél tört be nyomában annak, aki bejött. Tudom, hogy Zó jött be s nem mozdulok meg, csak összebb zsugorodom. Puha maescalépéseivel jött s érzem szélesipte bőrének friss illatát. Az villant át az agyamon,

debb állami közegeknek kell a nemzeti-ségi helyeken megjelenniök, akik tudnak felvilágosítani szurony és golyó nélkül is, az agitátorok ellen pedig olyan paragrafusokat kell a büntető törvénybe íglatni, hogy elmenjen a kedvük a bujkálva bujtogatástól.

Mig ez a kettős reparatura meg nem történt, a celnai esetek mindig így fognak ismétlődni. Az ártatlanok fübe harapnak, a bűnösök röhögnek, a csendőrök a vállukat vonják, az állam pedig tehetetlenül vicsoritja a fogait. A nemzetiségi kérdés megoldásának az az előfeltétele, hogy az állam a maga helyén tudjon erős vagy gyöngé lenni. Mert ha a tűz ellen gáttakkal, az árvíz ellen feckendővel tudja csak magát fölszerelni, nem akadályozhatja meg sem a tüzet, sem az árvizet, hiába van neki gátja is, feckendője is.

Budapest, szeptember 6.

Az első minisztertanács. Mint félhivatalosan jelentik, a nyári szünet után az első minisztertanács e hó tizennegyedikén, szerdán lesz.

Hieronymi utja. Karlsbadból jelentik: Hieronymi Károly kereskedelmi miniszter az eddigi dispoziciók szerint szombaton este egyenecen Budapestre utazik, mert hétfőn reggel fontos tanácskozás lesz a kereskedelmi miniszteriumban.

A horvát választások. Zágrábban a horvát-szerb koalíció mai értekezletére feltűnően gyér számmal jelentek meg a koalíciós pártok tagjai. Ezt annak tulajdonítják, hogy a volt képviselők inkább közvetlenül a bálnál akarnának érintkezésbe lépni. A tanácskozás délelőtt kezdődött és az esti órákban folytatták.

A báln jelöltjei közül eddig a következők ismeretesek: Varasd: dr. Rorauer Gyula egyetemi tanár, Zlatár: dr. Spevetz Ferenc egyetemi tanár, Novszka: dr. Silovics József egyetemi tanár, Zimony: Chavrak Levin, belügyi osztályfőnök, Bosnyáci: dr. Amrus Milán, kultuszfőnök, Bród: dr. Polics Ferenc ügyvéd, Pozsega: dr. Turkovics Vladán nagybirtokos, Nasice: gróf Pejacevich Tivadar, volt bán, Biszarovina: dr. Frank Ede ügyvéd, hírlapíró, Dugoszelo: dr. Bazala Gusztáv ügyvéd, Prograda: báró Oppenfeld Ottó nagybirtokos, Jaszka: gróf Erdődy István nagybirtokos, Pet-

rinja: Vukmanics katolikus plébános, Draganić: Stuetz katolikus plébános, Herczegovátz: Singer Lipót belvári nagykereskedő, Dolnji-Miholjac: gróf Majláth Gusztáv nagybirtokos.

Verőce megyében a választási mozgalom már javában folyik. Az észéki I. kerületben a legnagyobb valószínűség szerint újra meg fogják választani a kerület volt képviselőjét, dr. Pinterovicot. Ellenjelöltje nincs. A II. kerületben az észéki alpolgármestert és egykori képviselőt, dr. Neumannt jelölték kormánypárti programmal. Ellenjelöltje még nincs. Dolnimitoljacban az eddigi képviselőnek a haladó-párti dr. Poljárnak erős ellenfele támadt dr. Pavlinovic pénzügyminiszteri fogalmazóban. Ennek a kerületnek eddig csak 600 választója volt, most a választók száma 2500, úgy hogy a választás eredményét megjósolni nem lehet. Daljban újból Popovics Dusan önálló szerbpártit jelölték s megválasztása biztosra vehető. A valpovoi kerületben dr. Lorkovic biztosan kap ellenjelöltet. A djakovai kerületben ketten küzdenek a mandátumért: az egykori képviselő, dr. Schwarzmeier polgármester és dr. Rittig Staresevics-párti. A vuki kerületben dr. Benedics, a volt képviselő nagybetege s ezért nem is lép fel. E kerületben még nincs jelölt.

Külgügyek, husdrágaság és delegációk. Gróf Aehrenthal közös külügyminiszter és Khuen Hédervary gróf magyar miniszterelnök között a legutóbbi találkozás alkalmával, mikor a delegációk egybehívását beszéltek meg, szóba került a husdrágaság kérdése és ezzel összefüggésben a szerb kereskedelmi szerződés életbeléptetésének sürzős szükség. Aehrenthal gróf informálta a magyar miniszterelnököt San Giuliano olasz külügyminiszterrel való tanácskozásairól. A delegációk összehívása ügyében úgy határoztak, hogy október közepén kezdődik az ülészak Bécsben és szeptember folyamán a külügyminiszteriumban közös minisztertanács lesz a jövő évi költségvetés megállapítása céljából.

Görög-katolikus vikáriátus Boszniában. Szerajevéből jelentik, hogy dr. Stadler érsek és gróf Szeptycki András leMBERGI görög katolikus metropolita kérésrelvittek a római kuriálnál, hogy Boszniában a görög katolikus hívők részére vikáriátust állítsanak fel. Mindkét főpap azon fáradozott, hogy erre az állásra a körösi érsekség területéről való papot nevezzenek ki, de a szentszék a két főpap legnagyobb meglepetésére dr. Zuckot, a leMBERGI görög-katolikus szeminárium rektorát nevezte ki. A boszniai országos kormány a vikáriusnak 7000 korona fizetést és lakást ad.

Finomalt hallásonnal hallettam a Zó szívének aggodalmasan mekiiramodó kalapalását.

Nevetni próbált, mint a gyerek, mikor nem tudta: féljen-e, örüljön-e, de csak hamis félhangok szisszentek elő a torkából.

— No, ne tréfáljon... esavarja föl a lángot... kérem! — már rimánkodott a hangja. Éreztem: most föléje kerültem, most erősebb vagyok, neki a csend nem jó barátja.

— Így maradjunk — mondtam nyugodtan, de körülnéztem, mert a szavamnak utána-kongott. A csend még mindig ur volt a szobában.

A szobában valaki fölugrott. Egy szökés és Zó a villanycsapnál volt. Aztán kábító fényesség zuhogott a fejemre.

A lány hangosan fölkaezagott. Aztán dermedten rám nézett; pillantás alatt megértette a helyzetet. Rekedt sikoltással föl lépte az ajtót és lobogó hajjal rohant ki az előszobába, a lépcsőházba.

Utána vetettem magam. Már a lépcsőn volt. Apró, szapora lépéssel, lélegzet nélkül futott.

Hogy utólrjem: átdebtam magam a korlátan.

Az osztrák kormány nehézségei.

Budapest, szeptember 6.

Az osztrák kormány ismét megkezdte tárgyalásait a pártokkal, hogy a cseh tartománygyűlést, s ami ezzel egyjelentőségű, a birodalmi gyűlést munkaképessé tegye. Ez az állandó és legfőbb feladata az osztrák kormányoknak másfél évtized óta. Hol a németek, hol a csehek azok, akik olyan nemzetiségi követelésekkel lépnek fel, amelyek aztán szétfrobbantják a birodalmi gyűlést, úgy hogy ott Ausztriában a 14. paragrafus tulajdonképpen gyakrabban működik, mint maga a törvényhozás.

Ezen az áldatlan állapoton az általános választói jog sem változtatott. Az általános választói jogtól a nemzetiségi viszályok megszüntetését remélték Ausztriában s a túlzó nemzetiségi pártok megtizedelését s e helyett épen az ellenkező történt. A régi pártkeretek leomlottak ugyan némileg, de a sok apró frakció helyett létrejött egy nagy szláv blokk, mely számban is, tehetségeiben is, tekintélyben is erősebb, mint a még mindig frakciókra szakadt s egymással örök harezban álló német pártok.

Ez az oka annak, hogy az általános választói jog tulajdonképpen esődöt mondott Ausztriában. Csődöt mondott annyiban, hogy igazi, tulajdonképeni célját el nem érte, sőt még élesebbé tette az ellentétet a szlávok és a németek között. Mert épen az általános választói jog tette lehetővé a szláv blokk létrejöttét. Hisz az osztrák pártok megszűntek szűk „érdekképviseleti” alapon alakulni s az általános választói jog alapján megalakult szláv pártoknak szinte önként kínálkozott az, hogy ezentul az egész ausztriai szlávok képviselőinek tekintésük magukat. Épen a népparlament s az általános választói jog tette lehetővé a szláv blokk létrejöttét, mert megszüntette a külön kis érdekkörök képviseletét s megteremtette a szláv eszmét, mint minden szláv párt közös nagy ideálját.

A vezető szerepet ebben a szláv blokkban is a csehek töltik be. Még emléksziünk arra az időre, mikor az általános választói jog alapján az első választások lefolytak s abból az ifju-cseh párt, a legradikálisabb cseh nemzeti párt megtizedelve került ki. A bécsi kormánykörök a szó teljes értelmében örömmámorban usztak s egy új Ausztria születésnapját innepelték. Azt hitték, hogy az ifju-csehek bukásával egyszer és mindenkorra véget értek Ausztriában a nemzetiségi viták. De a reménykedés hiu volt. Az ifju-cseh párt helyett egy nagy szláv Unio született meg, mely sem radikalizmusra, sem agresszivitásra nem áll mögötte amannak. Mert a csehek tudván azt, hogy a szláv unio, ha összetart, számbelileg erősebb, mint a birodalmi gyűlés minden egyéb pártja együtt véve, minden tőlük kitelő erővel igyekeznek ezt az összetartást minél szilárdabbá tenni.

Ez az oka annak, hogy most a tizennyolcz tagból álló szlovénység is meg tudta akadályozni a birodalmi gyűlés munkaképességét. A szlovének obstrukciót kezdtek a legutolsó ülészakon a bosnyák kmetgyváltások miatt. Ez nem szláv és főleg nem cseh kérdés, de azért a csehek halálhüvelyessel támogatták a maroknyi szlovén pártot, míg végre is az osztrák kormány olyan nyilatkozatokra kényszerített, mely a szlovének egész parlamenti harezát a diadál glóriájával vonta be. Alig hogy ez a harez

hogy ha most a villany csapját megesavarná, megfojtanám.

Elment a csap mellett. Az ösztöne visszafogta. Föllélegzem.

Mikor mellém ért, megfogtam a kezét s szóltanul egy székre kényszeríttem. Elcs, kellemetlenül hangos szavakkal borzolta a csendet. Hogy mért vagyok sötétben. Az idő rossz és örül, hogy már itt van. De hogy mért vagyok sötétben?

Kezemmel a Noa selyemszőrét simogattam és a csend alá alázkodó halk, de talán gunyos hangon mondtam:

— Szokni kell a sötétben, Zó. Akkor aztán szépen megbarátkozunk vele. Látni kell a sötétséget. Látni és érezni. Noa érzi és nem vétkezik ellene.

— Az arcát akarom látni — mondta Zó nyugtalanul és az arcom felé tapogatózkodott. Hideg és nedves volt a keze. Visszaháritottam.

— Az arcomat is érezni kellene, Zó. Lám, én látom az arcodat. Egy izmocska föliramodik és leszalad a szájad mellett, föliramodik és leszalad folyvást. A szájad mindig nyitva van s a fogaid fehér, hegyes ragadozó-fogak. Látom a fehér, hosszú ujjaidat is. Hosszúak és fényesek a körmeid és felém nyujtogatod őket. Hm, most behuztad a körmeidet. Kár volt, Zó. Az ujjaid remegnek és az arcodba vér szökött.

véget ért, a szlovének harezet kezdtek az ellen, hogy az olasz fakultás Bécsben állítassék fel. A csehek másfél évtizedig küzdöttek azért, hogy a bécsi egyetem megfosztassék tiszta német jellegétől s hogy ott valamelyik nemzeti nyelvű fakultás is felállítassék. Azt kellett volna hinni, hogy az olasz fakultásnak Bécsben leendő felállításában a maguk másfél éves küzdelmük sikerét fogják látni s hogy éppen azért ők lesznek a leghevesebb ellenzői a bécsi olasz fakultás ellen megindított szlovén obstrukciónak. Éppen az ellenkezője történt s a csehek oly vehemensen támogatták a szlovéneket s oly határozottan foglaltak állást a kormány ellen, hogy nemcsak a birodalmi gyűlést tették munkaképtelenné, hanem valóságos ok nélkül és meggondolás nélkül, még a cseh tartománygyűlést is, csak hogy a Bienert-h-kormányt kellemtelenséget okozzanak.

De a fegyver kétélű volt, mert a cseh tartománygyűlést el kellett napoltatnia a kormánynak, mielőtt még a tartomány pénzügyi kérdései elintéztettek volna s ezzel Csehország olyan pénzügyi nehézségekbe került, hogy ma a szó teljes értelmében a tartományi pénztár a fizetéképtelenség előtt áll.

Ezen okvetlen segíteni kell s ezért Bienert-h-miniszterelnök ma tárgyalásokat kezdett a cseh vezető férfakkal a cseh tartománygyűlés munkaképesé tételére. Mert a cseh tartományi pénztár bajain rendeleti uton ezuttal nem lehet segíteni. A cseh tartományi pénztár ugyanis fizetéseit ezuttal csak úgy teljesítheti, ha a tartományi kormány behajthatja a söradópotlékot. De a tartományi söradó megszavazva nincs, tehát a potlék be nem hajtható. A cseh tartománygyűlés munkaképesége volna az egyetlen eszköz, hogy ezen a bajon segítsen s Bienert-h-éppen ezért indította meg a tárgyalásokat.

De ma nincs Ausztriában egyetlen komoly politikus sem, aki a tárgyalások sikerében reménykednék, úgy hogy a legközelebbi hetekben az osztrák kormánynak nagyon fontos elhatározásaira kell elkészülve lenni. De hogy ezek az elhatározások célra fognak-e vezetni, nagyon kétséges, mert tizenöt év megtanította az osztrák kormányfőket arra, hogy a csehek ellen Ausztriában kormányozni nem lehet. Tehát ismét csak a nemzeti engedmények terére kell lépnie Bienert-h-nek. Az általános választói jogba fektetett reménységek így hiúsulnak meg Ausztriában mind jobban és teljesebben.

KÜLFÖLD.

Az angol király követsége Bécsben. Lord Roseberry e hét végén érkezik Bécsbe, hogy Ferencz József királynál notifikálja György király trónralépését. Különösen nagy jelentősége van annak, hogy éppen lord Roseberry, Angliának ez a kimagasló államférfia jön Bécsbe, aki a pártokon felül és kívül áll, holott más udvarokhoz a követségeket lord Roberts vezette. György királynak erről a figyelemről illetékes helyen a következőket tudják: Edvárd király életének utolsó idejében azt tervezte, hogy a nyáron meglátogatja Ferencz József királyt és ezt a találkozást felhasználja arra, hogy a támadt félreértések utolsó nyomait is eloszlassa. Ez év augusztusában kellett volna Edvárd királynak I-csillbo utaznia, mert azt tervezte, hogy személyesen üdvözlí Ferencz József királyt nyolczvanadik születésnapján. Miután Edvárd király meghalt, György király valamely más formában akarta elhunyt atyjának utolsó akaratát telje-

síteni. Elhatározta, hogy kizárólag Ferencz József királyhoz külön követséget meneszt trónralépésének notifikálására, s ő szemelte ki lord Roseberryt erre a szerepre, hogy kifejezést adjon Edvárd király utolsó akaratának. Lord Roseberry ugyanis nemcsak legkiválóbb politikusa Angliának, hanem köztudomású róla, hogy az annexió-válság idején más angol politikusokkal ellentétesen azt hangoztatta, hogy az osztrák-magyar monarchia annexió politikájja jogosult.

A Reichsrath munkaképesége. Bécsből jelentik, hogy az utóbbi napokban tanácskozás folyt a parlamenti vezérek között a képviselőház munkaképeségének biztosításáról. Legelső sorban szükségesnek látszik, hogy az ideiglenes házszabályt egy évre meghosszabbítsák. Patai elnök erről már többször tárgyalt Fuchs-szal, a házszabály-bizottság elnökével. A ház összehűlése után azonnal össze fogják hívni a bizottságot, hogy a házszabályprovi-zórium meghosszabbításáról tanácskozzék.

Milovanovics pétervári utja. Belgrádi jelentések szerint Milovanovics külügyminiszter azt tervezte, hogy a szkupstina elnökével és néhány radikális politikussal Pétervárra utazik, hogy ott a Balkán-helyzetről jelentést tegyen, Pétervárról azonban közölték a szerb kormánynal hogy ott jelenleg nem hajlandók a szerb missziót fogadni.

Nikita külföldi látogatásai. Nikita, Montenegró királya október havában Bécsbe utazik, ahol mint király a koronás fők közül először Ferencz Józsefnél tiszteleg. Bécsből Nikita Pétervárra utazik, ahol az orosz czárt látogatja meg. Onan pedig Szófiába utazik. A belgrádi Zveno tiltakozik ellene, hogy a czár Nikita királyt orosz tábornaggyá nevezze ki, holott Péter király még azzal se tüntette ki, mikor Pétervárott volt látogatóban, hogy ezredtulajdonosságot adományozott volna neki. Ilyen módon maga a czár szítja a gyűlölséget Belgrád és Cettinje között.

Taft dicséri Rooseveltet. A természeti kincsek megőrzésével foglalkozó kongresszuson Taft elnök dicsérete Rooseveltnek a természetes segélyforrások fentartására irányuló törekvését, örömeinek adva kifejezést, hogy ezt a politikát örökölte és megvalósításához hozzájárulhat. Másrészt Taft czélozva a nacionalizmusra, mint egy új eszmére, amelyet Roosevelt magáévá tesz, sajnálattal szólott arról, hogy az a törekvés, amely mindenben a szövetségi kormányt akarja augszálni, mindinkább növekszik. Az egyetlen biztos politika, ha az alkotmány határait szem előtt tartjuk és az egyes államok javait tiszteletben tartjuk.

Orosz terjeszkedés Ázsiában. Egy moszkvai lap közli, hogy az orosz kormány elhatározta Khiva és Bochara annexióját. A khivai khán halála után belső zavargások keletkeztek, amelyeknek elnyomására orosz katonaságot kell alkalmazni. Kétségtelen, hogy a nyugtalanságok Bocharára is át fognak terjedni és ez a körülmény érlelte meg az orosz kormányban az annexió gondolatát. Arra az esetre, ha Angolország kifogásolná az annexiót, Oroszország ellenérték fejében Lajlandó beleegyezni abba, hogy Afganisztánt anektálja.

Fallières Savoyában. Fallières elnök ma Toulonban befejezte savoyai utjának hivatalos részét. A polgármesterek fogadása alkalmával az elnök beszédet mondott, amelyben a köztársaság iránti hűségükért elismerését fejezte ki. A köztársaság fénye, mondá az elnök, még a külföldön is elismerésre talál, amint azt nagy örömeire alkalma volt konstatálni, amidőn mint államfő külföldi látogatásokat tett.

A fekete-tengeri orosz flotta. Egy az orosz kormányhoz közel álló lap „A fekete-tengeri flotta szükségletei” ezimmel a következőket írja: A tengerészeti miniszter kötelezve van még a parlament megnyitása előtt a minisztertanács elő javaslatot terjeszteni a fekete-tengeri sorhajók fegyverzetének kicserélése és újból való páncélozása, valamint a sebastopoli és nikolovi kikötőtelepek átépítése, valamint a fekete-tengeri flottának modern páncélosokkal való megerősítése dolgában.

A görög-török konfliktus.

— A krétai képviselők kérdése. —

Budapest, szeptember 6.

A török kormány tudvalevőleg a krétai képviselőknek a görög nemzetgyűlésbe való megválasztása miatt első sorban a védőhatalmakhoz fordult, azzal a kéréssel, hogy védjék meg Törökország szuverenitását Kréta-szigetén. A védőhatalmak válaszáat ma adták át a portának, amely úgy látszik csak részben kielégítő. Az öt megválasztott krétai képviselő közül hármat lemondásra kényszerítettek, de Venizelos-nak és Pologeorgis-nak mandátumát megtámadhatatlannak jelentették ki, miután mindketten görög állampolgárok.

Konstantinápolyban természetesen nem találják teljesen kielégítőnek ezt a választ, mert azt remélték, hogy a védőhatalmak a béke kedvéért Venizelost is elejtik. A krétai vezér ugyanis vörös posztó a törökök szemében és mindent elkövetnek, hogy megakadályozzák részvételét a nemzetgyűlésen.

A védőhatalmak válasza ennek daczára a konfliktus élet vette — legalább egyelőre. A krétai honosságu képviselők nem vehetnek részt a görög nemzetgyűlésen és így Törökország szuverenitásán nem esik csorba. A megoldásnak ez a módja a török kormányt rendkívül kellemetlen helyzetből sodorta ki. Mert ha a válaszjegyzék nem is kielégítő, bizonyos, hogy a török kormány most már nyugodtabban nézhet az események elé, mint-ha kényszerítve lett volna olyan lépéseket tenni, melyek következményei beláthatatlannok lettek volna.

Ma a következő tudósítást kaptuk:

A krétai védőhatalmak nagykövetei tegnap délután szóbeli uton közölték Rifaat basa külügyminiszterrel a krétai védőhatalmak válaszáat a görög nemzetgyűlésbe választott öt krétai polgár ügyében. A porta információi szerint a krétai védőhatalmak kijelentik, hogy annak a három delegátusnak esete, akik krétai állampolgárok, a rájuk kényszerített lemondás által elintéztést nyert, míg Görögországnak Venizelos és Pologeorgisz megválasztása dolgában, miután ezek hellének, nem lehet szemrehányást tenni. Venizelosnak azonban majd le kell mondania a krétai kormányelnökségről és nem lesz szabad többé krétai ügyekbe beavatkoznia. Portakörökben kijelentik, hogy a porta első sorban Venizelos és Pologeorgisz állampolgárságát fogja megvizsgálni és magatartását ehhez fogja irányítani. A nagyhatalmak válaszának közlése alkalmából a nagykövek, különösen pedig az angol nagykövet hosszas beszélgetéseket folytattak a külügyminiszterrel és mint hire jár, megújították korábbi békés tanácsaikat. Portai körökben elterjedt hírek szerint a porta felhasználja a görög nemzetgyűlés alkalmát, hogy a Kréta-kérdés végleges megoldását követelje.

György király környezetének határozottan kijelentette, hogy nem engedi meg a nemzetgyűlésnek alkotmányozó gyűléssé való átváltoztatását s azt mondta, hogy mihelyt erre kísérlet történék, azonnal le fog mondani s el fogja hagyni az országot. A királynak ezzel az elhatározásával teljesen megegyezik Teotokisznak az a kijelentése, hogy a pártok csakis a revideáló nemzetgyűlés összehívására kötelezték magukat és a nemzetgyűlésnek alkotmányozó gyűléssé való átváltoztatása okvetlenül új forradalmat idézne elő, amelyért senki sem vállalhatná el a felelősséget.

A konstantinápolyi görög követ írásbeli jegyzéket nyújtott át a portának, amelyben husz millió frank kártérítést követel a bojkott által okozott károkkért. A jegyzék tulajdonképen megújítása a görög kormány régebbi ugyanily tartalmu követelésének.

Párisi jelentések szerint a török tengerészeti kormány értesült róla, hogy szeptember 5-étől fogva egy angol hajóraj fog a török vizeken czirkálni. Illetékes helyen ezt olybá veszik, hogy Anglia ily módon akarja inteni Törökországot, nehogy Görögország ellen ellenséges lépésre ragadjassa magát.

Német vasutegyleti közgyűlés.

— A honvédelmi miniszter beszéde. —

Budapest, szeptember 6.

A német vasutigazgatóságok egyletének közgyűlése ma délelőtt tíz órakor ült össze első tanácskozára a Nemzeti Múzeum dísztermében. A Múzeum zászlódiszben várta a vendégeket, akik már félórával a gyűlés kezdete előtt hosszú kocsisorban rogtak egymásután a Múzeum-kert elé, ahol az államvasut alkalmazottjai kalauzolták őket a díszterembe.

A vendéglátó államvasut tisztikara az adminisztráció terhes feladatát nagyszerű precizitással végezte. Az előcsarnokban különböző asztalok mellett ültettek tanyát a kongresszus bírói és a legnagyobb figyelemmel és legteljesebb készséggel adták meg a felvilágosításokat a külföldieknek. Az egyik mellékteremben gazdag büfé állott a kongresszusi tagok rendelkezésére.

A gyűlést pontban tíz órakor nyitotta meg a kongresszus elnöke, a berlini királyi vasutigazgatóság elnökgazdája, *Behrendt*. Mellette foglaltak helyet az elnöki emelvényen *Hazai* Samu honvédelmi miniszter, *Fülepp* Kálmán Budapest székesfőváros főpolgármestere és *Marx* János, az államvasutak elnöke. Az államvasutak részéről ott voltak dr. *Hegyeshalmi* Lajos miniszteri tanácsos, elnökhelyettes, *Kotányi* Zsigmond udv. tanácsos, igazgató, *Geduly* és *Szukováthy* miniszteri tanácsosok, igazgatók, *Kiss* és *Horánszky* igazgatóhelyettesek; a kereskedelemügyi minisztérium részéről *Hollán* Sándor miniszteri tanácsos, máv. igazgató, az elnöki osztály vezetője; *Neumann* Károly miniszteri tanácsos; a Déli vasut részéről *Brám* Miksa lovag vezérigazgató, *Földes* Béla udvari tanácsos, igazgatósági tag; a Kassa—oderbergi vasut részéről *Pulszky* Garibaldi miniszteri tanácsos, vezérigazgató; az Arad—csanádi vasutak részéről *Fábrý* Sándor vezérigazgató.

Behrendt elnök nyitotta meg a gyűlést s melegen üdvözlővén a kongresszusra nagyszámban egybegyűlekezett egyleti tagokat, üdvözlő egyuttal *Hazai* minisztert, a magyar királyi kormány képviselőjét és *Fülepp* székesfővárosi főpolgármestert. Ezután átadja a szót *Hazai* Samu honvédelmi miniszternek.

Hazai nyilatkozata.

Hazai Samu honvédelmi miniszter a magyar kormány nevében néhány magyar szóval üdvözlötte a gyűlekezetet, ezután német nyelven folytatta az üdvözlést s ezeket mondta:

Tisztelt uraim! Engedjék meg, hogy a magyar királyi kormány nevében, de a kereskedelemügyi miniszter ur és a magam nevében is üdvözlőjem a német vasutigazgatóságok egyesületének mai közgyűlését. Rendkívül sajnálom, hogy Hieronymi kereskedelemügyi miniszter ur nem jelenhetett meg a gyűlésen; sajnálom különösen azért, mivel az ő rávölletében olyan férfit vagyunk kénytelenek nélkülözni, aki nemcsak hivatalánál fogva, hanem a vasuti ügyek terén intenzív működése révén is a legmelegebb érdeklődéssel viseltetik az önk ügy iránt s önk hivatásuknak igazi elismerését és munkájuknak igazán értékes méltatását tőle hallhatják volna.

Uraim, az én tölem eredő elismerés bizonyára nem olyan értékes és bizonyára nem képvisel olyan súlyt, mert hiszen én az önk törekvéseinek nem vagyok közvetlen részese s az én egyéniségem és munkaköröm kívül esik az önk végzette munkának határain. De azért engedjék meg, hogy mégis néltassam néhány szóval az önk törekvéseit a magam reszortjának szempontjából s azokat a nagy összefüggéseket vegyem tekintetbe, amelyek az általános nagy érdekek szolgálatában a hadsereg és a vasut munkáját egybekötik, egymásrahatóvá és egymást kiegészítővé teszik. Tudják jól, uraim, hogy a hadseregnek háboruban különösen egyik első existenciális föltétele: könnyű és gyors mozgásának lehetősége. Tudják jól ezt is, hogy semmiféle hadsereg nem operálhat, ha nincsen állandó, összekötöttségben rizzokk a nagy segítőforrásokkal, amelyekből szükségleteit élelemben, fegyverben, ruhában és sok minden egytben fedeznie kell. Nos hát ezek a szükségletek nélkülözhetetlenek, amint hogy azok, akkor nem kell még külön rámutatnom e szükségletek kielégítésénél a vasut óriás fontosságára, nem kell rámutatnom arra, hogy ma operáló hadsereget el sem lehet képzelni biztosított vonalak, rendelkezésre álló vasuthálózatok nélkül. Ebből a szempontból tehát nemcsak jogot érzek, hanem kötelességet is érzek arra, hogy meleg elismerésem rójam le önöknek. Elismerést éppen önöknek, akik nagy egységükben nagy eszközökkel nagy eredményeket értek el s akiknek eddigi nagy sikerei garanciát adnak arra, hogy munkájuk gyümölcsöző és nagy eredményeket hozó lesz a jövőben is.

Tisztelt uraim, az ország igazi védelme nemcsak a fegyver, nemcsak a hadsereg; az igazi védelem az, amely a kifent kard mellé a kulturának minden eszközét is kezébe veszi. Nos hát a közlekedés, az ország vérkeringésének zavartalansága van olyan fontos érdeke az országnak, mint bármely más, joggal állhat tehát a védelmi eszközök sorában is egyenlőrangú tényező gyanánt. Tisztelt uraim, a mai idők tendenciája a béke, a haladás, a nyugalom, a fejlődés folytonosság és zavartalansága, az állandó, szakadatlan kulturumunka, amely, ha talán nem is minden időkre, de hosszú idő óta biztosítja az emberiség békéjét és a haladás állandóságát. A kulturumunkánk ebben a láncolatában nagy értékekkel áll ott az önk működése is s amikor ezt meleg elismeréssel emelem ki, ebben a szellemen üdvözlőm önököt még egyszer a magyar királyi kormány nevében.

Üdvözlések.

A zajos éljenzéssel fogadott beszéd után az elnök *Behrendt* igazgató ezután *Fülepp* Kálmánnak, Budapest székesfőváros polgármesterének adta át a szót, aki a székesfőváros nevében üdvözlötte a gyűlést. A főváros, mondotta, megtisztelve érzi magát, hogy a gyűlekezetet falai között köszönheti. Budapest székesfőváros lakossága a legnagyobb érdeklődéssel és melegséggel kíséri azokat a törekvéseket, amelyeknek az egyesület szolgálatában áll, hiszen egy olyan gócpont, mint amilyen a főváros, valósággal a közlekedés vonalain át lélegzik föl s azok életének föltételei. A főváros lakosságának legmelegebb érzéseit tolmácsolja ezért ismételtelen is az egybegyűlekezetteknek s kéri őket, érezzék magukat a fővárosban oly jól amilyen szeretet, megbecsülés és elismerés őket fogadja itt. (Hosszas, lelkes éljenzés.)

Ezután *Marx* János, a magyar államvasutak elnöke állott föl szólásra s az államvasutak nevében tolmácsolta üdvözlését a gyűlésnek. Majd így folytatja:

— A magyar államvasut, ugymond, büszke arra, hogy az ideai gyűlés munkájának, hozandó határozatainak Budapest a színhelye. Meg van győződve róla, hogy a gyűlés munkáját eredmények fogják kísérni, olyan eredmények, amelyek ezt a munkát valóságos eseménynyé teszik. Az egyesületnek s így a mostani közgyűlésnek a tevékenysége olyan érdekeket érint, hogy munkáját joggal lehet a legáltalánosabb érdekeknek nevezni, általános érdekeknek különösen azért, mivel ennek a munkának számtalan nagyjelentőségű szociális vonatkozása és eredménye van. A német vasutigazgatók egyesülete most harmadszor tartja gyűlést Budapestben; 1874-ben és 1885-ben gyűléstek itt előzően a vasutigazgatóságok. Ez az időszak egész emberöltőt ölel át, de nemcsak a távol-ságánál fogva jelentékeny, hanem a végzett munkájánál fogva is az, mivel ez a korszak a vasut-ügyek fejlődése terén is az előretörésnek, a minden téren való haladásnak, a szakadatlan és mélyreható fejlődésnek korszaka.

Az üdvözlésre a közgyűlés nevében *Behrendt* elnök válaszolt, aki meleg szavakkal mondott köszönetet a szíves üdvözlésért és hangoztatta, hogy a német vasutigazgatóságok egyesülete két évvel ezelőtt nagy örömmel fogadta el *Geduly* államvasuti igazgató meghívását, hogy az egyesület legközelebbi közgyűlését Budapestben tartsa.

Az elnök beszéde után bemutatták az ügyvezető igazgatóság üzleti jelentését, amely 1908. augusztus elejétől 1910. július végéig terjedő időre szól s részletesen föleli az egyletnek ez időbeli tevékenységét, a bizottságok munkáját.

Az ügyvezető igazgatóság jelentésének tudomásul vétele után a szakbizottságok kezdték meg munkájukat s felolvasták *Hieronymi* Károly kereskedelemügyi miniszter üdvözlő táviratát, amelyet Karlsbadból küldött.

A banket.

A német vasutigazgatóságok egylete budapesti közgyűlésének résztvevői ma este hat órakor banketre gyűlekeztek össze a Royal-szálló dísztermében; a szomszédos kisteremben a közgyűlési tagok hölgyhozzátartozói és a fiatalok részére terítették. A banketen *Behrendt* elnökkel az élen ott volt valamennyi a közgyűlésen résztvevő külföldi és magyarországi vasutigazgató, megjelent továbbá a magyar kormány képviselőiben *Hazai* Samu honvédelmi miniszter, a kereskedelemügyi kormány részéről pedig *Kálmán* Gusztáv államtitkár. Az asztalfő *Behrendt* porosz királyi vasutigazgató ült, mellette kétoldalt *Hazai* Samu honvédelmi miniszter és *Kálmán* Gusztáv államtitkár foglaltak helyet. A pesenyénél fölemelkedett *Hazai* Samu honvédelmi miniszter és poharát emelte a királyné, aki hosszú életét népei javának szentelte s aki a kötelességteljesítés terén első volt mindig. Ünneplő a királyt, mint olyan férfit, aki a külföldi vonatkozásokban is a nemes gondolkodás és igazi lovaság szellemével van eltelve. (A gyűlekezet állva háromszoros hoch-ot kiáltott a királyné.) Poharát emeli ezután a miniszter mindamaz álla-

mok fejére, amelyek területéről az egylet tagjai összejöttek. Kívánja, hogy ez államok felségei és államfejei népei javára még soká, soká éljenek. (Az együtlevők az egész beszédet állva hallgatták végig s befejeztével is háromszoros hoch-kiáltásban törtek ki.)

Kálmán Gusztáv kereskedelemügyi államtitkár szólalt fel ezután s különös örömet fejezte ki azon, hogy az egyletet s annak itt megjelent tagjait a távollevő kereskedelemügyi miniszter nevében üdvözlöheti. Szól az egyesület rendkívül eredményes tevékenységéről s arról az életképességről, amit hatvannegy éves fennállása fényesen bizonyít. A Duna torkolatától az Északi tengerig számos állam területén több, mint százezer kilométernyi vasutvonal tartozik az egylet keretébe s ami új és beváló az utolsó évtizedekben a vasutügy terén alkottatott, az jórészt mind az egylet működésének köszöni létesülését. Fölemlíti ennek a munkának számos nagyjelentőségű eredményét s az egyesület fejlődésére, virágzására s jelenlevő tagjaira emeli poharát. (Zajos éljen- és hoch-kiáltások.)

Behrendt elnök, berlini királyi vasutigazgató emelkedett ezután szólásra, akit az egybegyűlték lelkes éljenzéssel fogadtak. Megemlíti, hogy az egyesület tagjai ez alkalommal harmadszor részesednek az apákról fiukra átszállott tradicionális magyar vendégszeretetben. Sajnálja, hogy a kereskedelemügyi miniszter, aki egy nehéz kampány után és egy nehéz kampány előtt Karlsbadban üdül, nem lehet jelen; az egylet valamennyi tagja nevében a legjobbat kívánja neki. Megköszöni ezután a magyar kormánynak a *Hazai* miniszter és *Kálmán* államtitkár személyében való képviselést. Töved a miniszter, mondotta, amikor azt hiszi, hogy ők ide hódítani jöttek; ellenkezőleg, ők a megüdvözlöttak, mert a magyar vendégszeretet jöleső béklyóiban vannak. (Éljen bravó-kiáltások.) Aki látja, hogy Magyarország mennyit fejlődött az utolsó évtizedekben, látja, hogy milyen szép a fővárosa, aki tudja, hogy Árpád fia milyen harcokkal küzdötték végig történelmüket s hogy a németekkel is hány közös harcot vívtak meg, aki visszaemlékezik a már három évtizedesnél idősebb hármasszövetség megalakítására, nem szabadulhat attól a varázstól, amely Magyarországon feléje árad. Ha pedig a gazdasági fejlődés arányait nézi az ember, bámulatlant kell ismét adóznia az ezerszázad Magyarországnak. Aki látja naplementkor a lehunyó nap aransugaraiban pompázó főváros gyönyörű körvonalait, a fenséges Duna-folyamot a közepében: a világ legszebb városát csodálja a magyar székesfővárosban. Bámulja az országnak és a nemzetnek azt a fejlődését, amely azelőtt csak a földművelésből élt s ma a kereskedelem és az ipar terén mutat föl rendkívüli haladást; a vasutügy fejlődése pedig őt, az alapos szakembert is elragadtatásba viszi. Élteti a magyar kormány jelenlevő képviselőit, Hieronymi kereskedelemügyi minisztert és az egész magyar nemzetet. (Leles, hosszantartó hoch-kiáltások.)

Marx János elnökgazgató a német vasutak egyletének nagyeredményű munkásságát hangsúlyozza s különösen annak a férfianak kiválóságát és dicsőségét hirdeti, aki az egylet élen áll: *Behrendt*ét, akiben nemcsak a szakember rendkívüli kvalitásait, hanem a magánember kiváló szellemteltségét is bámulja. (Zajos hoch-kiáltások.) Amidőn örömeinek ad kifejezést, hogy körünkben van, egyuttal egy titokról is lerántja a leplet, amely azonban most már nem sokáig marad titok: hogy a porosz király *Behrendt*et valóságos titkos tanácsossá és a porosz közmunkaügyi minisztérium miniszteri igazgatójává nevezte ki. (Leles éljen és hoch). Nagy veszteség ez az egyesületre, de bizonyos abban, hogy *Behrendt* azon a magas helyen, ahova a porosz király kegye emelte, épp oly kiválóan teljesíti feladatait, mint amilyen rendkívül eredményes volt a munkája az egyesület élen. (Viharos éljen- és hoch-kiáltások.)

Ezután meg többen mondtak lelkeshangu fölköszöntőt s a társaság a legjobb hangulatban maradt egyutt. Kilenc órakor az egész társaság a székesfőváros estélyén jelent meg.

A főváros, mint házigazda.

Közgyűlési díszbéd után a kongresszus tagjai a főváros vendégei voltak. A főváros magisztrátusa a Lloyd-társulat tulajdonában lévő régi börteteremben fogadta a vendégeket. A lépésön díszruhás csatlósok álltak. Lent *Fülepp* Kálmán főpolgármester üdvözlötte a vasuti igazgatókat, akik családjaikkal jelentek meg. A teremben pompás buffet volt. Megjelentek *Hazai* Samu miniszter, *Lánczy* Leó, *Marx* János Máv. igazgató. A banketten fölköszöntő nem volt. Majd táncmulatságot tartottak, amely a késő éjjeli órákig nyúlt el.

A munkások röpirata.

A Német Vasutigazgatóságok Egyesületének a mai ülésén a tanácskozás megkezdése előtt a vasuti munkások megbízottai röpiratokat osztottak

ki magyar és német nyelven a küldöttek között. A röpirat annak az előrebozsátása után, hogy a Máv. a fővonalakat, a waggon-parkját elhanyagolja, az államvasutakon történt balesetek statisztikáját ismerteti, majd a munkásság helyzetével foglalkozik s a Máv.-ot azzal vádolja, hogy a munkások politikai és egyesülési jogait elnyomja, a szociális helyzetét elhanyagolja, anyagiakban pedig kiszorozza őket.

Változatok kis nebulók körül.

Budapest, szeptember 6.

Te kis tömzsi sváb gyerek, aki most jöttél Józseffalváról, ahol a plébános ur megdicsért, mert nagy bölcsen eltaláltad, hogy mi a főváros Keletruméliának, te kis barna tanyai fiu, akinek minden őse az eke szarvát fogta, de akit a szülői gondoskodás bekíván a nadrágos emberek közé, te kis zsidó fiu, aki már regényeket olvassz és levelezel a gyermekujaság szerkesztőjével, te kis buksi, aki délben a hivatalig mégysz az édes jó apád elé s ti többiek, apró fiuk, édes szép gyerekek, okoszemű, vágyakozó és a megszólításokban nagyreményűeknek mondott fiuk, hallgassatok meg a Veni Sancte reggelén az élet némely igazságait, amelyekről hallgat a Szinnyi olvasókönyv, a Pirehala példatára, az igazgató ur bevezető beszéde s amelyek nem foglaltatnak benne még abban a szép oktatóban sem, amelyben a legnemesebb és legokosabb magyar elmék egyike, bölcs Kölcsey Ferencz részesítette nagyapáitokat, apáitokat és titeket is.

Fiuk, ti tanulni akartok s kell is, hogy tanuljatok, mert az élet legnagyobb öröme az új megismerés, legnagyobb szépsége az új megismerés által keltett sok szép ábránd, álom és vágy, legnagyobb és elérhetetlen diadala a tudás. Fiuk, szeressetek tanulni, mert akármennyit tanultok is, még mindig keveset fogtok tudni ahhoz, hogy megtanuljátok ösmerni az élet ravasz, furfangos és válságos fogásait, hogy megtanuljátok birkózni a sulyos, vaskos és izmos erővel, melyet magyar közéletnek neveznek és amelylyel megviaskodni jórészt nem kivétel és tanult tehetségeknek, de ravasz csirkefogóknak sikerült. Fiuk, tanuljatok és tudjatok, mert noha a csirkefogók és tudatlanok, a középgazemberek és a ravasz betyárok sikereiről zeng ebben az országban a völgy és a bérez, a róna és a hegytető, vannak kivételes esetek, hogy a csirkefogóknak sem sikerül valami és a tanult, okos emberek is érvényesülni tudnak. Fiuk, bizzatok magatokban és higgyétek, hogy nektek az utóbbi kivétellel sikerül győzedelmeskedni az élet fufangjain. Elhíhetitek, fiuk, hogy nálunk, ahol hatalmas állásokban, jövedelmező hivatalokban tudatlan tökfek konganak, a tanulni nincsen sok eredménye, de fiuk, legyetek ravaszok, tanuljatok a magatok gyönyörűségére, de ha kikerültök az iskola falai közül, ne merjetez tudással, képességgel vagy tehetséggel eldicselkedni, mert ellenségetek lesz a világ, nem engedni meg érvényesülésteket, életetek végéig telegkönyvvezetők lehettek a legjobb esetben.

Fiuk, akik megvásároltátok már iskolakönyveiteket és írószereiteket, amelyekből minden esztendőben mást parancsol rátok a bölcs tanügyi gondoskodás, ti, fiuk, szeressétek az iskolát, mert az iskola az egyetlen hely ebben az országban, ahol nem a maga kárán tanul az ember. Szeressétek a tanárokat, mert csak tőlük hallotok majd életetek hossza során igazságokat. Mig ők mondják, hogy Magyarországr fővárosa Budapest, elhíhetitek, ha majd a képviselőtök mondja, kiáltások neki oda, hogy téved, a főváros: Bécs. Tanáraitoknak higgyétek el, hogy a kamat egyenlő a tőke és a százelek szorzatának szádrészével, de ha pénzemberek mondják majd ezt nektek, számítsátok hozzá a kezelési, visszszámolási és megdöbbenési költségeket is. A tanáraitok igazat mondanak, ha azt állítják, hogy a métermáza száz kilogramm, de ha maiban szemet vásároltok, más

igazságokat fogtok megállapítani. Fiuk, szeressétek az iskolát, mert amit tanultok, azok igazságok s az élet, a ravasz élet, hazudik. Fiuk, becsüljétek meg az iskolát és tanuljatok, hogy az életben boldogulhassatok. El sem gondoljátok, mennyi sok tudásra van szüksége a tehetséges embernek, hogy megélhessen. Tizenhét esztendeig kell az orvosnak könyveket bujni, hogy éjszaka tizenkét óraker fölkelvén, egy koronát kereshessen a tudományával. Ha nem tanultok fiuk, csak kuruzslók lesztek és százezreket kerestek. S mennyit kell tanulnia az ügyvédnek, hogy a bíróság 33 korona 50 fillért ítéljen meg számára díjul. Hát még a bírónak, mérnöknek, a vasutasnak, a hivatalnoknak, hogy negyven éves korában megállapítsa azt az aranyigazságot, hogy óvi négyezer koronából családós embernek nem lehet megélni.

A tudós pályák iránt való szeretet, fiuk, ne ölje ki belőletek azt a vágyat sem, hogy iparosok, avagy kereskedők legyetek. Fiuk, nagy dolog az magyar iparosnak lenni! A magyar iparost támogatja a kormány is: kaphat tőle egy százkoronás gépet s higgyétek el fiuk, kétszáz koronás adóemelést is. S szükség van tanult, képzett kereskedőkre is, fiuk, mert műveltség kell ahhoz, hogy az ember ne gorombáskodjék, ne káromkodjék, amugy magyarosan, ha látja, miként zsákmányolják ki ugynevezett gazdasági közönség révén a magyar közönséget és kereskedelmet az osztrákok.

Fiuk, tanuljatok, nehogy parasztlak maradjatok, hajh, mert parasztlak lenni sem jó ebben az országban. Az uri nyomoruság legfőlebb a váltóhamisításokat, csalásokat, sikasztásokat teremti, de a parasztnyomor arra készít, ami csunya, rut és utálatos: a haza elhagyására. Fiuk, szeressétek hazátokat, mert ez önfeláldozásra mutat ott, ahol a haza leghűbb fia is vándorbotot vesznek kezükbe — a kenyérért.

Fiuk, a nemes és fenkölt hazaszeretet érdekében tanuljátok jól meg a stilisztikát, mert a hazát hiába szeretitek tettel, munkával, szorgalommal, ha szép frázisokat mondani nem tudtok. Fiuk, fődolog a frázis, melles a tett. A frázist mindenki meghallja, a tetteket olyan kevesen veszik észre. Minden tetteknél szebben beszél a nagyhangú ordítás és éppen ezért fiuk, vigyázzatok jól a hangotokra! Nincsen nagyobb erő az érczes bariton hangnál s ha basszus hangja van valamelyőtöknek: óv a világot!

Fiuk, tanuljatok és legyetek szorgalmasak, mert ennek is lehet eredménye. Higgyétek el, megtörténik az néha, hogy munkával is lehet boldogulni. Ne gondoljátok azt, hogy a tanulás szegény és a munka nemtelen. Ezek ugyan közéleti jelenségek, de még megváltozhatnak a világ. Ki tudja milyen pályát választotok még? Mert a pályaválasztás nagy dolog s biztos sorsa csak annak van, akinek nem az apja, hanem királyi hitbizományi engedély jelöli ki jövendő megélhetésének eszközét.

Az iskolának esöngetyüje megszólal, fiuk s te kis tömzsi sváb gyerek, aki az internátusban töltöd majd napjaidat, te kis barna tanyai fiu, aki künn a város végén tanulsz meg méltázni, te kis zsidó fiu, aki az első jó bizonyítványért dominójátékokat kapsz s te kis buksi hivatalnokfiu, a család reménye vagy s ti többiek, okoszemű és szép gyerekek, menjetez be az iskolába és üljetez le szépen a padokba. Ne sirjatek, ne pityeredjetez el, ha a tanár ur haragos, nem ti vagytok az okai hanem, hogy nagy a házbér s ne örüljetez, ha tudtok valamit, mert az életben sokszor ostobáknak kell majd mutatni magatokat, hogy megengedjék az érvényesülésteket. Fiuk, szeressétek a tudást, mert sokat kell tudnia az embernek ahhoz, mig megtudja, hogy mindennel lehet boldogulni, csak tudományal nem. A szerencse kísérjen benneteket, fiuk!

—sa.

A celnai oláh lázadás.

— Jelentés a belügyminiszterhez. —

Budapest, szeptember 6.

Az alsófehérmegyei Celna községben — mint azt már lapunk tegnapi számában megírtuk — vasárnap véres összeütközés volt a csendőrök és az oláh parasztlak között. Erről az összeütközésről — amelynek két halottja és három súlyosan sebesültje van — újabban a következőket jelentik: Celna községben vasárnap több száz oláh mulatott, akik valamennyien romániai nemzeti jelvényeket viseltek és rendkívül lármás hangon szidták a magyarokat. A mulatság egyre zajosabb lett és végül is kezdett elfajulni, amire Magyarigénből háromtagu csendőrség ment át Celnára. A csendőrök felszólították a zajongókat, hogy a román jelvényt szedjék le, de azok nem tettek eleget a felhívásnak, sőt fenyegetőleg léptek fel a csendőrök ellen. Amikor pedig a csendőrök karhatalommal akarták a jelvényeket eltávolítani, megtámadták őket. A csendőrök és a parasztlak között formális harc fejlődött ki és ha újabb csendőrfedezet nem érkezik, a zavargó parasztlak kerülnek ki győzelesen a küzdelemből. A csendőrök, miután mind veszedelmesebbé vált a helyzetük, sortűzet adtak a népre. Urc János és Tóth Lázár suhanczok holtan estek össze, három ember életveszélyesen, többen súlyosan megsérültek. A csendőrség részéről sem volt egyetlen a harc. Két csendőr könnyebben megsebesült, egy csendőrtizedesnek kiütötték öt fogát, a többinek letépték a ruháit. Az egész község úgy nézett ki, mintha ostromállapotban lett volna. A csendőrség számos zavargót letartóztatott és a véres esetről jelentést tett a kolozsvári csendőrszárny-parancsnokságnak és a budapesti csendőrfelügyelőségnek. A véres zavargásnak előzménye az volt, hogy Celna községben a csendőrség a múlt hónapban elkobozta az oláh parasztlakról a román nemzeti jelvényt. A nemzetiségi izgatóság által felbujtott parasztlak elhatározták, hogy másik jelvényt szereznek be és ha a csendőrség ezeket is el akarná kobozni, életük árán is megvédik a jelvényeket. Ez a konokság volt oka a sajnálatos összeütközésnek. Miután a parasztlak nem tettek eleget a csendőrök felhívásának, sőt amikor azok kötelességüket teljesítették, megtámadták őket, a csendőrök sortűzet adtak.

Az esetet a kolozsvári csendőrkerület már hivatalosan megvizsgálta. Szabó és Kajánszky százados-hadbírák több napi vizsgálat után érkeztek vissza Celnáról Kolozsvárra. A hadbírók nyomozása kiterjedt a véres zavargás minden mozzanatára. Megállapították, hogy a csendőrök jogosan használták a fegyvert. A vizsgálat eredményéről kimerítő jelentést küldenek a honvédelmi miniszternek.

A belügyminisztériumhoz érkezett jelentés szerint a celnai eset a következőképp folyt le:

Celna községben már a választások óta szakadatlanul a legféltlenebb nemzetiségi izgatás folyt. Augusztus 28-án történt, hogy négy celnai lakos, névszerint Háda József, Táth Lázár, Cirlea István és Burz Gábor, túrtető czélzattal övükre kötött román nemzetiszínű jelvényvel jött a községben czirkáló három csendőrből álló járőr elé s a csendőrök a tiltott jelvény átadására szólították fel őket. Az 1885. évi 62.693. számú belügyminiszteri rendelet ugyanis elrendeli az állam elleni izgatás céljaira használt tiltott jelvények eltávolítását, lefoglalását és az illetők ellen kihágási eljárás megindítását. A fent említett négy celnai lakos nem tett eleget a csendőrök felhívásának, sőt amikor a csendőrök az ellenszegülés miatt őket a fősolgabírói hivatalhoz elővezetni akarták, tettez ellenszegültek. Eközben mintegy nyolcvan főnyi tömeg gyült össze és ködöbásokkal támadta meg a csendőröket. Amikor egy kő egy csendőrt az arcán megsebesített, az egyik csendőr a hegyoldalról dobáló tömeg felé ismeretlen eredménnyel egy lövést tett. Erre a támadók visszavonultak, de az elfogott egyének elszöktek, amikor pedig a csendőrök utánuk sietve, Burz Gábort újra el akarták fogni, a nevezett a csendőrt megtámadta, az egyik csendőr fegyverét annak kezéből ki akarta csavarni. A megtámadott csendőrt társa csak úgy tudta megmenteni, hogy Burzot szuronyával meg-

sebesítette. Ekkor már az egész falu népe oda-gyülekezett és a mintegy háromszáz főnyi tömeg központ zúdított a csendőrökre. Burz Gábor a zavarban sebesülése dacára megszökött. Egy kő az egyik csendőr fegyverét is megroccsolt. A tömeg a csendőrjárat-vezető felszólítására nem hederítve, folytatta a dobálást és fenyegetően közeledett a három csendőr felé. Ekkor a járőr-vezető, a csendőrök életveszélyes helyzetében, a tömeg visszaszorítására tüzet vezényelt és mind-egyik csendőr két-két lövést tett. Burz János homlokán találva összeesett. A tömeg erre szét-oszlott. A korábban megszökött Táth Lázár, amikor a csendőrök a tömeg szétesztése után újra rátaláltak, negyedmagával megtámadta őket s ekkor az egyik csendőr Táthot, aki egy csendőr kezéből annak fegyverét akarta kicsavarni, szuronyal megsebesítette. Burz János és Táth Lázár sebek következtében másnap meghaltak. Több könnyebben sebesült a havasokra szökött és ezeknek mikénti sebesülése még nem volt megállapítható. A szuronyal megsebesített Burz Gábor is megszökött.

A csendőrkerületi parancsnokságtól kirendelt hadbíró s az illetékes csendőrszakasparancsnok a helyszínén még folytatják a vizsgálatot, amely az illetékes polgári hatóságok részéről is folyik. A közrend s az élet- és vagyonbiztonság megóvására Magyarigrenre és környékére — tehát Cel-nára is — pár nap előtt két század gyalogság és negyven csendőr vezényeltetett ki.

A kultura fegyvere.

Hazai Samu honvédelmi miniszter a vasutigazgatók mai gyűlésén újra hangsúlyozta azt a véleményét, hogy a modern hadviselésben a kultura legalább olyan fontos, mint a kifent kard. A honvédelmi miniszter-től nem először halljuk ezt az igazságot. Hazai Samu éppen annyira katona, mint az előd-jei voltak. Míg azonban az elődök nagy mün-dér-göggel nem láttak túl és nem is akartak túl látni a kaszárnyafalon, ez a katonaember minden arra való alkalmat megragad arra, hogy tisztelegjen a kultura előtt. Legelőször abba a vitában hallottuk ezt tőle, amelyik a Házban az újonevezetelések benyújtását ki-sérte. Ez a beszéd valóságos meleg szerelmi vallomás volt a kulturához intézve. Az akkor mondott nagy igazsághoz ma, a vasutigazga-tók előtt nem volt a miniszternek hozzátenni valója. Csak spezializálta az általános igaz-ságot, amikor a védelmi eszközök között a közlekedés fontosságát magyarázta. Maga az a tény azonban, ahogy ez a katona mindig vissza-visszatér az első szerelmi vallomásá-hoz, annyira új és annyira szimpatikus vo-nás, hogy mindannyiszor érdemes újra észre-venni.

Természetes, hogy azért Hazai Samu sem tudja levetkőzni teljesen a katonát. Méltány-talan is volna elélet követelni tőle s ezért csak az igazság teljessége kedvéért konstatál-juk a következőket: a kultura valóban szolg-al a hadseregnek s szép dolog az, hogy ezt már a vezető katonák is észreveszik. Hazai Samu izolált katonai szempontból ezt valószí-nüleg úgy látja, hogy minden kulturális ha-ladás — ugyanugy, mint a közlekedés gyor-sítása és javítása vagy egy új robbanószet feltalálása — növeli a hadseregek harci ké-pességét. Legujabban nagy súlyt helyeznek a tisztek és a leányosság kiképzésében arra is, hogy ne nyomják el, hanem fejleszszék az egyéni találékonyságot és az egyéni kezde-ményezést, ami gyakorlatban igazolja azt, hogy a hadsereg már fölismeri az egyes em-berek intelligenciájában és kultúrnívójában rej-lő erőt. Ez azonban csak fele az igazság-nak: a kultura nemcsak szolgál a hadsereg-nek, hanem maga is csatákat nyer s arra tü-rekszik, hogy feleslegessé tegye a hadsereget.

Az éles kard kultura nélkül ma már sohasem győz, a kultura éles kard nélkül mindannyi-szor, valahányszor egy műveltségben, va-gyonban, iparban, kereskedelemben gyengébb ország kardcsapás nélkül deferál az erősebb előlt. Éles kardra tulajdonképpen már csak ott kerül a sor, ahol az egyik ország fölénye nem magától értetődő a másik fölött, vagy ahol az ősi barbár indulatok kitörnek a kul-tura máza alól. A kultura tehát, amíg egy-részt szolgálja, másrészt föjtogatja is a mili-tarizmust, de valóban nem a honvédelmisz-terek hivatása, hogy ezt konstatálják.

KÖZIGAZGATÁS.

Az Állami Tisztviselők Országos Egyesülete ma délután tartotta saját helyiségében a havi vá-lasztmányi ülését kisbaci Benedek Sándor köz-igazgatási bíró elnöklésével. Az ülés elején az elnök meleg szavakban emlékezett meg Hatász Ferencz miniszteri tanácsos haláláról és javasolta, hogy érdemeit jegyzőkönyvben örökítsék meg. Jelentette továbbá, hogy az egyesület fiókjá Tordán már meg-alakult és Veszprémben, Máramaroszigeten, Nagy-szebenben és Brassóban az előkészítési munkálatok már folyamatban vannak. Az elnök jelentései után a tisztviselők családi házainak adókedvezménye ügyében hozandó határozat került tárgyalás alá. A lakbérkérdés bizottsága azt a határozatot hozta ebben az ügyben, hogy felkérendő a kormány annak kieszközölésére, hogy oly házakra vonatkozólag, amelyeket tisztviselők azzal a célzattal építenek, hogy azt saját maguk lakják, az eddigieknél na-gyobb adókedvezmény biztosítsassék. Ezt a javasla-tot az igazgató-választmány is magáévá tette. A keresztülvitel módzataira vonatkozólag Benedek Sándor elnök tett indítványt. Az egyesület ugyanis a múlt évben a többi tisztviselő egyesületekkel karöltve egy emlékiratot nyújtott át Wekerle pénzügyminiszternek, amelyben az új adótörvények ellen felmerült kifogásokat sorolták fel. Ebben a memorandumban a házadó dolgában is volt a mai határozattal egybehangzó felszólalás. Indítványozta az elnök, hogy a mai határozat alkalmából ezt a memorandumot nyújtsák át a mostani pénzügyminiszternek. A javaslat elfogadása után a titkár je-lentését hallgatta meg a választmány. Jelentette a titkár, hogy a státusrendezés tárgyában elő-terjesztés tétett a kormányhoz az iránt, hogy a státusrendezést az egész vonalon hajtsák végre. A pénztáros jelentése szerint az egyesület vagyo-na jelenleg 7763 korona 20 fillér. Végül az ellenőr je-lentette, hogy a legutóbbi választmányi ülés óta 44-en léptek be tagul az egyesületbe és így az egyesület tagjainak száma 9172.

A pozsonyi Dunahíd. Pozsony város ma köz-gyűlést tartott, amelynek folyamán Dusinszky Fri-gyes törvényhatósági bizottsági tag interpellációt intézett a polgármesterhez, hogy miként lehetsé-ges az, hogy a pozsonyi Dunahídnak a pozsony-oroszhatári villamosvasut czéljaira alkalmatlan volta csak most derült ki. Broly Tivadar polgár-mester kijelentette, hogy érdemleges választ nem adhat. Az interpelláció tárgyalását a jövő közgyű-lés napirendjére tűzték.

Városi altisztek és szolgák fizetésrendezése. A magyar városok országos kongresszusának állandó bizottsága a tisztviselői fizetésrendezés tárgyalása kapcsán megállapította, hogy az illetményrende-zésből nem hagyhatók ki az altisztek, szolgák, rendőrök és fizetéses tűzoltók stb sem s hogy ez al-kalmazottak fizetésrendezésének pénzügyi kihatá-sai fölül tájékozódást nyerhessen. Várhidy Lajost, a városok kongresszusának ügyvezető titkárát bizta meg, hogy tegye tanulmány tárgyává e kérdést. Várhidy az összes városoktól beszerzett adatokat feldolgozta és tanulmánya eredményét közölte.

Megüresedett községi jegyzői állások. Kor-nya körj. á. 3360 K összvavadalmazással szept. 17-ig. Főszolg. Teregová.

Hlonca körj. á. szept. 19. d. 12 óig. Főszolg. Hlonca.

Bilke jegyzői á. szept. 18. d. 12-ig. Főszolg. Hlonca.

Nyires körj. á. 1600 K kézp. 720 K. irnoktar-tás, 120 K utiát. 450 K lak. és irodabér át. Szept. 28. d. e. 30-ig. Főszolg. Hidalmás.

Szerbcsanád jegyzői á. 1600 K kézp. 240 K irodaát. 150 K uti át. 100 K ért. term. fuvar. Sza-bad lakás háromnegyed hold kerttel. Szept. 26-ig. Főszolg. Nagyszentmiklós.

Drágabártfalva, körj. á. 1600 K fiz., 400 K uti át. 300 K irodaát. Szabad lakás. Főszolgab. Mun-lács.

Szurdok körj. á. 1000 K fiz. 72 K lak-pénz, szept. 22-ig. Főszolg. Alsóháza.

Gyömrő adóügyi irnoki á. 800 K fiz., butoro-zott szoba, fűtés, világ. kiszolgálás. Előljáróság Gyömrő.

Süttő segédj. á. 600 K fiz. 100 K lakpénz, 400 K kiegész. szept. 14-ig. Főszolg. Esztergom.

Békés-Csaba segédj. á. 1200 K fiz. 120 K drá-gasági pótlék (1911-től 1600 K), szept. 29-ig. Főszolg. Békés-Csaba.

Kumán I. segédj. á. okt. 1-ig (szerb nyelv szük-séges). Főszolg. Törökbecse.

Szentandrás segédj. á. 1000 K fiz. szept. 15. d. 12-ig. Főszolg. Déva.

Csorvás alj. á. 1000 K fiz. szept. 10-ig. Fő-szolg. Orosháza

Nádszeg segédj. á. 900 K fiz. szept. 15-ig. Fő-szolg. Nádszeg.

Köröstarján segédj. á. 1000 K fiz. 120 K lakp. 120 K anyakönyvelésért. szept. 25. d. u. 5-ig. Fő-szolg. Nagyvárád.

Helpa, segédj. á. 1000 K fiz., 85 K lakpénz, 85 K utiát., 2 K napidíj, tót nyelv szükséges szept. 8-ig. Főszolg. Nádorvölgy.

Csűrötnek, körj. 2543 K összvavadalommal szept. 14. d. u. 5-ig. Főszolg. Szengotthárd.

Vilke, körj. á. 1600 K, 240 K lakpénz, 80 K irodabér, 350 K átalányok szept. 9-ig. Főszolg. Losonc.

Bodola, körj. á. 1600 K fiz., 1 szobás lakás szept. 12. déli 12-ig. Főszolg. Sepsiszentgyörgy.

Felsőkereszt, körj. á. 1600 K fiz., 400 K lakp., 400 K utiát., 330 K irodaát. szept. 19. d. u. 4-ig. Főszolg. Munkács.

Nyitra, jegyzői á. 1600 K fiz., 3 hold szántó haszna, szabad lakás kerttel szept. 20-ig. Főszolg. Kisvárd.

Felsőnyárad körj. á. 1551 K fiz., 4 hold szántó haszna (49 K), 260 K lakp., 412 K utiát., 100 K napidíj át., 72 K fűtés-világítási át., 226 K iroda át. szept. 11. déli 12-ig. Főszolg. Edelény.

Garé, segédj. á. 1000 K fiz., 1 butoros szoba szept. 10-ig. Főszolg. Pécs.

Megüresedett községi orvosi állások. Beresz-tőcz orv. á. 1600 K fiz., 5-5 éves összesen 800 koronáig emelkedő 200 koronás ötödéves pótlék, 600 K helyi pótlék, 400 K lakpénz, husvizsg. díjak, látogatási díj 50 fill. — 1 K, éjjel kétannyi: szept. 20-ig. Főszolg. Pancsova.

Belatinéz körorv. á. (16 község) 1600 K fiz., ötödéves 200 K korpótlék, fuvardíj, látog. díj (vend nyelv kívánatos). szept. 16-ig Főszolg. Alsó-lendva.

Bethlenháza körorv. á. 1600 K fiz., 5 éves kor-pótlék (4-szer), 600 K uti á. 400 K lakpénz. Szept. 24-ig. Főszolg. Bálmon.

Dollenszentmiklós körorv. á. (13 község) 1600 K fiz. 5-6 éves 200 K-s korpótlék (4-szer), 400 K lakpénz, 800 K uti át., látog. és halottk. díjak. Szept. 12-ig. Főszolg. Hosszvaszó.

TÁVIRATOK.

Aehrenthal az olasz királynál.

Róma, szeptember 5. Gróf Aehrenthal külügyminiszter még e hó folyamán Olasz-országba utazik, ahol Viktor Emánuel király kihallgatáson fogadja.

Nelidov súlyos beteg.

Páris, szeptember 5. Nelidov orosz nagykövet állapotában aggasztó fordulat állott be. Fiát táv-iratban hívták hozzá.

A bilbaói sztrájk kudarcza.

Barecelona, szeptember 6. Az itteni munkások, tekintettel arra, hogy Bilbaóban és Saragossában az általános sztrájk kudarcot vallott, gyűlést tar-tottak, amelyen a munka újból való fölytelét hatá-rozták el, de proklamálni fogják ismét az általános sztrájkot, ha a fémiparok követelése nem tel-jesítettnek.

A szerb kormányválság.

Belgrád, szeptember 6. A részleges miniszter-válságot, amely a múlt héten Jovanovics Ljuba belügyminiszter lemondásával tört ki, október kö-zepéig, a szkupstina összeüléseiig elhalasztották.

Közgazdasági táviratok.

Amerikai tőzsdék zárata.

Newyork.		szept. 6.	szept. 5.	szept. 4.
Buza	helyben	—	107 $\frac{7}{8}$	—
	szeptemberre	105 $\frac{7}{8}$	106 $\frac{7}{8}$	—
	decemberre	108 $\frac{7}{8}$	110 $\frac{7}{8}$	—
Tengeri	szeptemberre	66 $\frac{1}{4}$	66 $\frac{3}{4}$	—
	decemberre	65 $\frac{1}{4}$	66	—
Chicago.				
Buza	szeptemberre	97 $\frac{3}{8}$	98 $\frac{7}{8}$	—
	decemberre	107 $\frac{3}{8}$	108 $\frac{3}{4}$	—
Tengeri	szeptemberre	57 $\frac{1}{8}$	58 $\frac{7}{8}$	—

New-York, szeptember 6. Gyapot New-Yorkban 14.25 (—), Gyapot októberre 14.25 (—), Gyapot decemberre 13.97 (—), Gyapot New-Orleansban helyben 13.97 (—), Gyapot New-Orleansban white New-Yorkban 13.94 (7.50), Petroleum Stand white Philadelphianban 7.50 (7.50), Petroleum Refined in Cases 7.50 (9.90), Petroleum Credit Blancas at Oil City 9.90 (1.30), Zsir Western steam 1.30 (12.50), Zsir Rohe és Brothers 12.60 (12.65.)

Chicago, szeptember 6. Zsir szeptemberre 12.25 (12.20), Zsir októberre 12.27 (12.25), Szalonna short clear 12.43 (12.43), Sertésus 20.55 (20.65.)

EGYHÁZAK.

— (A X. katolikus nagygyűlés.) A X. katolikus nagygyűlés védősége a püspöki kar tagjai közül ujabban sipeki Balás Lajos rosznyói püspök is elfogadta.

— (A hánsági ev. egyházkerület közgyűlése.) A három vármegyére terjedő hánsági ev. egyházmege ma tartotta báró Ambrózy főfelügyelő elnöklésével közgyűlését. A közgyűlésen Scholtz ev. püspök is megjelent, akit a pályaudvaron ünnepesen fogadtak. A püspök előtt az összes hitfelekezetek képviselői tisztelegtek. A közgyűlésen az elnök meleg szavakkal emlékezett meg a felségéről 80-ik születésnapjára alkalmából. Dözsár Lajos lajosfalvai jelkészt az elhunyt Kremár helyébe főesperessé választották. Tudomásul vette a közgyűlés, hogy Törökkanizsán önálló ev. egyház keletkezett. Elhatározták, hogy a legközelebbi közgyűlést Nagybecskerekben tartják meg. Scholtz püspök tiszteletére délből banket volt.

— (Magyar-tót barátkozás Zsolnán.) E címen egy budapesti reggeli lap azt írja, hogy a duráninni ág. ev. egyházkerületnek Zsolnán tartott gyűlése alkalmával báró Prónay Dezso, Gyurátz Ferencz és Baltik Frigyes püspökök tárgyaltak volna a magyar-tót közelségről. A „Slovenski Dennyk“ a tót nemzetiségi párt hivatalos napilapja holnap megjelenő számában erre vonatkozólag ezt a közlést adja ki:

— A tót nemzetiségi pártnak semmiféle tudomása sincs arról, hogy ilyen tárgyalások folytak volna. Együttal kijelenti a lap, hogy a megnevezettek sem a magyar, sem a tót részről nem illetékesek arra, hogy ilyen tárgyalásokat megindítsanak.

— (Uj evangélikus főesperes.) A hánsági ág. hitv. evang. egyházmege Kramár Béla addigi főesperes helyére, aki hajlott korára való tekintettel állásáról lemondott, Doleschall Lajos lajosfalvi lelkészt, addigi alesperest választotta meg főesperesévé. Az új főesperest a ma Versezen tartott rendkívüli egyházmegei közgyűlésen iktatták be ünnepélyesen hivatalába.

— (A Magyarhoni Egyetemes Evangélikus Egyházi Gyámintézet) szeptember hó 24-én és 25-én Budapesten, a Deák-téri ágostai hitvallású evangélikus templomban tartja 50 évi jubiláris közgyűlését. Az ünnepély sorrendje: Szeptember 24-én reggel 9 órakor a központi bizottság a budapesti evangélikus gyülekezet Deák-téri tanácsstermében gyűlést tart. Este 6 órakor hangverseny a Deák-éri evangélikus templomban. Nyolcz órakor ismerkedés a Royal-szálloda éttermeiben. Szeptember 25-én délelőtt háláadó gyámintézeti istentisztelet a főváros összes evangélikus templomaiban offertoriummal összekötve, a jubiláris alap javára; főistentisztelet a Deák-téri evangélikus templomban délelőtt fél-tizenegy órakor. A jubiláris közgyűlés nyomban az istentisztelet után a Deák-téri evangélikus templomban megy végbe.

— (Hetven év óta lelkész.) A maga nemében szinte páratlanul álló ünnepély folyt le a napokban Bártfaujfalun, ahol Vilcz Ferencz szeant-

szóki ülnök és szepesegyházmegyei nyug. lelkész ülte meg áldozásának hetvenedik évfordulóját. A ritka évfordulóra való tekintettel Fischer-Colbrie Ágost kassai püspök látta el a manuduktori tisztelet, Korányi Antal bártfai prépost és főesperessel együtt, fényes papi segédlettel. Vilcz Ferencz jelenleg 93 éves, szellemi és testi rugékonyságának teljes birtokában van. A mintegy másfél óráig tartó ünnepi misét a fáradtságnak minden legkisebb jele nélkül celebrálta s az énekrészeket hibátlan készséggel, az egész templomot betöltő hangon énekelte. A mise végeztével az ünnepelt megáldotta jelenlevő paptársait, rokonait s végül a szokatlanul nagy számban összesereglett népet.

— (Templomavetés.) Resiczabányáról jelentik: E hó 4-én szentelték föl a resiczabányai ág. hitv. hívek új templomát. Az ünnepélyre Scholtz Gusztáv bányakerületi ev. püspök ideérkezett Doleschall Lajos esperes kíséretében. Az állomáson a felekezetek papsága, a hitközségek küldöttsége és a közigazgatási tisztikar fogadták. A felszentelési aktusra százakra menő közönség és nagyszámu küldöttség gyűlt össze a templom udvarában. Szende Nándor lelkész imát mondott, mely után az okmányokat elhelyezték a zárókő alá. Ezután Kubányi Endre erdőmester üdvözlő beszédet mondott Scholtz püspökhöz és átadta neki a templom kulcsát. A püspök rövid beszédben válaszolt, melynek végzetével bevonultak a templomba, mely zászlókkal és virágfüzerekkel volt díszítve. Az ünnepies istentisztelet után a küldöttségek tisztelegtek a püspök-nél. Délből 200 terítékű banket volt a Pannónia-szállóban.

Isten veled, Tivadar!

Reggel.

A férj: Isten veled, édes angyalom. Jó feleségem voltál, az isten fizessen meg érte.

Az asszony (keservesen sir): Isten veled Tivadar, Isten veled, drágám... (zokog.)

A férj: Ha az ég kegyes lesz hozzánk, viszontlátlak, édes szerelmem. De látod, bizonytalan ut az, amelynek nekiindulok. Azért bucsuzom tőled, ha a szívem szakad is. Köszönöm neked, hogy jó voltál hozzám, szeretél, munkámban támogattál. Ne felejtse el... .

Az asszony (sírás közben csuklik): Tivavadar... dardar.

A férj: Vigasztalódj, szívem, sorsodról gondoskodtam. Kézpénzt nem hagyok rád, értékpapirossaim nincsenek, de a biztosítótól fogsz kapni, amennyiért tisztességesen eltemetnek engem.

Az asszony (a haját tépi): Ne tovább Tivadar, ne tovább... nem bírom... Isten veled, én imádkozni fogok érted és biztosan hiszem, hogy viszontlátlak, drágám.

A férj (elrohan): Ég veled.

Délben.

A mentőorvos (bepogogtat): Itt lakik a majdnem özvegy... .

Az asszony (sikolt): Meghalt?

A mentőorvos: Nem, különben mi nem hoztuk volna haza.

Az asszony (a kezét tördeli): Él, ugy-e doktor ur, él? Meg lehet menteni?

A mentőorvos (komolyan): Reméljük a legjobbat. Súlyos eset... . Három bordája összetört, a koponyája több helyen beszakadt... . Ha fölépül is hülve lesz... . Törések a lábcsontokon... . sérülések a gerincen... . mind a két vállpercet eltört.

Az asszony: Oh jaj... . jaj istenem... .

A mentőorvos: Az alsó állkapcsán két törés, a jobb térdkalácsán súlyos zúzódás, a bal szeme alatt tenyérszerű kék aláfutás. Nincs rajta egyetlen ép hely, összevissza van törve az egész test.

Az asszony (ráborul a betegre): Tivadar, az istenről szól... . én vagyok itt, a te feleséged... . Megismersz, édes uram... . Szólj hozzá... . Csak egy szót... .

A beteg (fönyitja a szemét és alig hallhatóan mondja): És mégis beirattam a fiadat a realiskolába.

Ray.

A gyujtogató Zucker bünügye.

— Nyolcz tagu gyujtogató banda. —

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, szeptember 6.

A gyujtogatással és biztosítási csalással vádolt Zucker A. Henrik ravasz védekezése dacára mind szorosabbra húzódik a hurok a nyaka körül. Minden nap meghozza ez ügy a maga szenzációját. Tegnap Fischgrund Dávid őszinte és beismerő vallomása hozta közelebb a duggazdag üvegest a fegyházhoz. Ma a házmaster segített reá néhány esztendő.

Krezsák vizsgálóbíró a legnagyobb erélyvel folytatja a nyomozást Zucker Henrik, a gyujtogató üveges ügyében. Ma délelőttre több más fontos ügyben, így a sikkasztó Világossy ügyvéd dolgában is sok tanu volt beidéve, de ezeket mind hazaküldte és egész délelőttjét a Zucker-ügy tanuinak és vádlottainak kihallgatásával töltötte.

Kilencz órakor kezdte meg a kihallgatásokat Zuckernek egy szabadlábon levő alkalmazottjával. Vági János munkással, aki körülbelül másfél óra hosszat vallott a vizsgálóbíró előtt. A vizsgálóbíró a kihallgatás közben felhozta a fogházból Hammer Samu raktárnokot Vágival való szembesítés végett. Vági elmondta, hogy a második tüzesetnél a tüzoltók érkezése percében látta Hammert kirohanni.

Sokkal érdekesebb volt ennél az üvegraktárral szomszédos Nagymező-utca 6. számú ház felügyelőjének vallomása. Amikor másodszor vagy harmadszor ütött ki a tűz, jól látta azt, hogy Zucker a tűz előtt távozott üzletéből, a ház előtt felült a villamosra és a Nagymező-utcában ideoda utazott mindaddig, míg a tüzoltók nem jöttek. Az Andrássy-utnál szállt fel mindig és a Terézvárosi templom mögött levő feltételes megállóhelynél szállt le. A Nagymező-utczának ezen a kis darabkáján utazott fel és alá mindaddig, míg a tüzoltók feckendői javában nem dolgoztak. A házfelügyelőt ötször zavarták ki lakásából Zucker miatt. Mindig a rendőrök vitték ki a butorait, amelyek csaknem egészen tönkrementek. A házfelügyelő és vele együtt a ház többi lakói a hírtelel kilakoltatások által szenvedett károk miatt kártérítési pört indítottak Zucker ellen.

Kihallgatta még a vizsgálóbíró Zuckernek egy Keller nevű alkalmazottját is. Sorra kerültek a kihallgatások során Hammer Samuné, a letartóztatott raktárnok neje és Zucker Antónia pénztárosnő.

Fischgrund Dávid ártatlanságát hangoztatja, aki vallomásában azt adta elő, hogy Hammer raktáros és Szántó Géza üzletvezető a bünösök. Dr. Gál Jenő védő arra kérte a vizsgálóbíró, hogy szembesítse Fischgrund Dávidot Zuckerrel, Szántó Gézával és Hammer Samuval. A bíró elrendelte a szembesítést, de ezt csak akkor fogja foganatosítani, ha a fegyvergyakorlaton levő Szántó Gézát bekísérik az ügyészség fogházába és ő már kihallgatta. Megjegyezte a vizsgálóbíró, hogy Szántó kihallgatásának rendkívül nagy fontossága van, mert ettől függ, hogy a letartóztatott terheltek közül melyiket helyezik szabadlábra. Fischgrund Dávid a vizsgálóbíró ezen nyilatkozatában bizva, a vádtanács határozata ellen bejelentett felfolyamodását a kir. ítélőtáblához visszavonta, illetve ezt addig nem adja be, amíg Szántó kihallgatása és a vizsgálóbíró döntése be nem következik.

Zucker hosszasan értekezett ma is üzletvezetőjével. A gyujtogatással vádolt üveges nyugodtan vezeti a vizsgálati fogságból, a nyenyiben irodáját a cellájába helyezte át.

Szabó Gézát tegnap letartóztatták és ma reggel beszállították a negyedik honvédkerületi parancsnokság börtönébe, Pozsonyba. Néhány napon belül Budapestre szállítják a katonaruhában levő tisztviselőt, hogy a vizsgálóbíró kihallgathassa.

A rendőrségen Csizsér Imre fogalmazó folytatja a nyomozást a nagymező-utczai üvegraktár felgyujtóinak leleplezése tárgyában. Eddigi nyomozásának valószínű következése az lesz, hogy a gyujtogatás bünével vádolva még négy embert tartóztatnak le, ezenkívül még három-négy ember

ellen indítják meg a vizsgálatot bünrészesség miatt. Az ügybe tehát még nyolcz ember keveredik be.

Zucker védője eskély 40.000 koronát ajánlott fel kauczióképen, hogy becsássák szabadon. Tekintettel azonban arra, hogy Zuckernek még mindig maradna 600.000 koronája, amivel Amerikában is jól meg lehet élni, Zucker továbbra is fogva marad.

UJDONSÁGOK.

Sok a tanár.

A hold-utezai minisztérium első emeletén fekete kabátos urak, komoly arcuak és többnyire pápaszemek, ácsorognak a exzellenziás és a méltóságos elfogató termek előtt. Sokan vannak, mindegyiknek nem is jut szók a leülésre. A legtöbbje a folyosón odöng. Csoportokba verődnek, diskurálnak, vitatkoznak. Tanárok.

Van köztük szürke haju, kopaszodó, görnyedt hátú, gyűrött arcú. De többségben vannak a fiatalok, akiknek oklevelén még alig szikkadt meg a tinta. Amazok már jól ismerik a járást, az ajtónálló szolgál is leereszkedő nyájassággal üdvözlöi őket. A fiatalok ellenben tájékozatlanok, félszegek.

Ők most járnak itt először. Tele vannak reménységgel, tetterővel, munkakedvvel. Már látják magukat a katedra dobogóján, amint először szólnak a nebulókhoz:

— Ne a szigorú tanárt, hanem a jó barátot lássák bennem . . .

Azután, a hosszúra nyuló várakozás közben, kiszinezik az ő pedagógiai elméletük megtösterülését. . . amint csevegve, könnyedén, látszólag játszva, vezetnek hallgatóságukat az ismeretek tárházába. Görög mintára, a fasorok közt alá s fel sétálva tartják előadásait. Az ifjúságba beoltják a tudomány-szomját, a minden nagyért, szépért, nemesért való rajongást. Ujra fölépítik lelkiükben az ideálok oltárát, meggyújtják szíveikben a hazaszeretet szövétnékét . . .

Merengésükben nem veszik észre az öreg kollégák, félig lekiessnylő, félig szánakozó mosolygását, amelylyel arcuk kifejezését fürkészik. Ők már tapasztalt várótermi rókákat. Ők már jó ideje elő vannak jegyezve. Ők már beltörődtek ebbe az ácsorgásba, gunnyasztásba. Jól tudják, hogy a türelem katedrát terem. De ehhez idő és — üresedés kell.

Amikor ők a tanári pályára készültek, akkor még nagy „kereslet” volt ezen a téren. Évről-évre felhangzott a buzdító felhívás, hogy az ifjúság lépjen a szép, a magas, a tanári pályára. Épültek a középiskolák díszes palotái, a fővárosban és itt-ott a vidéken is. Csakugyan mindenképpen kecsgetőnek látszott a tanári hivatás: Az ifjúság nevelése, oktatása . . . no meg lesz, mit a tejbe aprítani; lesz, mire megnősülhetnek.

Egyszerre csak azt vették észre, hogy a tanári pályát is elözönlötték. Tulprodukczió mutatkozik az egész vonalon. Az új gimnáziumok és reáliskolák építése is szünetel. Még inkább a kereskedelmi és polgári iskoláké. Minden katedrának meg van már a gazdája. És az új jelentkezők? . . . Óh, azokat is szívesen látják és — előjegyzik.

A legközelebbi üresedésig, vagy a legújabb középiskola főépüléseig szól a vizsgálató biztatás. Az előbbi terminussal nem igen számol a várakozók raja. Emberszeretettől is, no meg tapasztalásból is. Mert hát, a tanári fizetés a megélhetésre kevés, de a meghalásra sok. Higienikus életmódra, mértékletességre kötelez. Így hát csak nagy időközökben várható üresedés.

Maradna az iskolák megsaporodása. De hát ezzel nagyon furesán vagyunk. Mert nagy Magyarországon még mindig szép számmal vannak írni-olvasni nem tudó analfabéták, de azért a Hold-uteza exzellenziás

és méltóságos szobáiban még mindig nem sietnek az iskolák sürűbb, gyorsabb építésével, mert hát a pénz, a töméntelen pénzt a hadseregtől elvonni nem lehet.

E helyett ujabban az az ellentétes figyelmetetés ment szét az ifjúsághoz, hogy kisebb számmal iratkozzanak a tanári szakokra, mert annyi tanár van előjegyezve a minisztériumban, hogy évekig képesek a tanárszükségletet fődözni. Csodálatos ország ez! Sok a tanár, mégis annyi az analfabéta; hát nem gyászos probléma ez? Hogy ez mikor lesz másként, csak a jó Isten tudja!

Ezért olyan gunyos, olyan szánakozó az a mosoly, amelylyel az öreg tanárok a fiatal kollégáikat nézik. Ők már nem ábrándoznak az ifjúság ideáljainak visszavarázsolásáról. Nekik már csak egy álmuk van — a tanári fizetés.

NAPIREND. Naptár: szerda, szeptember 7. — Róm. kath.: Kassai vtk. — Prot.: Regina. — Görög-ország: augusztus 25. Bertalan ap. — Zsidó: Elul 3. — A nap két reggel 5 óra 25 perczkor, nyugszik este 6 óra 20 perczkor. — A hold két reggel 9 óra 8 perczkor, nyugszik este 8 óra 4 perczkor.

A horvát miniszter fogad délután 4 órakor. Petőfi-ház (erkelymuzeum) Bajza-utca 21. szám. Nyitva 10—2-ig. Belépődíj 1 korona, keddi napokon ingyenes. — A Nemzeti Szalon svájci kiállítása. Nyitva 9—6-ig. Belépődíj 1 korona. — A Művészeti nyári képvására (Váci-utca 9. szám.) Nyitva 10—1-ig és 3—6-ig. Belépődíj 40 fillér. — A Könyves Kálmán kiállítása. (Nagymező-utca 27—30.) Nyitva hétköznap 9—6-ig. Belépődíj nincs. — Az Uránia kiállítása (Kigyó-tér 1. sz.) Nyitva egész nap. Belépődíj nincs. — A Házipari Szövetség kiállítása (Kigyó-tér 1. sz.) Nyitva egész nap. Belépődíj nincs.

Nyitvalevő muzeumok. A Nemzeti Muzeum ásványtára 9—2-ig. — A Szépművészeti Muzeum 10—2 óráig. — A Mezőgazdasági Muzeum 10—1-ig. — Az Iparművészeti Muzeum 9—1-ig. — A Közlekedési Muzeum 2—6-ig. — Az Aquincumi Muzeum egész nap. — Az Erzsébet Muzeum 9-től fél 1-ig és 3—4-ig.

Nyitvalevő könyvtárak: A Nemzeti Muzeum könyvtára 9—2-ig. — Az Egyetemi Könyvtár 9—12-ig. — A Fővárosi Könyvtár 9—2-ig. — A Kereskedelmi Muzeum könyvtára 9—2-ig. — A pedagógiai könyvtár és taneszközellátás 3—6-ig.

— **Személyi hírek.** Náray-Szabó Sándor kultuszminisztériumi államtitkár szabadságáról ma hazatért és újból átvette hivatalának vezetését. — **Inuzuka K.** japán közmunkaügyi igazgató **Kurasige Tecuo** főmérnök társaságában európai tanulmányútján Budapestre érkezett. A vendégek tegnap látogatást tettek **Fülepp Kálmán** főpolgármesternél és **Bárczy István** polgármesternél, ma pedig megnézték a fővárosi vízművet, ellátogattak a **Weisz Manfréd**-féle csepeli tölténygyárba s tisztelegtek a közmunkák tanácsánál. — **Dr. Kovács Izsó** fővárosi orvos, a vérgyógyítás szakorvosa, szabadságáról visszatérve megkezdte orvosi működését.

— **A király Schönbrunnban.** Az öreg király is végét szakítja a nyaralásnak, mint Bécsből jelentik, holnap reggel utazik el Ischlből és este félhét órakor érkezik Bécsbe, honnan egyenesen a schönbrunni palotába hajtat. Híre járt, hogy az ősz folyamán Budapestre utazik, de az udvarnál ez ideig semmi rendelkezés nem történt.

— **A belga királyi pár Bécsben.** Gróf Aehrenthal külügyminiszternél tegnap délután látogatást tett gróf **Dudzele** belga követ. A külügyminiszter és a belga követ a belga királyi pár kíséretében álló bécsi látogatásáról folytattak megbeszéléseket. A belga királyi pár október elején érkezik Bécsbe különvonaton.

— **Kitüntetések.** A magyar törvénykezésnek két érdemes tagja vonul nyugalomba a királyi elismeréstől kísérve. A hivatalos lap mai száma jelenti, hogy a király dr. **Décsői Zsigmond** kuriai tanácselnöknek, **sojtá** érdemére történt nyugdíjaztatása alkalmából a II. osztályú vaskoronarendet, — **Krenedics Gyula** budapesti büntető törvényszéki jegyzőnek nyugdíjaztatása alkalmából a koronás arany érdemkeresztet adományozta. **Krenedics Gyula** kitüntetése és nyugalombavonulása alkalmából megemlítjük még azt is, hogy a **legöregebb jegyzője** volt a magyar törvénykezésnek. Négy évtizedet töltött el a budapesti büntető törvényszéknél. Igazi mintatisztvisező volt és bár magas állású barátjai is folyton kérték, hogy tegyen bírói vizsgát, **Krenedicsnek** sohasem volt ilyen ambíciója, máiglan megmaradt a legöregebb jegyzőnek.

— **Német kém Angliában.** Hivatalos helyről most már megerősítik azt a hírt, hogy Portsmouthban egy fiatal német tisztet tartóztattak le kémkedés gyanúja miatt. Az eset részleteit titkolják.

— **Vilmos császár Magyarországon.** A baranya-megyei Bélyén már minden intézkedést megtettek Vilmos császár fogadására. Az erdészek minden este telefonon jelentik megfigyeléseiket a főherceglaki erdőmesternek, aki a jelentéseket táviratban továbbítja **Frigyos** főhercegnek. A császár csak akkor jön, ha a szarvasbögés már teljes lesz, ami a mostani időjárás mellett szeptember közepére várható, amikor a holdvilág is kedvező lesz.

— **Az özvegy spanyol királyné osztrák lakos.** Olmützből jelentik, hogy **Krisztina**, özvegy spanyol királyné állandóan le akar telepedni Ausztriában és jövendő lakhelyéül **Freudenthal** választotta, ahol a rémet lovagrendnek kastélya van. A spanyol anyakirálynő a Vatikánnal támadt konfliktus miatt hagyja el hazáját. **Krisztina** királynő, aki most ötvenkétéves, tudvalevőleg nővére **Jenő** főhercegnek, a német lovagrend nagymesterének.

— **Az abruzzói herceg és miss Elkins esküvője.** Londonból jelentik: Az angol lapok nagy határozottsággal közlik, hogy az abruzzói herceg és miss **Elkins** esküvője februárban lesz. Megelőzőleg az olasz király fogadni fogja a menyasszony családját. Az esküvő után a király az abruzzói herceggel nejt grófi rangra emeli s a czime lesz **Torane** grófnője. Miss **Elkins** át fog térni a katolikus hitre s e végből az olasz udvar házi káplánja és a Vatikán egy képviselője fogja előkészíteni.

— **A román királyné tüntet a dakórománok mellett.** Nagyszébennek vasárnap előkelő vendégei voltak. A román királyné udvarhölgye **Poernariu** Mária, férje **Poernariu** tábornok és még két más udvarhölgy kíséretében Nagyszébenbe érkezett és meglátogatta özvegy **Ratiu** Jánosné, akinek férje annak idején, mint a román komité elnöke, a memorandum-perben vezető szerepet játszott s ezért hosszabb államfogságra ítéltetett. Ez alkalommal az udvarhölgy Erzsébet királyné megbízásából átnyújtotta **Ratiunénak** a királyné legújabb arcképét, amelyre a következő ajánlás volt írva: „A szívek szeretete az a láncz, amely bennünket e földön összeköt”. A vendégek délután meglátogatták **Metianu** János érsekmetropolitát, akinél az időben **Pap** János aradi és **Cristea** Miron karánsebesi püspökök voltak látogatóban. Később **Christea** püspök kíséretében megtekintették a székesegyházat. Az udvarhölgyek látogatása Nagyszébenben közfelfűtést kelteit. **Ratiu** János annak idején a magyarországi románok agresszív politikájának egyik legelsőszántabb szövívője volt.

— **A volt miniszter házassága.** Az osztrák keresztényszocialisták lapja, a **Reichspost**, félhivatalos stílusban bejelentette, hogy dr. **Gessmann** Albert, volt osztrák miniszter, a párt vezére **házasságot** kötött **Hruby** Johannával, ki több mint egy évtized óta „nagy önfeláldozással” töltötte be a házvezetőnői szerepet **Gessmann**nal. Ennek a házasságnak az előzményeiről érdekes részletek pattantak ki. **Gessmann**, mint minden évben, az idén is hosszabb nyári utazásra indult unokahúgával együtt. Utközben egy tiroli szállodában szálltak meg, ahol **Gessmann** a leányt **mint feleségét** jelentette be. Másnap ugyanebbe a szállodába egy osztrák politikus, **Gessmann** ellenlábasa érkezett, aki mikor a vendégkönyvben meglátta a „**Gessmann Albert és neje**” bejegyzést, figyelmeztette a szállodást, hogy **Gessmann**nak nincs felesége. . . Ez a dolog azután **Gessmann** egyik jóakarója révén belekerült a **Deutsches Volksblatt**-ba. A keresztényszocialista pártvezérre ekkor **magasabb helyen** nagyon megneheztek és értésére adták, hogy jó lesz, ha elsimítja a dolgot. Így történt, hogy tegnap a hatvanéves **Gessmann** sietve, egyházi dispenczióval **feleségül vette unokanővérét és házvezetőnőjét**, a huszonnyolcz éves **Hruby** Johannát. És ez volt az oka, hogy a házasságot **Gessmann** a félhivatalos **Reichspost**-ban is nyilvánosságra hozta.

— **Mértékök tanácskozása.** A Magánmérnök Országos Szövetsége szeptember hó 12-én délután 6 órakor választmányi ülést tart, amelyen az elnöki előterjesztésen kívül tárgyalni fogják a munkaadók és az alkalmazottak közötti jogviszony szabályozásáról szóló bizottsági javaslatra vonatkozó igazgatói előterjesztést is.

— **A tudomány szenczeziója.** A tudományak ismét nagy szenczeziója van. Párisból ugyanis azt jelentik, hogy a tudományos akadémia tegnap levelet kapott Curie asszonytól, aki a rádiumot férjével együtt fölfedezte és a levélben a híres vegyész az azt írja, hogy sikerült neki *Dibierne* vegyészrel együtt a rádiumot *tiszta fémállapotban előállítani*. Curie asszony és munkatársa egy deczigramm rádiumszorból fonsort készítettek és ezt villamosság segítségével fémes tárggyá változtatták át, úgy hogy ilyen módon *tiszta rádiumra* tettek szert. Ez a rádium a levegőn azonnal oxidálódik, papírlapra téve nagyon gyorsan elég és a vizet azonnal alkatrészeire bontja fel.

— **Vilmos császár a szeszivás ellen.** Az antialkoholista mozgalom mellett nagy szót emelt a németek temperamentumos császára. Berlińi jelentés szerint Vilmos császár meghagyta, hogy számára a hadgyakorlat idejére *alkoholmentes italt* szállítsanak, mert a hadgyakorlat fáradalmait úgy viseli el legjobban, ha nem iszik szeszest italt. Ezért az ő részére csak *ásványvizet* fognak készen tartani. Azonban Vilmos császár nem elégszik meg ezzel az önmérsékletes jó példaadásával, mert ezenkívül rendeletet adott ki az összes csapatparancsnokoknak is, hogy a katonákat figyelmeztessék arra, miszerint a hadgyakorlatok alatt *ők is tartózkodjanak minden olyan italtól*, amely alkoholt tartalmaz. Legegészségesebb — ugymond a császári rendelet — a víz és a fáradságok elviselését is legjobban megkönnyíti.

— **Ijedelem a katolikus lelkészek körében.** Nem csekély ijedelmet kelt a katolikus lelkészek közt a Szentszék hivatalos lapjának legutóbbi száma. Ez a szám közli a pápának dekrétumát, mely a papok elmozdításáról intézkedik. Teljesen szakít a pápa az eddigi érvényben volt kánonjoggal, mert eddig a katolikus lelkészek a kánonjog értelmében elmozdithatlanok voltak és csakis kánoni uton megindított és letárgyalt per után lehetett őket helyükről eltávolítani. Most a dekrétum, mely azonnal érvénybe lép, taxative sorolja fel azokat az eseteket, amikor a megyés püspöknek kötelessége saját hatáskörében elmozdítani a papot. Az esetek a következők: „Ha orvos konstatálja, hogy a lelkész elmebeteg. Ha a pap tudatlan és ezzel veszélyeztet az egyház tekintélyét. Ha beteg, testileg törődött. Ha a hívek nem kedvelik, vagy ha — bár igaztalanul — ellenszenvet éreznek iránta. Ha rossz hirbe keveredett, titokban eladósodott és hitelzelei szorongatják, ha egyházi teendőit elhanyagolja.“ — Érthető, hogy ez a dekrétum, mely pánikot kelt például a magyar papság körében? Talán valamennyien a fejükhöz kapnak, hogy meggyőződjenek, a helyén vannak még? Mert alighanem valamennyien egyik, vagy másik kategóriába tartoznak, amely elmozdítandónak mondja ki őket.

— **Tolsztoznak nem kell a Nobel-díj.** A Nobel-díj-bizottság a *békedíjra* az idén a nagy orosz írói, Tolsztojt jelölte, amelyet azonban visszautasított Tolsztoj. Mídonn ugyanis a lapokból értesült, a jelöltetésről, levelet írt a bizottságnak, amelyben 1897-ben tett kijelentésére hivatkozva, *ismételtén visszautasítja a jelöltséget*. Javasolja azonban a bizottságnak, hogy a díjat a Kanadába száműzött *duchoborzoknak* ítélje oda, mert ezek tették a béke ügyének a legnagyobb szolgálatot. A duchoborzok tudvalevőleg megtagadták a fegyveres szolgálatot, amiért rettenetes üldözésnek voltak kitéve a hatóságok részéről. Tolsztoj közbelépésére azután megengedte nekik a kormány, hogy Kanadába kivándoroljanak. Kivándorlásuk összes költségeit Tolsztoj a sajátjából fedezte, amiért a duchoborzok hívek maradtak meggyőződésükhöz, hogy „a katonai szolgálat — bűn“.

— **Zrinyi Miklós emléke.** Pécsről táviratozzák: Zrinyi Miklós kirohanásának és hősi halálának 344 éves évfordulója lesz holnap. Ez alkalomból Szigetvár közönsége ma este hazafias ünnepélyt rendezett a főtéren lévő orszlánszobor előtt, mely Zrinyi Miklós hőstettének emléket örökíti meg. A főtéren nagy közönség gyűlt egybe ez alkalomra. Vörös Mihály nyug. pécsi igazgatótanár hosszabb beszédben méltatta Zrinyi Miklós hősi tettének jelentőségét. Este színelőadást tartottak, mely után táncmulatság volt. Holnap Berger József esperes-plébános rekviemet mond az elesett hőskért.

— **Iskolaigazgató és pénzügyigazgató.** A Barkóczy-botránnyal kapcsolatban lapunk tegnapi számában közöltük, hogy a III. ker. főgimnáziumban a protestánsok Morvay Győző kongregációs igazgató jóvoltából nem a legigazságosabb bánásmódban részesülnek. Fölemlítettük többek közt azt is, hogy Cserna Károly pénzügyigazgató fiát is megbuktatta, állítólag azért, mert protestáns. Ebből lovagias affér keletkezett, melynek kezdete és végződése ez volt:

Morvay igazgatóhoz szeptember elsején beállított Cserna Károly és fiai beiratása iránt érdeklődött. Az igazgató ingerülten elutasította:

— Nincs időm. Most nem állok önnel szóba. Nem érek rá. Jöjjön holnap. Azt pedig jegyezze meg magának, hogy máskor ne mondjon valótlanosságokat a főigazgatónál...

Cserna, aki gyermekeinek állítólagos üldözése miatt Erdődi főigazgatóhoz fordult a panaszával, tiltakozott az ingerült elutasítás ellen. Az ügyből lovagias affér is támadt, mely az alábbi jegyzőkönyv felvételével ért véget:

„Nagyságos Cserna Károly urnak. Tisztelettel értesítjük, hogy megbízásából f. évi szeptember hó 2-án dr. Morvay Győző főgimnáziumi igazgatónál megjelentünk, hogy tőle a f. évi szeptember 1-én Nagyságossal szemben használt sértő kifejezésért magyarázatot, illetve elégtételt kérjünk. Nevezett ez alkalommal kijelentette, hogy Nagyságossal szemben a sértő kifejezést nem használta, de amennyiben használta volna, ezt hivatalos elfoglaltsága izgalmai között tette s a kifejezésért sajnálatát fejezte ki. Miután mi ezt Nagyságossal közöltük, tudtuk meg Nagyságodtól, hogy a sértő kifejezés több tanár s egy tanítvány jelenlétében használtatott s így egyszerű sajnálat kifejezését elegendőnek nem találtuk. Enneköfogva f. évi szeptember 2-án délelőtt a mellékelt recepte szerint expressz ajánlott levelet küldtünk el dr. Morvay Győzőnek, melyben a fentieket tudomására hoztuk s felhívtuk, hogy megbízottait nevezze meg. Miután ezt f. évi szeptember hó mai napjáig meg nem tette, Nagyságod részéről az ügyet a lovagias szabályai szerint befejezettnek tekintjük. Budapest, 1910. szeptember 4-én. Kitűnő tisztelői: Dr. Kiss Menyhért, Dr. Mivlanics Adolf.“

— **A hokovinai száj- és körömfájás.** Csernovicziól jelentik: A Romániából behuzolt száj- és körömfájás Bukovinában meglehetősen nagy mértékben elterjedt. A tartományi kormány erőlyes intézkedéseket tett a további terjedés megállítására. Különösen betiltotta a legtöbb marhavásárt és gondoskodott Csernovicz és más nagyobb fogasztással bíró helységeknél élelmiszerekkel való ellátásáról.

— **Az Otthon-körből.** A nyári szünet után ma volt az első választmányi ülés az Otthon-írók és hírlapírók körében Rákosi Jenő elnöklésével. Az ülést megnyitva, Rákosi bejelentette a gróf Zichy János kultuszminiszter végleges döntését az újságírók részére megajánlott állami utazási ösztöndíjról. E szerint a 4000 korona évi ösztöndíjat megsztotta úgy, hogy 2000 korona odaiteléséről az Otthon-kör, 2000 koronáról pedig a Budapesti Újságírók Egyesülete diszponál. Az Otthon választmányja az elnök diszkrecziójára bízta az ösztöndíjról való döntést. A választmány ezután köszönettel tudomásul vette a kereskedelemügyi miniszter értesítését arról, hogy az Otthon tagjai számára az eddigi szénkedvezményt további egy esztendőre megadta. A nemzetközi sajtósövetség az Otthon elnökéhez intézett táviratában részvétét fejezte ki a Magyarországot ért súlyos clemi csapások alkalmából. Elnök erről jelentést tett a miniszterelnöknek, aki mekérte őt, hogy a részvétet a kormány nevében is köszönje meg, ami meg is történt. A választmány ezt tudomásul vette, ugyszintén özvegy Mikszáth Kálmán halála alkalmából kifejezett részvétet köszönték meg. A Schwartzter-féle szanatórium részvénytársaság beteg írók és újságírók számára kedvezményt állapított meg. Az Otthon választmányja ezt köszönettel tudomásul vette, ugyszintén a lovag Falk Zsigmond főpénztáros által beterjesztett pénztári kimutatást is. Ezután még folyó ügyeket tárgyaltak, s végül a tagfelvételi kéreésekről döntöttek. Az Otthon tagjai lettek: Ferdinandy Béla, Fényes László, Gonda Ilkés, Rózsa S. Lajos, Sternberg Ede és dr. Tihanyi Lajos.

— **Gyilkosság a plébánián.** A györmegyei Bácsa községnek szenczeziója van. Czeglédi Jonahim kocsis, aki Mihalovics Ferencz esperes-plébánosnál van szolgálatban, tegnap reggel agyentalította a pap gazdaasszonyát, Raposa Erzsébetet. Czeglédi azért követte el a gyilkosságot, mert a gazdaasszony valami hanyagság miatt megfedte. A gyilkost letartóztatták.

— **Árvíz és eső.** Az utóbbi nagy esőzések, a melyek a felső Dunát rendkívül megdagasztották, a Duna vizállásának nagy emelkedését idézték elő. A mérnöki hivatal emiatt megvizsgálta az összes zsilipeket és konstataulta, hogy a *fővárosra nézve árvízveszedelem nincs* és hogy a zsilipek teljesen épek, azok elzárására nincsen ok, mert a felső állomásokról apadást jelentenek. Különbösen is a tegnapihoz hasonló nagy esőzéseknél a zsilipek elzárása csak káros hatással lehet, mert elzárásuk esetén a csatornából kiömlő víz esetleg elúthetné a pinceraktárakat. Miután minden előkészület megtörtént az esetleges nagy vízemelkedés elleni védekezésre, aggodalomra egyáltalán semminemű ok nincsen.

A délvideki felhőszakadás okozta forgalmi zavarokat részben már megszüntették, bár itt még több heti szorgalmas munkára van szükség, hogy a megrongált pályát teljesen helyreállítsák.

A Máv. igazgatóságától vett értesítés szerint a Karáusebes—orsvai vonalon Karáusebes és Tomasnija-Kornya állomások között a pálya helyreállítván, a vonalrészén a 701. és 702. sz. expresszvonatot és 703. és 704. sz. gyorsvonatok kivételével az összes forgalom a folyó hónap 6-iki 709. sz. vonattal ismét felvétellett. A 703. és 704. sz. gyorsvonatok egyelőre csak Budapest és Karáusebes között, míg a 701. és 702. sz. expresszvonatok Budapest és Orsova között további intézkedésig még nem helyezettnek forgalomba. Az oraviceza-zsidovini vonalon e hónap 6-án az összes forgalom újból megnyílt. — Csongrád környékén meg a vihar okozott nagy károkat. Kazlakat, háztetőket vitt el, fákat tördelt ki és táviró-oszlopokat döntögetett. A tömörkényi határban alig van olyan épület, melynek teteje épen maradt volna. — Másfelől újabb felhőszakadások hírért jelentik. Az éjjel egész Heves vármegyében hatalmas felhőszakadás volt, amely az apró patakokat rendkívül megdagasztotta, úgy hogy azok kiöntöttek és sok helyen az utakat járhatatlannokká tették. Az egri környéken a napok óta tartó esőzés nagy károkat okozott. — Keszthelyről jelentik: A sok esőzés miatt a Zala folyó kiáradt. A mindenütt lekaszált takarmányt a víz az összegyűjtött szénával együtt elhordja. A Zala völgye emiatt takarmányszükség előtt áll. — Temesvárról jelentik: Az Újmoldován patak elhagyta medrét és a szántóföldeken keresztül új medret tört magának. Szokolovácson sok száz holdnyi termés tönkrement. Szokolovácson és Dolnya-Lubkován újabb árvízkarok vannak. — A krassószövényi katasztrófa nagyobb, mint amekkorának eddig tartották. Globuron községben huszonegy házat, Bogoltin községben pedig negyvenhét házat, köztük az iskolát és a községházát is elsodorta az áradat. A lugos—orsvai állami utat több száz méteres darabokon elvitte a víz és az ut helyén patak folyik. A Temes és a Bóga már teljesen lepadt. Orsova és Toplecz között az árvíz a nagy Csernahidat szétrombolta. Herkulesfürdőn elszakította az országot. Az oraviceza—zsidovini vonalon ma már megindult a forgalom. Isekkutz Aurél alispán már az ötödik napja járja be az összes árvízszújtotta községeket és intézkedik a segélyosztás iránt.

Brünnből táviratozzák: A több nap óta tartó és mindig erősödő eső következtében a Morva keleti völgyében áradás van. Luháovicz fürdő el van árasztva. Ungarisch-Bródban az ár olyan magas, minőt emberemlékezet óta nem tapasztaltak. Egyik külváros teljesen víz alatt áll és el van zárva a forgalomtól. Az emberek élete is veszélyeztetve van, mert nincsenek esőnakok és nem lehet beszerezni, mert a vasuti és országuti közlekedés Ungarisch-Bród és Kunovic között teljesen meg van szakítva.

— **Német szocialisták a czár ellen.** A frankfurti szocialdemokrata-pártvezetéség a nagygyűlést, amelyen Jaurés is beszélni fog, a városi nagy ünnepi teremben akarta megtartani. Mint hogy azonban az igazgatóság kikötötte, hogy a gyűlésen ne viseljenek forradalmi jelvényeket, hogy a szónokok ne nyilatkozzanak a császárra, a királyi ház tagjai és a többi német fejedelmi család ellen, sőt még a czár ellen se és hogy egyetlen szó se essék a monarchiai rend ellen, a szocialista pártvezetéség elejtette ezt a tervét s a nagygyűlést magánhelyiségben fogja megtartani.

— Magyar katonák sorsa az idegenben.

Itthon sem rózsás a magyar katonák helyzete. Rabjai az osztrák szellemmel bélelt kaszárnyáknak. De még mostohább a sorsuk az idegenben; mert ott teljesen kivannak szolgáltatva a többször idegenlelkű és embertelen tiszték zsarnokoskodásainak. Az idegenben szenvedő magyar katonák sorsát szomorítóan, megdöbbentően példázza a legújabb *autóváci-cset*. Hercegovina észak-keleti részén fekszik *Autovácz*, egy nyomorúságos falu. Itt állomásozik a *szegedi 46. gyalogezred harmadik zászlóalja* és a 42. cseh ezrednek egyik zászlóalja. Augusztus elején indult el a két zászlóalj a hadgyakorlatra. Hajnali félét órákor volt az *abmars* és erős menetelésben haladt a két csapat. Mentek reggel, délelőtt, délben és délután teljes hadi felszereléssel. Rettentő volt a hőség, a legerősebb bakák is csak vándorogva jutottak előre. A parancsnokság *nem adott pihenőt*. Egymásután hulltak ki a *legények*. Fákó arccsal, cserepes ajakkal feküdtek cseh és magyar fiúk a kopár sziklákon. Az első nap eredménye ez volt: — A negyvenkettes zászlóaljból több mint *ötven ember* dőlt ki. Egy meghalt, sokan *tüdőgyuladást, szívbajt, napszúrást* kaptak. A negyvenhatosok még valahogy voltak. Másnap hajnalban négy órákor folytatták a marsot még gyilkosabb hőségben. Csúszás, forró hegyeken, járhatatlan utakon és paszkodott föl a két zászlóalj. *Ótórái veszekedett* mars után pihenőt kapott a *legénység*. Közben elmondták az aznapi harezsi föladatot. Még két kilométer mars következett szakadékokon, vízmosásokon keresztül és megtörtént az *ütközet*. Utána pihenő és most el a *nevesinjer* völgybe. Kétórái mászás után délután négy órákor megérkeztek a csapatok. Itt aztán kiderült, hogy tovább kell menni a *bagistei* táborba. Még három kilométer, a következő eredmény: — A negyvenhatos zászlóalj *tizenhárom embere* esett össze a három kilométeres uton. A negyvenkettes cseh zászlóalj pihenőt tartott, mert aznap már *kilencvenhatan* döltek ki. A *legénység* alig evett valamit, jó víz nem volt, de a brigádaparancsnok nem sokat törődött vele. *Sőt*: Nevesinjében díszmenetben kellett elvonulni a generális előtt. Fölsebzett lábakkal. Kemény léptekkel.

— Schönebeckné férje tovább költekezik.

Berlinből jelentik: *Braun* ügyvéd, *Schönebeck-Weberné* gyámja tudvalevőleg keresetet indított *Weber A. C.* berlini satirai-író, a meggyilkolt *Schönebeck* özvegyének második férje ellen és kérte az országos törvényszéket, hogy mozdítsa el *Weber* neje vagyonának kezelésétől, mert a férj elherdálja az asszony pénzét. Keresetének megokolására becsatolt bizonyítékokul olyan elszámolásokat, melyekből kiderült, hogy *Weber* rövid néhány hónap alatt az asszony hozományából, ami 150.000 márkát tett ki, 100.000 márkát elköltött és a saját neve alatt könyvkiadó vállalatot létesített az asszony pénzén. Az országos törvényszék két napos tárgyalás után ma hozott ítéletet s *elutasította a gyám keresetét*.

— **Ujítás a Műegyetemen.** A Magyar Mérnök-és Építész Egyesület a tél folyamán nagyszabású vitasorozatot indított a műegyetemi oktatás reformjának megbeszélésére. Ez alkalommal *Hieronymi* Károly kereskedelmi miniszter, a mérnök-egyesület illusztris tagjának nagyérdékű felszólalása kapasan több kiváló felszólaló azt a véleményét hangoztatta, hogy a jövőben olyan mérnököket is hívjanak meg a műegyetemre, akik a gyakorlatban már nagy tapasztalatokat szereztek és akik a gyakorlati tapasztalataikat a Műegyetem elméleti előadásaival kapcsolatos gyakorlati órákon lennének hivatva a Műegyetem hallgatóival közölni és reájuk nézve szintén értékessé tenni. A mérnök egyesület által indított vitaciklusnak már meg van némi eredménye, amennyiben a magyar kir. Államvasutak igazgatósága engedélyt adott *Keller* Arnold felügyelőnek arra, hogy a vasutépítési tanszak mellett a Műegyetemen a délutáni órák alatt a vasutépítéstan eredményesebb tervzői oktatásának érdekében szakismereteit hasznosítsa. Megemlíti még, hogy az Államvasutak igazgatósága az említett kiváló mérnöknek a Műegyetemen leendő közreműködését dr. *Zielinszky* Szilárd, a vasutépítés tanárának kezdeményezésére engedte meg.

— **Tolvaj fia.** Fischel Rudolf Wienbe való tizenhétéves gimnáziumi tanuló 1874 koronát ellopt és az után Wienben lakó szüleinek lakásáról eltűnt. A rendőrség nyomozza.

— **A czárné megőrült?** A fehér czárnét elérte a végzet. Az ártatlanul lemészárolt százezrek átka megfogant. *Alexandra Feodorowna*, a minden oroszok uráné, a „Daily Mail” távirata szerint paranoiában szenved, ami magyarul azt jelenti, hogy esztelenség, elmebáborodottság. A bolygó császári yacht sápadt utasa évek óta súlyos beteg. Félhivatalos orvosi jelentések szerint tériszony a baja, nem tud szárazföldön megpihenni, remeg a városoktól, a kőből épített paloták közt ájulási rohamokat kap, amelyek teljesen szétrocsolták idegrendszerét. Ezért járta a híres kék hajón a végtelen tengert. A czárnét a félelem, a folytonos rettegés ölte meg. Attól a pillanattól, hogy a pétervári udvarba került, nem volt egy boldog pillanata. Az orosz reakció, hogy a korlátozott iszákos czárt a hatalmában tartisa, névtelen leveleket csempészett az uralkodó pár hálószobájába, az ágy párnái alól, szekrények mélyén, tányérok alatt ezek a halálfejes irások rémitették a boldogtalan asszonyt, halálos ítéletek a gyermekei fejére. És a szabad, egészségesebb angol udvar levegőjében nőtt *Alexandrowna* *Feodorowna* nem hunyhatta be a szemét, hogy ne lássa az elküldt ajku halottakat, akiknek a szívét golyó roncsolta szét, vagy a nyakukon a kötél borzalmas nyoma. Lassan melancholikus lett, bezárkózott gyermekeivel, hónapokig nem szívott friss levegőt, korán megöszült, lesaványodott és éjszakánként idegrohamok kínozták, a múlt év őszén hire járt, hogy öngyilkos akart lenni, de megakadályozták benne. Az angol lap eme jelentését megerősíteni látszik *friedbergi* híradásunk, mely szerint a czári család tegnap kirándult *Münstenbergbe*, ezen a kiránduláson azonban a czárné és a trónörökös nem vettek részt. Egyáltalán feltűnést kelt, hogy a kis trónörökös megérkezése óta egyáltalán nem látták.

— **A brüsszeli tüzvész botrányai.** A brüsszeli világkiállításon kiütött tüzvész kerek félszázmillió frank értéket pusztított el, melyből egyedül az angol kiállítókra 12 és fél millió frank kár esik. Szó sem lehet arról, hogy az óriási módon károsult kiállítók újból felépítik és berendezik leégett pavilonjaikat, hiszen egész tömeg műkines pótolhatatlanul pusztult el. Ellenkezőleg tömeges kártérítési pörökre és botrányos hercezhuzarcokra van kilátás és elkerülhetetlen a kiállítás csődje. A botrányos gondatlanság miatt támadt a tüzvész, hiszen aznap is, midőn a kiállítási bizottság tárgyalta a kárvallott angolokkal és franciákkal, hogy újítsák föl a fölépítendő pavilonokat, a következő jelenet történt. Éppen erről tárgyaltak, amikor megszólalt a vészkiáltó. Rémséget keltett a kiállításon. Csakugyan közvetlen közelében a leégett pavilonoknak, egy vendéglő fedelén sűrű füstfelhő gomolygott. Kicsődült a kiállítási bizottság. Mindenki izgatottan leste a tüzőlőket. És mi történt? Majdnem *negyedóra* telt bele, mikor végre elődöcögött egy rozoga öntözőkelei, amelyeket faluhelyen alkalmaznak még és vele két hiányosan felöltözött tüzőlt. Az öntözőkelei pedig hasznavehetelen volt, mert a *kéziszivattyú nem működött*. Nagysokára jött még egy tüzőltőkelei. Ez már *gőzzivattyú* volt. Két gebe húzta. Nagyon vékonyan becsátotta magától a vizsugarat, de *annál több szikrát* szórt idejétnulta gépének kéménye. Maga a kiállítási bizottság intőkedett, hogy vigyék el a gőzzivattyút, mert a szivraeső felgyújtja a többi pavillont. Ilyenek a tüzbiztonsági viszonyok a brüsszeli kiállításon, azért a kárvallott kiállítók elhatározták, hogy nem állítanak ki újból, a kiállítási bizottság pedig *hatalmas kuliszszaftot* készített, amelyekkel elleplezte a leégett területet a kiállítás közönsége előtt.

— **Öngyilkosság a czár látogatása után.** *Friedberg*ből jelentik: Nagy feltűnést kelt itt és *Nauheimban* *Becker* sógyári felügyelőnek öngyilkossága. *Becker* volt az, aki néhány nap előtt, mikor a czár látogatába ment *Nauheimba*, az ottani sóbányák üzemét megmutogatta és megmagyarázta a czárnak. *Becker* a *Nauheimba* vezető országúton föbelőtte magát. Valószínűleg azért követte el az öngyilkosságát, mert felesleges hatósága megintette feleslett életmódja miatt.

— **Angol újságírók tanulmányutja Erdélyben.** *Stead*, a „Times” ismert bécsi levelezője, akinek a magyarországi nemzetiségekről legutóbb megjelent tudósításai kinos feltűnést keltettek, legközelebb Erdélybe utazik, hogy a román nemzetiségi viszonyokat a helyszínen tanulmányozza. A román nemzetiségi politikusok ez alkalommal szíves fogadtatásban fogják részesíteni az angol vendéget.

— **Crippenék a bíróság előtt.** Londonból jelentik: Ma volt a tárgyalás dr. *Crippen* és miss *Le Neve* bünpörében a *Bowiestreet* rendőrbírósága előtt. Néhány száz ember tolongott az utczán, akik már nem juthattak be a tárgyalásra, mert a terem zsufolva volt. *Crippen* tolongokocsin, miss *Le Neve* zárt bérkoszin hozták a rendőrbíróság épületébe. Az utczán a rendőrök csak nagy ügygyel-bajjal tudták megakadályozni, hogy a közönség ne tüntessen a két vádlott ellen. A tárgyaláson sir *Albert De Butzen*, a legidősebb törvényészi elnök elnökölt, aki evégből felbeszakitotta szabadságát. Miss *Le Neve* megmaradt amellett, hogy nem volt tudomása *Crippen* büntetéről. Egy szó sem igaz abból, hogy *Crippen* már töredelmes vallomást tett. A mai tárgyaláson azt ismételtette, hogy felesége külföldön halt meg.

— **János püspök aratója.** A csanádi püspök lellei uradalmában az aratási munkálatoknál a nyáron nagy szerencsétlenség érte az egyik munkást, *Detró* József aratót. Munkaközben a cséplőgép dobja elkapta a jobb kezét és a könyökből leszakította. A szerencsétlen ember csak hosszas betegeskedés után gyógyult fel. Alázatos instancziát nyújtott be a püspökhöz, adjon neki valami segílyt, mert munkaképtelenné vált és éhen vesz a családjával együtt. A püspök egy fillér támogatásban sem részesítette a szegény aratót és az, mit tehetett egyebet, beperelte *János* püspököt. Évi 488 korona kártalanítási összeget kért csupán. Igazán nem sok. Kibirja a csanádi püspökség hatalmas uradalma.

— **A szamosújvári betörők.** Veszedelmes legények lehetnek a szamosújvári betörők. Megemlékeztünk a csütörtökön elkövetett háromszoros betörésről és az éjjel már újabb négy betörést követtek el magánházakban. Pénzt és ékszereket raboltak el. A rendőrség *tizennyolc gyanús embert tartóztatott le, de egyik sem vallott*. Az egyik helyen észrevették a betörők, de a betörők *Browningból* lövöldöztek és így sikerült elmenekülniük. A betöréseknél a szolgabíróság vasszekrényéből fontos iratokat, *Rohrlich* fakereskedőnél 100.000 korona értékű váltókat raboltak el. Mindkét helyről szekérral vitték el a nehéz *Wertheim-szekrényeket*. — **Szamosújvárról éjjel jelentik:** A napokban elkövetett tömeges betörés tetteseit a csendőrség ma letartóztatta. Négy jól öltözött cigány a tettes, akik azt vallják, hogy rokonai a *dánosi rablógyilkosoknak*. A rablott holmikat szekereiken találták meg, csak a pénz és ékszer hiányzik. A csendőrség az elfogott rablókat *Szamosújvárra* akarta bekísérni, azonban a *Kisdevecser* melletti *erdőben a rablók futásnak eredtek és többször rálöttek a csendőrökre*. A csendőrök utánuk löttek és két lovat meg is öltek, a betörők azonban nyomtalanul eltűntek az erdőben. A nyomozás vezetését *Csikó* csendőrszervező vette át.

— **Öröm a honvédkaszárnyában.** Nagy az öröm a szegedi honvédkerületi parancsnokság körletébe tartozó honvédkaszárnyakban. A miniszter-től sürgöny érkezett a kerületi parancsnoksághoz, amelyben a miniszter a hüvös, esős időjárásra való tekintettel *napi husz fillér pótdíjat* engedélyezett azoknak a katonáknak, akik részt vesznek a most folyó katonai gyakorlatokon. A humánus eljárás eddig példa nélkül áll. Arra már volt eset, hogy bizonyos katonai ünnepeken dupla zsoldot kapnak a legények, de az még nem fordult elő, hogy huzamosabb időre állandó pótdíjban részesüljenek. A miniszter intézkedése minden körülmények között dícséretet érdemel. Ugy tudjuk, hogy ez a rendelkezés nemcsak a szegedi parancsnokság kerületébe tartozó honvédeket érdekli, hanem az egész ország gyakorlatozó honvédségét. A szegedi kerületi parancsnokság hatásköre alá négy gyalog és két huszárezred tartozik, mintegy nyolcezer ember. Ezeknek a zsoldjavitása naponta 1000 koronát tesz ki, ami a távirat kelteől szeptember 9-ikéig számított hét napon át összesen 11,200 koronának felel meg. A napi husz fillért nem készpénzben kapják meg a legények, hanem ezen a pénzen az élelmezést fogják megjavítani.

— **Öngyilkos uriaszony.** Karczagról táviratozzák: *Papp* Imre itteni gimnáziumi tanár felesége egy héttel ezelőtt életuntásgból gyufaoldatot ivott. A szerencsétlen fiatal asszony hat hónapig rendkívüli szenvedések között kínlódott s tegnap este meghalt.

— **A Hegyalja 600.000 koronája.** Közölték annak idején, hogy a kormány a jég által elpusztított Tokaj-Hegyalja szőlőinek restaurálására 600.000 korona kamatmentes államkölcsönt folyósított. Mindjárt a folyósítás után félmerült a gyanu, hogy ebből a szép összegből az igazán károsított, szegény nyűvé vált nép keveset fog kapni. Most Zemplén megyélől jön a hír, hogy a kölcsönösszeg szétosztásánál csakugyan nem méltányosan járnak el. Legjobbban bizonyítja ezt az a körülmény, hogy némely birtokos el sem fogadta a felajánlott összeget. Többek közt *Wiczmány Odón* Lutkai földbirtokost is felszólították, hogy vegye igénybe a kölcsönt, ő azonban a következő levelben felelt a hozzáküldött felhívásra:

„Tekintetes körjegyző ur!

F. évi augusztus 30-án 1116—910. sz. a. küldött felhívására válaszul a következő: Véleményem szerint a földművelésügyi m. kir. miniszter a kamatmentes 600.000 korona államkölcsönt nem a nagyságos és tekintetes károsultaknak, de az inséggben élő szegény szőlőbirtokosoknak szánta. Ennélfogva sem okom, sem jogom a különben is inséggben élő állatöl kölcsönt felvenni. Butka, 1910. augusztus 31. Tisztelettel *Wiczmány Odón.*“

Vajjon mennyi ilyen nagylelkű birtokos akad, aki érzi, hogy nincs se joga, se oka a segélyösszeget elfogadni az inséges államtól, az inséges nép mellőztetése révén. És hány igazán rászoruló, sorsüldözött szőlősgazda leszárvárja szívszorongva, míg rákerül a sor. Ha ugyan rákerül a sor és el nem pazarolták a pénzt olyanokra, akik rá nem szorultak, de akik talán igen jó korteseknek bizonyultak!

— **A bukott kereskedők orgazdája.** Aradon országra szóló visszaélés pattant ki. Feljelentésre ma az aradi törvényszék vizsgálóbírója letartóztatta *Reiner Sándor* nagykereskedőt, aki Aradon kívül Nagyváradon és Brassóban nagy áruházal bir. Beigazolást nyert ugyanis, hogy a fizetésképtelen kereskedők esőbejutásuk előtt rendszeresen eladták áruikat Reinernek és így a esődvagyont megkárították. A letartóztatás család bukásában való részesség címén történt. Számos külföldi ügyáros jelentkezett, akik Reiner üzérkedése következtében nagy kárt szenvedtek. Reiner Sándor nemrég hagyott fel üzletével Aradon. Letartóztatása egy nemrég aradi esődüggyel áll összefüggésben. Tetzling Ferenc és társai cég nemrég esődbe jutott és ennek áruit Reiner közvetítésével budapesti kereskedők vették meg. Tetzling 130 ezer koronával károsította meg hitelezőit. Legutóbbi kihallgatása alkalmával Tetzling rávallott Reinerre. Tegnap Domokos vizsgálóbíró maga elé idézte és kijelentette, hogy letartóztatja, mert alapos a gyanu arra, hogy Reiner üzletszerűleg foglalkozik fizetésképtelen kereskedők áruaktárainak megvételével. Reiner hangoztatta ártatlanságát és ügyvédjén útján felfolyamodást jelentett be a vádtaáráshoz. A potom áron megszerzett árukat Nagyváradra vitte, hogy a feltűnést Aradon elkerülje és ottan adta el budapesti kereskedőknek.

— **Vörhenyjárvány Ungváron.** Ungvárról jelentik, hogy az utóbbi napokban ijesztő arányokat öltött a vörhenymegbetegedések száma, úgy, hogy a járvány komoly terjedésétől lehet tartani. Mintegy 80 vörhenybeteg van ez idő szerint a városban és az utóbbi hetekben kezelt vörhenybetegek száma 150-ot tesz ki. Egy részük felépült, idáig vörhenyben 17-en haltak meg. A járvány továbbterjedése ellen a városi tiszti főorvos a legenergikusabb intézkedéseket tette. A járványra való tekintettel a tanév megnyitását az iskolákban elhalasztották.

— **Sztrájkoló építőmunkások.** Hajduböszörményből jelentik: A református főgimnázium átalakítási munkálatainál és a városi villamtelep építésénél dolgozó mintegy 300 munkás ma sztrájkba lépett, mert a vállalkozó építőmester oly munkásokat is felvett, akik nem tartoznak a szerződéshez. A sztrájkolók Tokaji Ferenc munkást, ki tovább is dolgozni akart, tetleg bántalmazták. Nevezik János rendőrfőkapitány a sztrájkolók vezéreit három napi elzárásra és ötven korona pénzbíróra ítélte és intézkedett, hogy a dolgozni akaró közművesmunkásokat karhatalom védje.

— **A kolera Európában.** Nálunk a kolerajárvány fellépésének veszélye, ha az előjelek nem csálnak, napról-napra csökken. Tegnap és ma gyanus megbetegedés nem fordult elő. *Magyarévits Mladen* dr. tiszti főorvos ma délelőtt megnézte a Szent Gellért-kórházat és a fertőtlenítő-intézetet és meggyőződött arról, hogy minden szükséges előkészület megtörtént a járvány terjedésének megakadályozására. Ma sem jelentettek Budapesten koleraünetes esetet, de még csak gyanus megbetegedést sem. Az országból sem érkezett semmi kedvezőtlen hír. — Veszprém város képviselőtestülete ma Sándorfy Ignác polgármester elnöklésével tartotta rendes őszi közgyűlést. A polgármester bejelentette, hogy a kolera elleni védekezést és az összes óvintézkedéseket elrendelte és foganatosította, amit a közgyűlés megnyugvással vett tudomásul és a költségekre 10.000 koronát folyósított. — *Berlinben* tegnap este egy huszonöt éves munkást aki koleraünetesek közt megbetegedett, beszállították a járványkórházba. Mint *Lemberg*ből jelentik, Kamionka-Strumiloda községben szombaton gyanus körülmények között hat ember betegedett meg, kik közül három meghalt. Minden szimptoma arra mutat, hogy romlott halak élvezete következtében történt huzmérgezés okozta a betegséget. Az előzetes bakteriológiai vizsgálat, amely csak ma délben ért véget, a kolera gyanút kizártnak moadja. Az olaszországi *Bari* környékén, ott ahol annyi áldozatot követelt a kolera, döbbenetes dolgok történtek, a melyek meghusították minden óvintézkedést és elősegítik a gyilkos kór terjedését. A Barihoz közel levő *Barlettában* fellázadt a lakosság a kolera miatt történt intézkedések és az orvosok ellen. A polgárok romboltak, pusztítottak, elkergették az orvosokat és az ápolókat, úgy hogy most a város orvos nélkül van. — *Lacampore* gyógyszerész a lázongó nép megtámadta és késsel súlyosan megsebesítette. Egy kolerabeteg a tünetekes óta orvosi segítség nélkül maradt. Más esetek is voltak, ezeket azonban eltitkolták. Azok, akinek családjában kolerabetegedés fordult elő és akiket még nem fertőtlenítettek, felhasználva a zavarost, elszöktek a városból. Egy ilyen család magával vitte koleraünetes betegét is. *Malfettában* tegnap hat megbetegedés és hét haláleset történt. — Olasz lapok írják, hogy sajtósátság tünetet észlelnek azokon a vidékeken, ahol a kolera grasszál. A madarak ugyanis egy csapásra eltűntek. Hogy mi ennek az oka, azt nem is sejtik.

Mint *Bukarestből* jelentik, teljesen alaptalanok azok a hírek, amelyek szerint a kolera Romániában fellépett. Az állami egészségügyi szolgálat vezetője a legszigorubb rendelkezéseket tette s minden gyanus esetről rögtön jelentést kell tenni a hatóságnak. Miután a kormány elhatározta, hogy esetleges kolera megbetegedést egyáltalában nem titkol el, a betegségnek Romániában való fellépéséről szóló híreket egyelőre koholmányoknak kell tekinteni, amíg hivatalosan meg nem erősítettnek.

— **Hamis váltók egy gróf nevére.** A mai lapok nyilttéri rovatában egy közlemény jelent meg, a melyet gróf *Zichy István*, a mezőkövesdi kerület országgyűlési képviselője tett közzé. Tudomása van arról, ugymond, hogy nevével ellátott váltók forgognak közközen, mivel pedig neki nincs váltótartozása és senkinek sem irt alá váltót, bizonyos, hogy visszaélés történt. Ezért felkéri a közönséget, vegesse a hamisítók nyomára. Gróf *Zichy István* a váltóhamisítókra még semmit sem tud. Csak annyiról van tudomása, hogy a Budapesten és az ország különböző városaiban létező hiteludósítóirodák közül több érdekelt volt az ő anyagi viszonyairól. Ezekhez az irodákhoz a pénzüzetek szektak fordulni akkor, ha a váltók aláírásról akarnak információt kapni. Ugy látszik, számos nevére hamisított váltóról van szó, amelyekkel az ismeretlen hamisítók itt-ott megpróbálkoznak. Kijelentette, hogy azért nem fordul a rendőrséghez, mert a nyilttéri közlemény, amelyben a nyomravezetőnek jutalmat is ígér, egyrészt figyelmessé teszi a pénzüzeteket, másrészt talán a hamisítók nyomára is visz.

— **Megőrült leány.** Békéscsábáról jelentik: *Haári János* orosházi gazdálkodó Erzsébet nevű tizenéves leánya ezélt fél évvel megszökött hazulról és azóta eredménytelenül keresték. A leányra tegnap akadtak rá az orosházi tanyákon, amint a kukoriczasiárból készült rejtkehelyéről ruhátlanul előbujt. Megállapították, hogy a leány megőrült és hónapok óta a járőkelők könnyoradományából élt. Beszállították a gyulai elmekórházba.

— **A triezsi zendülés.** Trieszéből jelentik: A tegnapi delután folyamán hét embert azon gyanu alatt, hogy vasárnap résztvettek a szloven bankok és a *Minerva* kávéház rombolásában, letartóztattak. Trieszt egyik külvárosában egyik iskolának ablakait kövekkel bevették.

— **A zsenik iskolája.** Nem hiába vitatják a németek, hogy egy német barát találta fel a *puskapor*t, ma már ott tartanak, hogy *Berlinben* külön „*lángésztanfolyamot*“ nyitnak. Most ősztől kezdve azok a gimnazisták, akik kiváló tehetséget mutatnak az első négy osztályban, a „*külön-tanfolyamba*“ kerülnek. Megjegyzendő, hogy ez csak azokra a tehetségekre vonatkozik, akik a matematika, természettudomány vagy a történelem körül tűnnek ki.

— **A közjegyzők nyugdíjintézete.** Január hó elsejével megvalósul a közjegyzőknek azon régi idők óta hangoztatott óhajta, hogy mint legújabb az ügyvédek, ők is kapjanak országos nyugdíjintézetet. A Magyarországi Királyi Közjegyzők Nyugdíjintézete 1911 január elsején meg fogja kezdeni tényleges működését és ezen időtől fogva a jelentkező tagok részére a nyugdíjat és a neveltetési járulékot már folyósítani fogja. A Magyarországi Közjegyzők Egyletének központi bizottsága a nyugdíjintézet tárgyalásait már befejezte. Szeptember hóban a Közjegyzők Egylete közgyűlést tart. Ekkor fogják a végleges alapszabályokat megállapítani és elfogadni. Az egyletek részére *Bogyó Samu* királyi tanácsos, kereskedelmi akadémiai tanár már elkészítette az intézet matematikai mérlegét. A Közjegyzők nyugdíjintézetének tagja lehet minden magyarországi közjegyző, közjegyzőhelyettes és közjegyzőjelölt. Felvétel gyanánt minden tag egyszer és mindenkorra 100 koronát köteles fizetni. Az évi tagsági díj negyven éves korig 300 korona, 50 éves korig 340 korona, azon tul 370 korona. Az intézet egyelőre 1600 korona, illetőleg 1200 korona nyugdíjat, neveltetési járulékot ad tagjainak.

— **Tolvaj az expresszvonaton.** *Löwenheim* Frigyes vállalati igazgató feljelentést tett a budapesti főkapitányságon, hogy tegnapelőtt a keleti expresszvonaton Bécs és Budapest között ellopták a sétatálcáját, amelynek értéke 420 korona. A tolvajt nyomozza a rendőrség.

— **Katonák az égő csürben.** *Wilhelmsburgban*, ahol most a hadgyakorlatok miatt az egész 49. gyalogdandár táboroz, tegnap éjjel tűz ütött ki, amelynek huszonöt katona majdnem áldozatul esett; csak a legvégső pillanatban és a legnagyobb erőfeszítéssel lehetett őket megmenteni. *Wilhelmsburg* mezőváros körülbelül tíz kilométernyire fekszik *St. Pölten*től. Öt nap óta ott táborozik a többek között a 84-ik gyalogezred is. A legénység részint parasztházakban, részint pajtákbaz nyert elhelyezést. A mezőváros végén, közel a vasútállomáshoz három pajta van, amelyek közül kettő tele van gabonatermékkel. A harmadik csürbe ezélt öt nappal ötven katonát szállásoltak be, akik közül azonban tegnap huszonötöt máshová vezényeltek. A legénység este kilenc órakor nyugodni tért; a hideg ellen magukra zárták a csür ajtaját. Éjjel körül az egyik szomszédos, szalmával tele pajtában hirtelen tűz támadt. A röpködő sziporkától csakhamar tüzet fogott a másik két pajta is, úgy, hogy pár perc alatt mind a három csür lobogó lánggal égett. A falubeli tüzoltóság kivonult, a katonaság is minden oldalról sietett a mentéshez. Ezalatt bent a pajtában mélyen aludtak a katonák. A pajtakaput erőszakkal kellett felfeszíteni: A tüzoltók és a katonák berontottak a pajtába és fölrázták álmukból a mélyen alvó legénységet. Mikor az ébredzők meglátták a lángok lobogását, rettenetes pánik támadt. Öltözetlenül rohantak a szabadba, csak nyolc ember tudta a ruháját is megmenteni. Amikor a pajtában már senki sem volt, a löszerek rettenetes dördüléssel felrobbantak. Egy-két katona könnyű égis bekelet szenvedett, mások pedig a füstmérgezés jelei között megbetegedtek. A három csür porig leégett.

— **Vágy a színpad után.** Most, amikor a budapesti kávéházak tele vannak részben szerződésnélküli, részben tehetségtelen, részben szerződésnélküli tehetségtelen színészekkel, a tizenhét éves *Szénási Strém Gyula* magánhivatalnok minden áron színész akart lenni. Tegnap elment a Vígyszínház színésziskolájába. Elénekelte a *Gimbelem-gombolomot* és elszavalt két verset. Erre megmondták, hogy nincs tehetsége. Kilenc órakor elment a *Lipót-köruti Rodostó-kávéházba*, ahol aztán meilbe lötte magát. A golyó azonban megakadt a pléh cigarettatárcájában. Strémet bevitték a főkapitányságra és ott megígérte, hogy többet nem követ el öngyilkosságot.

— **A kitiltott cseléd.** *Máté Lidia* huszonhárom éves cselédet, aki a főváros területéről ki van tiltva, tiltott visszatérés miatt a IX. kerületi kapitányságon 48 napi elzárásra ítéltek. *Máté Lidia* előlötti bánatában, még mielőtt megmotozták volna, az örszobában a zsebkésével oldalba szurta magát. Csak könnyebben sebesült meg. *Dr. Geiger* rendőrorvos bekötözte sérüléseit, azután a tolonczházba vitték.

— **Francziák Bécsben.** Bécsből jelentik: A párisi közsegtanácsosok ma délben utaztak el és ez alkalommal szívélyes közönség bucsuzott el tőlük a pályaudvaron, ahol Bécsnek mind a négy polgármestere jelent meg. Viharos ovációk közben hagyta el a vonat a pályaudvart. A bécsi városi tanács nagyban készül, hogy viszonzza a párisi közsegtanács látogatását. A bécsi városi urak jövő év februárjában fognak Párisba utazni.

— **Éheztek a sztrájköröket.** Lapunk mai számában megírtuk: hogy jártak az idegenből hozott sztrájkörök. Ezt a tudósításunkat most a következő értesüléssel bővíthetjük ki. Tudvalevő, hogy a molnárak a sztrájk letörésére Galicziából és Máramarosszigetről lengyel és rutén munkásokat importáltak. Nem is munkásokat, vézna, gyenge fiatalembereket és rokkant öregeket, főként pedig tanulatlan, nem képzett napszámosokat, akiknek sejtelmük sem volt arról, hogy hova szállítják őket. Mint a csordát úgy terelték őket Pestre, nagy és lényes fizetés ígérete mellett. Három transzportban jöttek a sztrájkörök. Először 46, másodsor 110, harmadszor 13, összesen 169 embert hoztak Budapestre. Ez a múlt héten történt. A Malomegyesület a sztrájköröket a Molnárak és Sütők Malmának soroksári-uti házában raktározta el. A sztrájkörök galicziaiakat szétosztotta a különböző malmokba, de a munka nem indult meg, mert ezek az emberek képtelenek bizonyultak malom-munkára. A munka a sztrájkörök segítségével sem indult meg, mert a sztrájkörök a sztrájköröket megszöktették, kiszabadították őket a molnárak karmái közül és főként abból a retentő bánásmódból, amibe a malmokban jutottak. Szombaton délután 78, vasárnap 30, hétfőn 8 és ma 22 sztrájköröt hoztak ki a malmokból. A sztrájkörök munkásokkal ázsiai módon bántak a malmokban. Negyven-ötven ember egymás hátán, mint az állatok az istállóban, úgy fetrengett a soroksári-uti malom pinczéinek egy-egy zugában. *Meleg éltél tíz napon át nem kaptak, nem mosakodhattak, italhoz nem jutottak. Kenyeren, szalonán és pálinkán éltek. Egy embert sem engedtek ki, hogy ételt hozzon a társainak. Ugy tartották őket a malmokban, mint az állatokat, hogy ne érintkezessenek a sztrájkörökkel.* Szombaton délután végül két kitért ember kiszökött a soroksári-uti malomból. Ezeknek a segítségével aztán a sztrájkörök a többi sztrájköröket is megszöktették és a sztrájk-tanyára szállították. Az éhes, emberek ott ettek, ittak. A könyveiket a sztrájk vezetői megszerezték; az előjáróság fejénként 100 koronát ítélt meg nekik, ezen az összegben a sztrájkpénztár támogatásával még ma hazautaztak Lembergbe. Három malomban, a Hengermalomban, a Királymalomban és az Első budai malom két szárnyában még mindig van negyvenkét sztrájkörök munkás. Ezeket is fogva tartják. A molnároknak a sztrájk megtörésére való próbálkozása, ime csunya kudarcot vallott. A sztrájkban álló munkások a mai nap folyamán kiszabadítják a még fogva tartott negyvenkét embert. A sztrájk pedig változatlanul folyik tovább.

— **Lezáfolt halalmars.** A „Somogyi Napló” egy közleménye nyomán megírtuk, hogy a *Parupka* alezredes parancsnoksága alatt álló 19. honvédegyalozred két zászlóalja megerőltető menetelés következtében megfáradva érkezett Tapolezára. Most ugyanaz a lap azt írja, hogy közleménye több adatában téves volt. A kérdéses csapat ugyanis nem *Parupka* alezredes, hanem *Takács* honvéderőnagyparancsnoksága alatt állott; *Parupka* alezredes mint döntnök volt beosztva, tehát a csapatra semmiféle befolyása nem volt, a csapat nem Tapolezáig, hanem csak Balaton-Edericsig menetelt, s ezen rövid menet alatt a csapat minden közönségben és minden pusztánál *vízelt*. Az elmaradtak száma nem haladta meg az ily menetgyakorlatoknál előfordulni szokott esetek számát, menetképtelenek pedig egyáltalán nem voltak.

— **A kivándorlási ügynek áldozatai.** Krundel Ignác kivándorlási ügynök három nagykemencei parasztot átvitt a galicziai határon egy lengyel állomásra. Ott elszedte tőlük mintegy 1600 korona készpénzüket és aztán megszökött. A három parasztot hazatoloncolták.

— **Házasság.** Négy László, Máj. hitelnok és *Ordódy* Erzsike szeptember 7-én, délután 5 órakor tartják esküvőjüket a ceglédi róm. kath. templomban.

Müller Lipót fővárosi ékszerkereskedő eljegyezte *Berzsej* Ignác leányát, *Márgit* Budapesten.

— **Felmentett kémek.** A lembergi ügyészség három kémkedési esetben beszüntette az eljárást. A vádlottak Siemienow Miklós orosz műegyetemi hallgató, aki négy éven át volt alkalmazva egy lembergi műszaki irodában, Karcienow Iván orosz katonaszökevény, az orosz határőrségtől szökött meg és Weinfeld Bernát kivándorlási ügynök, szintén orosz alattvaló.

— **Vidéki hírlapírók közgyűlése.** A Vidéki Hírlapírók Országos Szövetsége 1910. évi rendes közgyűlését szeptember 18-án délután 3 órakor tartja meg az „Otthon” írók és hírlapírók köre helyiségében (VII. Dohány-utca 76. szám alatt.) Napirend: A jegyzőkönyv hitelesítésére 3 tag ki küldése. Az 1909. évi zárszámadások felülvizsgálása. Az igazgatóság előterjesztése. Az 1911. évi költségvetés megállapítása. Indítványok.

— **Magyar orvosok előadása Berlinben.** A világ elmeorvosai ez év október harmadikától hetedikéig tartják meg Berlinben IV. nemzetközi kongresszusukat. Most tettek közzé a kongresszus programját, amely jelenti, hogy a kongresszuson négy magyar tudós is fog előadást tartani. *Payer* Béla (Budapest) „Uj irány a magyarországi elmegyógyintézetek vezetésében”, *Oláh* Gábor (Budapest-Lipótmező) és *Fabinyi* (Budapest-Angyalföld) „Az elmebeteg család ápolása Magyarországon (vetített képekkel)” címen, míg *Szécsi* István (Berlin-Charite) „Az erkölcsi elmezavarról és annak viszonyáról a veleszületett elmeöngeséghez” tart előadást.

— **Ahol állandó a sztrájk.** Debreczenre ráültek a sztrájkok városának neve. A kálvinista Rómában már több, mint egy év óta sztrájkolnak az asztalosok és a többi izben megkísérelt békéltetési tárgyalások sem vezettek eredményre. Pár héttel ezelőtt a kőművesek is abbahagyták a munkát, akikhez tegnap az ácsok is csatlakoztak. Nyilvánvalóan nagy válság előtt áll az építőipar, mivel alig pár hónap van még hátra, amíg dolgozni lehet. Hír szerint rövidesen még több sztrájk is várható.

— **Gyermek a mozdony alatt.** A nagyváradi pályaudvaron megrázó szerencsétlenség történt. *Zala* Ferenc 10 éves és *Szücs* Antal 7 éves fiuk — mindketten vasuti alkalmazottak gyermekei — az elevátornál a mozdonyfordító gép körül játszadoztak; a játéku abból állt, hogy *Zala* Ferenc volt a mozdony, *Szücs* pedig körbe tolt a fordító gépet, mely úgy van szerkesztve, hogy aránylag gyenge emberi erővel is mozgatható. Amikor a 7 éves gyerek a rengeteg szerkezetű alkotmányt forgatta, *Zala* Ferenc lába becsuszott a sín melletti resbe és a gép hengere maga alá lapította a gyermek lábát. A kis *Szücs* a baleset láttára rémülten elfutott, a másik pedig összeesett lábával borzasztó kínok között hosszú ideig ott maradt eszméletlenül, míg *Gurzó* István rendőr rátalált. *Órákig tartó munka után* tudták csak kiszabadítani a gyermeket a gépből, amelyet csaknem teljesen szét kellett szedni. A szerencsétlen gyermeket a kórházba szállították, ahol a lábát azonnal amputálták.

— **Az örült muzeumi tisztviselő.** Tragikus sors érte *Timkó* Györgyöt, a Magyar Nemzeti Múzeum napidíjasát, aki *Körösfő* községben zuzmót gyűjtött a muzeum növénytára részére. *Timkó* tegnap bement Kolozsvárra s ott kitért rajta az örültész. Beszállították az elmegyógyító-intézetbe. *Timkó* György néhány nappal ezelőtt utazott el Budapestről. A községben, ahol megfordult, olyan különösen viselkedett, hogy a parasztok megkergették. *Körösfő*n a holmiját is elhagyta menekülés közben. A szerencsétlen ember különben már kétszer volt megfigyelés alatt. A tébolydában nyugtalanul viselkedik.

— **A patak titka.** Tegnap délután a Rákospatakban több munkás egy 35—40 év körüli munkásember holttestét találták. A halott arccal lefelé fordulva feküdt a patak medrében. Kiletét nem tudták megállapítani. Holttestét a törvényszéki orvostani intézetbe vették.

— **Száz dollár jutalom.** A Pinkerton-féle detektív-ügynökség a főkapitányságtól a következő egyének kinyomozását kéri: *Schaefer* Timót A., akit a Convechiant-állam Wertharsfield városban betöréses lopás miatt 30 évig terjedő börtönrre ítélték, de az átszállítás alkalmával a hartfordi lörtönből megszökött. Alneve: *Silds*, *Stanley*, *Smiley*. Továbbá *Cornell* Dames, aki betöréses lopásért 2 és fél évi börtönt szenvedett. Alneve *O'connor*. A nyomokra vezető 100 dollár jutalomban részesül.

— **Nem tanult magyarul.** Békésgyula nem Máziában fekszik. A magyar alföldnek egyik virágzó központja. A gyulai görög-keleti pap itt tagadta meg a magyar bucsuzatón elmondását. A gyulai kórház ösmertetett katasztrófájánál *Handra* Dávid munkás is elpusztult és *Beszán* József görög-keleti lelkész temette el. Több száz munkás állta körül a koporsót, s egy kis magyar bucsuzatón sőt sőt. De az oláh pap semmi szin alatt nem volt erre hajlandó. Anyagi áldozatot is próbáltak hozni a halott hozzátartozói néhány magyar bucsuzatószóért. Hiába! *Beszán* József azt felelte, hogy nem lehet, ő nem bucsuzathat magyarul, mert az az ő fejébe, állásába kerülhet. Ezt mondta és így cselekedett egy görög-keleti lelkész és magyar honpolgár. Mindezt azért, mert itt az oláhoknak nincs joguk, nincs levegőjük, a magyarok elnyomják, fel-falják őket. Ahogy az ő dühösszajú agitátorai ezzel telekiabálják a nagyvilágot!

— **Vak iparosok kérelme.** A vak iparosok kérik a közönséget, hogy támogassa őket abban a törekvésükben, hogy kenyerüket munkájukkal megkereshessék. Készítenek mindenféle kosarat, kottatartót, munka- és virág-asztalkát. Lábtörőt, porlót és kefét, ezenkívül a nádszékék javítását is elfogadják. Műhelyük az *Ovoda-utca 30.* számú házában van, ahol gazdag raktárt is tartanak a kész holmiból. Megnévelést levélben vagy telefonon is elfogadják. Telefon szám: 104—87.

— **Zsebmetszés kloroformos cigarettával.** A Kassa és Sátoraljauhely között közlekedő vonaton néhány nap óta veszedelmes vasuti tolvaj garázdálkodik. Szeptember 4-én *Radó* Györgyné nagyszöllősről egy második osztályú fulkében utazott s mire megérkezett Kassára, pénztárczája eltűnt. A lopás úgy történt, hogy *Radó* né a kocsiban egyik sarokban elszundikált s egy utitársa hirtelen kloroformos kendőt tartott orra alá, amittől elaludt. Mire kábultságából fölébredt, a kocsiban utazó elegáns külsejű, borotvált arcú fiatal ember és ezzel együtt egy feltűnően szép fekete hajú hölgy eltűnt. Hasonló módon fosztották ki *Glück* Henrik kereskedelmi utazót, aki már a vasuti pénztárnál észrevette, hogy egy szőke, alacsony fiatal ember furakodik mellé, s vele egy zakaszba szállt. Utközben az ismeretlen megkínálta *Glück*öt *cigarettával* és maga is rágyújtott egyre. Alig tett *Glück* néhány szippantást, hirtelen elaludt, majd pedig mély álomba merült s mire fölébredt, tárczája, a benne volt ötszáz koronával együtt eltűnt, de eltűnt az előzőeken utitárs is.

— **Lopás vasuti állomáson.** A szegedi rendőrség értesítése szerint múlt hó 23-án reggel egy órakor a szegedi állomáson ellopták *Lusztig* Ernő utazó kék táskáját, melyben 2 drb 200—200 koronájú a Pesti magyar kereskedelmi bank és *May* R. Miksa bélyegzőjével ellátott pénztárjegy, 15 kötet olvasó, 25 drb. rózsaszín és veresszínű nyakgyöngy és egy doboz csukorka volt elhelyezve. A táskát másnap reggel egy szomszéd ház udvarán találták meg üresen. A tettest keresik. Tettes nyomozandó. Eredmény esetén értesítést kcr a szegedi oszondórság.

— **Holttest a hálóban.** Miskolcson borzalmas halászsákmányt halászott ki egy halász. Hétfőn reggel *Ambrus* Lajos halász, amikor a vasuti szivattyutelep közelében, a *zsolczi* I. számú órház mellett halászott és hálóját a vízből kiemelte, rémülettel látta, hogy abban egy női holttest akad meg. Azonnal jelentést tett a rendőrségnek, ahonnan *Halmai* Gyula rendőrkapitány és dr. *Pfliegler* Imre tb. főorvos kimentek a Sajóhoz és megállapították, hogy a holttest egy 17—18 éves leányé; ruhája zsebeiben semmiféle írást sem találtak és így kiletét sem tudták megállapítani, több jeltől arra következtettek, hogy a leány valószínűleg bűntettnek esett áldozatul. A holttestet beszállították a kórházba, a nyomozást pedig megindították.

— **Kettős öngyilkosság a Dunánál.** *Statter* Márton, budapesti 19 éves íródi gyakornok tegnapelőtt a *Murányi-utca 50.* számú lakásáról eltávozott és többé nem tért vissza, eltűnt. Tegnap pedig reggel egy negyed 5 órakor a *Lánchid* budai oldalán a pillér mellett egy *Statter* Márton nevére kiállított budapesti kerületi munkásbiztosító-pénztári tagsági igazolványt és egy szürke körgallért találtak. E tárgyakra nézve. *Statter* Adolfné, *Deutsch* Ilona és *Fress* József *Statter* Márton tárgyait ismerték fel. Valószínű, hogy *Statter* a Dunába ülte magát, Dunába ugrását azonban senki sem látta. Több tanu azon reggel a *Lánchid* budai oldala felől 15-est hallott s így meglehet, hogy *Statter* Márton, Dunába ugrása előtt meglötte magát. Hulláját mindezekig nem fogák ki a Dunából.

— **Házbojkott-kabaré.** A szegény, kiuzsorázott pesti közönség kinjában ötletesebb lesz a párisinál is. A multkor nagy bojkott táncmulatságot rendeztek a külterkeken. Tegnap már egy lépéssel tovább mentek és bojkottal egybekapcsolt kabarét rendeztek. A Gát-utca 20. számú ház lakói megutálták a stájerolást és kimondták a bojkottot. Nem fizetnek bért. Weisz Hermann háziur megbízottja a mult hónapban megegyezett a lakókkal, hogy egy évig sem házberemelés, sem felmondás nem lesz. Most aztán előállott a háziur és kijelentette, hogy neki semmi köze a megállapodáshoz. Ő emel és felmond. Erre a lakók bojkottal feleltek. Színes ruhákat aggattak a falakra, lámpionokat gyújtottak és összegyűltek az udvarra. Rögtönzött pódiumra odállott egy konferánszió és tréfás, gunyos versekben szerepeltette a háziurat. Karének is volt: a lakók kara, mely a pesti partaj nyomorúságot zengte.

— **A telefon terjedése.** A kereskedelemügyi miniszter rendeletére a posta- és távírdigazgatóság egyfelől Budapest, másfelől Ebreichsdorf osztrák távbeszélő központ között szeptember hó 10-én helyközi távbeszélő forgalmat léptet életbe. Ebben a viszonylatban a három perczig tartó egyszerű beszélgetés díja 2 korona 60 fillér, a sürgős beszélgetés pedig ennek háromszorosa. A fizetett szolgáltatási díj 1 korona.

— **A botbüntetés.** A szegénytelen és emberietlen botbüntetés ellen hivatalos férfiak részéről indult mozgalom Dániában. A dán rendőrbírák és büntetőbírák elhatározták, hogy a kormányt felkérlik, hogy törölje el az Alberti volt miniszter és sikkasztó által behozott botbüntetést.

— **Czigányok garázdálkodása.** Nagyjécsán, az országuton 20 tagból álló cigánykaravánt a lakosság kukoriczsalopás közben elfogott. A csendőrök a vállalatnál kiderítették, hogy a karaván tagjai az országuton számos kereskedőt és utazót kiraboltak. További nyomozás az egész Délvidéken folyik.

— **A rossz tréfa vége.** A fejérmegyei Hercegfalva községhez tartozó Selyemmajorban a szeszgyárnál egy új tizenöt méter magas kéményt építettek. Folyó hó 27-én délben Volmann János és Fehérvári Sándor cselédemberek belülről fölmásztak a kémény tetejére. Ezt látva Simon József köcsis, megakart tréfálni társait. Szalmából tüzet rakott a kémény belsejében. Volmann János és Fehérvári Sándor a füsttől és hőségtől elszédülve, a tizenöt méter magasból a lángokba estek és mindketten életveszélyes zúzódásokat és égési sebeket szenvedtek. Simon Józsefet, az ottomban tréfa szerzőjét letartóztatták.

— **Dolgoznak a zsebtolvajok.** Dunius Mária-nak az Erzsébet-terem ismeretlen tettes ellopta óráját és aranyláncát. Kár: 200 korona. — Folyó hó 2-án este 8 óra tájban a nagyköruti villamoson, az Andrássy-ut és Népszínház-utca között Ernreich Jenő kabátja belső zsebéből kikapott 24 koronát, egy fényképes igazolványt és egy fodrászjegyet tartalmazó tárcát. Tettes a tárcát, miután abból a 24 koronát kivette, bedobta egy postafiókba. — **Lichtenstein** Sándorné ridikájából folyó hó 2-án este 7 óra után az Andrássy-uton ismeretlen tettes kilopott arany karikagyűrűket, óraláncot, női aranyórát és egy karikára felhuzott 3 drb. kucscot.

— **Tűz.** A Nagykörut és Andrássy-ut sarkán lévő házban, az Abbázia-kávéház alatt ma délben negyed egy órakor kigyulladt egy pince, amelyben régi holmik voltak. A központi és hatodik körületi tűzoltóság rövid idő alatt eloltotta a tüzet, amely jelentéktelen kárt okozott.

— **Kávéházi tolvajok.** Pintér Mátyás cipész-mester az éjszaka a Szondy-utca és a Felsőerdősor-utca sarkán levő Turul-kávéházban mulatott. Amikor el akarta hagyni a helyiséget, észrevette, hogy ellopták a zsebéből 150 koronát érő óráját és aranyláncát. — A Kioszk-kávéházból ellopták Löwy Samu kereskedő 100 koronát érő felöltőjét.

— **Hová lett a legények eleje?** Körmöcbányáról táviratozzák: Ma volt Körmöcbányán a rendes fősorozás. Előállítottak 75 legényt, akikből 16-ot sorozták be.

— **A rokkant katona tragédiája.** Temesvárról táviratozzák: Perschitz Ferenc doláci 70 éves rokkant katona felmetszette ereit és meghalt. Tettenek oka, hogy havi 8 korona nyugdíjából nem tudott megélni.

— **Szőkevény rab.** Temesvárról jelentik: Loratevics Antal villanyyszerelő, aki a temesvári kávéházakból szerelés ürügye alatt százával lopkodta össze a lámpákat és emiatt fogházbüntetésre volt ítélve, a temesvári rabegyző egylet kertjéből, ahová dolgozni kísérték, megszökött. De később Loratevicsot Temesvár közelében elfogták.

— **Önkéntesek** csakis Hirsch egyenruházati intézetében, Budapest, V. ker., Dorottya-utca 11. sz. rezek be felszerelésüket.

— **Keresik a károsultakat.** Mint jelentették: Szathmáry József máv. főkalauzt, aki mint vonatvezető kizárólag a személypodgyász és gyorsárúként kezelt koferekkel eddig megállapított hét ízben állkules segélyével elkövetett lopásért előzetes letartóztatásba helyezték. Szathmáry régebbi idő óta teljesített szolgálatot a Bruck—Királyhida—Bpest—Miskolc—Kassa és Sátoraljaúj hely, továbbá a Budapest és Dombóvár között közlekedő személy- és gyorsvonatokon. Letartóztatása alkalmával több zálogjegyet találtak lakásán, amelyek részint ékszerre, részint értékes női prémgallérokra vonatkoznak. Minthogy a rendőri nyomozás folyamata alatt az elzálogosított tárgyak jogos tulajdonosait ez ideig nem lehetett megállapítani, a rendőrség ezúton hívja fel a károsultakat, hogy panaszukat a főkapitányságnál, II. em. 106. jelentsék be.

— **Eltűnt fiuk.** A rendőrségen bejelentették, hogy Papp Lajos 15 éves kőművesanóncz a mult hónap végén eltávozott Kispesten, Mária-utca 130 szám alatt levő lakásáról, azzal, hogy Szentlőrinc megye munkába. A Lipták-gyárig egy barátjával együtt tette meg az utat, onnan az erdőn keresztül egyedül folytatta. A munka helyéhez nem érkezett meg, azóta nyoma veszett. Szülei attól félnek, hogy bünténynek esett áldozatul. — **Buzs** Sándor, bonumi földbirtokos 17 éves Sándor nevű fia még júliusban eltávozott édesapjának birtokáról. A mult hónap 30-án Budapestre levelet irt szüleinek és értesítette őket, hogy július 11-ike óta kórházban fekszik. Szülei Budapestre utaztak, keresték a fővárosi kórházakban, de Buzs Sándort sehosem találták. — **Toldi** Antal 20 éves tanuló augusztus 28-án eltávozott szüleinek Szilágyiban levő lakásáról. Augusztus 31-én levelet irt az édesapjának és értesítette, hogy a Rókus-kórházban beteg fekszik. Az édesapja kerestette, de Toldi sohasem volt a Rókus-kórházban. **Fekete** Kálmán 17 éves gimnáziumi tanuló Debreczenből szüleinek Zápolya-utca 17. számú lakásáról a mult hónap 30-án eltávozott azzal, hogy Budapestre utazik, ide azonban nem érkezett meg. Az eltűnteket a rendőrség keresi.

— **Öngyilkos cseléd.** Beszteri Gizella rákoskereszturi, 17 éves cseléd, mult hó 2-án gazdájától VIII., Baross-utca 17. I. em. 13. sz. alól eltávozott és azóta eltűnt. Nővérének levélben bejelentette, hogy a Dunába veti magát a rendőrség keresi.

— **Halálozás.** Bászeli Károlyné nemes Kunay Jeanette életének 62-ik évében elhunyt Kacsán.

Binder Gusztáv, szamosvölgyi vasuti feügyelő, 50-ik évében meghalt Iócsén.

Csikierfalvi Gyenge János, volt visójárású főszolgabíró 78 éves korában Petróván meghalt.

Dr. Mankovics Rezsőné, **Máriássy** Hilda 35 éves korában Bártfán meghalt.

Balog János, volt 48-as honvédtizedes 86 éves korában Czeglén meghalt.

Pénztáros István, Hajdusoboszló városi főjegyzője 53 éves korában Hajdusoboszlón meghalt.

Peltárszky Béla, tekintélyes ungvári kereskedő vér-márgesés következtében Sátoraljaúj helyen elhunyt. Hőtetét Ungvárra szállították, ahol általános nagy részvét mellett helyezték örök nyugalomra.

× **Royal-Orfeum, Budapest, Erzsébet-körut 31.** Színházi és variété-műsor. Kezdeté 8 órakor.

× **Fodor-féle vívóterem** a Koronaherceg-utca 3. szám alatt a főváros legnagyobb és legjobban felszerelt torna- és vívóterme. Különös gond fordítatik a gyermektorna- és vívásra.

× **Szép a hajusz Hajdusági pedrővel.**

× **Zeneiskolai beiratás.** A Löwy Mayer okl. zenetanár zeneiskolájában VI., Csengery u. 45. (Aradi-utca sark) augusztus 20-án kezdődtek a beiratások és díjazal felvételi vizsgálatok az Akadémia előkészítő hegedűosztályok és esti kurzusra. Az iskola az 1910—11. tanévben a IX. évfolyamba lép. Beiratás d. e. 9—12. d. u. 3—6-ig. A rendes tanítás szeptember 5. kezdődik.

× **Bob** hashajtó a legkellamesebb, 10 fillér.

REPÜLÉS ÉS LÉGHAJÓZÁS

© **Betiltott személyszállítás a léghajón.** Berlinből kibocsátott rendelettel betiltották a személyszállító léghajó-utazásokat, amelyeket a „Zepplin VI.” tudvalevőleg állandósítani akart Baden-Baden és Strassburg között. A léghajó egy ízben már meg is tette ezt az utat számos utassal. A betiltás azért történt, mert az utazásokra nagyon sok idegen, különösen sok francia is jelentkezett és attól lehet tartani, hogy ezek az utasok a léghajóról fényképfelvételeket készíthetnek az erődítéskről. A német léghajóstársaság a tilalom következtében visszafizette az előre megváltott utazási jegyek árát.

© **A német hadügyminiszter az aviatikáért.** A német hadügyminiszterium az október 6—10-ig Berlinben tartandó nemzeti repülőversenyre 25,000 márkát tűzött ki azon feltétel alatt, ha találkozik valaki, aki egy második díjat 10—15,000 márká összegben ajándékozni fog. Ezenkívül a hadügymi-

niszterium 9000 márkát bocsátott a verseny rendezésére.

© **A legnagyobb repülőgép.** A „Daily Telegraph” szerint Dunsfallban jelenleg egy óriási méretű repülőgépet építenek, amelyek a világ legnagyobb repülőgépe lesz. A gép méretei kétszer akkora, mint a Farman-féle biplán méretei és az új készüléket „Tandem-biplán”-nak hívják. A gép súlya egy tonna, a motorja 80 lóerejű és kétszerakkora gyorsasággal lehet majd vele repülni, mint a Farman-féle biplánon. **Seddon** hadnagy, aki a gépet tervezte, legközelebb felszáll a gépen és azt hiszi, hogy ezzel az új géppel majd 6—10 utast is visz magával a levegőbe.

© **A deovillei versenyek.** Hevesen fújt tegnap a szél, amikor Deovilleben Latham felszállt. Gépét ide-oda himbálta a szél, Latham elrepült a tribünön ülők feje felett, aztán megakadt a versenyterem kívül egy fán, úgy hogy balszárnya több ágat tért le, amelyek a gép feszítő dróttjai közé akadtak. Latham egész ügyességére volt szükség, hogy ebben a kritikus pillanatban egyensúlyban tudja tartani gépét. Lelkesen megéljenzették Lathamot, amikor végre szerencsésen leereszkedett a buffet elé. A szél délután 4 órakor oly hevesen fújt, hogy még csak Morsue szállt föl. Tíz percz alatt tíz kilométert repült és megint a magasba akart szállni, de csak 600 méternyire tudott emelkedni és simán lebecsátkozott.

© **Repülés a Szaharán keresztül.** Vaudein kapitány Algirből el akar repülni Timbuktuig és vállalkozástól beláthatatlan eredményt vár. Természetesen a Szahara nyugati részét kellene átröpülni. Algir déli légpontjáról, Salahról indulna el és azt hiszi, hogy az akadályok könnyen legyőzhetők. Az aviatikusok legnagyobb ellensége a köd, az üdves a sivatagon, nincs erdő, ház, kultúra sem, a szelek szabályosak és reggel és este szélesendes időre lehet számítani. A Szaharán keresztül most akarnak vasutat építeni, ez az ut 1600 kilométer hosszú. Egy aeroplán 18—20 óra alatt megtehetné ezt az utat.

SZÍNHÁZ ÉS MŰVÉSZET

Egy vers emlékezete.

Budapest, szeptember 6.

A mai nap, szeptember hatodika emlékezetes gondolat megszületésének évfordulója. Ezelőtt nyolczvanöt esztendeje annak, hogy **Horváth** András a pozsonyi országgyűlésen fölkel és indítványt tett. Kötött formában tette az indítványt. Ékes versekben, melyeknek irodalmi értéke sokkal kisebb volt annál az eredménynél, melyet elért, emlékeztette a magyart, hogy jó volna Budapesten „teatromot” építeni. „Felséges palotát építsünk nemzeti vágyra” — mondja a versben — olyant, hogy aki belép „lándérországbau gyanakodjék lenni.”

És felhívott mindenkit, akit illetett, hogy „Igazítsuk előbbi hibánkat” és „Hozzunk áldozatot, kiki mennyit ajánlani képes.”

A vers színvonalával igazán nem állt arányban a hatás, melyet elért. Irtak ugyan- is azelőtt is, azóta is sokkal szebb költeményeket; irtak olyanokat, amelyek belekerültek irodalmunk kincsésztárába s amelyek a világirodalomnak is díszére váltak. De sem azóta, sem azelőtt olyant nem irtak, mely így érintette volna a nemzet szívet, mint ez. Nem kevesebb, mint hatszázhuszonhétézer forint váltópénz gyűlt egybe. Ez volt az alapja a Nemzeti Színháznak. Ezt eredményezte **Horváth** András verse.

A tömeg már megfélekedett róla, de nekünk illik megemlékeznünk erről a derék magyarról. Mert ettől a verstől datálódik a német muzsának rohamos hanyatlása Magyarországon. Kénytelen volt tért adni a magyarnak, akárhogyann pöffeszkedett is és akár mennyire is berzenkedett is ellene.

Pedig rug-kapált a német, akinek fényes muzsatemploma volt Pesten. A német gróf **Umwerth**, a pesti német színházak intendánsa okozta az első magyar „teatrom-igazgatónak” **Kelemen** Lászlónak gyászos halálát, aki fényes álmaikat végezte az országuton, ahol nyomorultul elpusztult. Nem tudott labrakapui a magyar nemzeti „játékszim”, mert

a német nem engedte, hogy föltámadjon a magyar Thalia.

Azóta persze nagyot változott a világ. A német muzsa-hajlékok lassankint eltűntek és nyolczvanöt esztendő alatt nem kevesebb, mint kilencz magyar színház keletkezett. (Nemzeti, Nép-, Víg-színház, Operaház, Magyar Színház, Király-színház, Városligeti Színház, Budai Szinkör és Várszínház.) Ezek közül egyet, valamely végzetes színházi politika következtében legalább is huzamosabb időre elnémitottak. A Népszínház, ez a fényes multu, missziót teljesítő, hatalmas intézet megszűnt. De nyolcz színház, ahol magyar szó hangzik, ma is van, s mindekkoráig nem sikerült visszacsempészni a fővárosba a német színházat.

Igy változott át a világ Magyarországon nyolczvanöt esztendő leforgása alatt azoknak fogcsikorgatása közben, akik még ma is a német szóra éhesek. Kelemen László, a nagy tervező és álmodozó, nem élt, nem szenvedett hiába. Horváth András verse volt a kiinduló pontja a magyar szó felhangzásának a magyar színpadokon, de azért volt akkora visszhangja az ő versének, mert a korszak megérlette az ő eszméjét.

Ez a története a régi Nemzeti Színház keletkezésének. Történeti dokumentumokból lehet ezt megállapítani. De egy kis eszmétársulás révén azt kérdezzük: hol és mikor fog keletkezni az új Nemzeti Színház? — Ez idő szerint nincs földi halandó, sem a kormányzaton belül, sem azon kívül, aki erre megnyugtató választ tudna adni. (t.)

(*) A Nemzeti Színház első újtonsága. Alfonz Daudet „Az arlesi leány“ című ötfelvonásos drámájával, amelynek bemutató előadását e hónap 16-ára, péntekre tűzte ki az igazgatóság, a színház már teljesen elkészült. Az „Arlesi leány“-t 1872-ben mutatták be Párisban a Vaudevilleban oly sikerrel, hogy azóta az Odéon és a Port-Sain-Martin színház is felvette műsorába és már régen tul van az ezredik előadásán. A Nemzeti Színház elsőrendű szereposztásban mutatja be a francziák legkiválóbb népszínművét és a bemutató előadásán S. Fáy Szeréna, D. Ligeti Juliska, Várady Aranka, K. Demjén Mari, Beregi, Somlai, Pethő és Molnár László játszanak benne. A dráma kísérő zenéjét Bizet, a „Carmen“ szerzője komponálta és a gyönyörű muzsikát a Nemzeti Színház előadásain a színháznak erre az alkalomra megnagyobbított zenekara fogja előadni Kun László karnagy vezetésével. „Az arlesi leány“ teljes partitúrája ez alkalommal kerül először a budapesti közönség elé, amely az egyes számokat a filharmonikusok koncertjeiből ismeri. A zene előjátékból, kísérő zenéből, közzenéből és karénekekből áll. Az utóbbiakat a magyar kir. Operaház énekara-fogja előadni.

(*) Gróf Andrassy Gyula élete és kora. Monori-Wertheimer Ede akadémiai tag „Gróf Andrassy Gyula élete és kora“ című nagyszabású munkájának első kötete, amely az Akadémia kiadásában jelent meg és ötven iv terjedelmű, a jövő héten hagyja el a sajtót. A kötet ára 20 korona.

(*) A Budai Szinkörben holnap, szerdán, „A színi herceg“ című operettben Irmát, Szekeres nejét, Horaszthy Vilma, Csékmanek lovagot Arlosy Vilmos, Gurulya aviatikust pedig Hajnal György fogja játszani. A többi szerep a régi kezekben marad. — „A kard bocsülete“, Kazaliczky Antal eredeti négy felvonásos modern társadalmi színműve a jövő hét folyamán fog színe kerülni.

(*) Gorkij új színműve. Pétervárról jelentik: Maxim Gorkij befejezte négyfelvonásos új színművét, melynek címe: „Különczök“. A darab Pétervárott az új drámai színházban fog bemutatásra kerülni.

(*) A „Gavallérok“ szereposztása. Lothár és Saudek darabjának, a „Gavallérok“-nak, amely Faragó Jenő fordításában szombaton, 10-én, kerül bemutatásra a Magyar Színházban, a következő a szereposztása: Obanov Mária — Báthori Giza, Zilah Ervin — Pértos, Flemming báró — Törzs, Mitgenstein — Papp, Törzs Lajos — Vágó, Verebesiné — Fábrián Czélia, Vojvoda Anni — Lóránt Ilma, Bergenné — P. Tárnoki Giza, Jókertiné — Dergan, Evans zsóki — Z. Molnár, Kapor — Szirmai, Prachs Egon — Vándori, Winter — Dobi, Mertens — Czobor, Lussignan — Thaurózi, Beniké — Kúrti, Molnár — Kőrmendi, Abafi — Huszár, Barát — Csizsér, Bersinkey — Pethő, Rostofszky — Gere.

(*) A Művészház zsürimentes kiállítása. A meginduló új szezon első művészi eseménye a Művészház őszi kiállítása lesz. A Művészház alapszabályai az egyesület alapító művésztageit följogosítják hogy az egyesületnek évente egyszer e célból rendezendő tárlatán műveik közül egyet zsürimentesen állíthatnak ki. E jogával a most megnyíló őszi kiállításon kilenczven művész élt, míg a zsüri alá e zsürimentes anyagon felül több mint harmadfél-száz képet küldtek be művészeink a kiállításra, amelyből az egyesületnek Iványi-Grünwald Béla művészeti alelnök elnöklete alatt összeült és zsüriként szereplő művésztanácsa százhusz képet fogadott el. A kiállítás anyaga ilymódon kétszázhusz műtárgyból áll, amelynek a zsürimentesség elve alapján bekerült darabjait a kiállítási katalógus külön megjelöli. Az érdekesnek ígérkező kiállítás rendezési munkálatait a Művészház igazgatóságának megbízásából Rózsa Miklós művészeti igazgató, a művésztanács előadója és Borszékly Frigyes műtáros végzik, e hó 10-én, szombaton mutatják be a saját képviselőinek, míg az ünnepélyes vernissage e hó 10-én, vasárnap délelőtt tizenegy órakor lesz.

(*) Egyházi zene. A budavári koronázó Mátyás-templomban szeptember 8-án, csütörtökön, Kisasszony ünnepén délelőtt 10 órakor a nagymise alatt Vavrincz Mór D-dur ünnepi nagymiséjét adják elő. Saint-Saens „Ave Mária“-ját és „Benedikt“-ját dr. Grimm Ferenczné Brunner Margit éneklé. A mise magánrészét Lángné Brunner Irén, Ungváry Eszter, Juhász Ferenc és ifju Odry Lehel éneklék. Az orgonán Brunner Ilona játszik. Az előadást Vavrincz Mór vezeti. Szombaton, szeptember 10-én délelőtt 10 órakor Erzsébet királyné lelküdvéért ünnepi gyászsztentisztelet lesz ezen Vavrincz Mór nagy Rekvimét adják elő. Vasárnap, 11-én délelőtt 10 órakor Mozart B-dur miséje kerül előadásra. A magánrészeket mindkét esetben fentebbiek éneklék s az orgonán Brunner Ilona játszik.

(*) Beiratások a színiakadémián. Az Országos Magyar Királyi Színművészeti Akadémián az utjonnan jelentkezők beiratása szeptember hó 12, 13 és 14-ik napján történik. Az akadémia I. és II. évfolyamára folytatólag jelentkezőket szeptember 15-én írják be. A beiratások minden nap délután 3—5-ig tartatnak meg. A rendes előadások szeptember 16-án kezdődnek. Érdeklődőknek az igazgatóság 1 koronás bélyeg beküldése ellenében megküldi az értesítőt, amely az összes tudnivalókat tartalmazza.

(*) Az új telefonpalota szobordíszel. A kereskedelmi minisztérium a józsefvárosi Mária Teréziatérén új telefonpalotát épített, amelyet művészi domborművek és szobordíszítmények fognak díszíteni. Az építésvezetőség e szoborművek készítésével Damkö-József szobrászt bízta meg. A művész már megkezdte az allegorikus csoportozatok mintázását.

(*) A római művészeti kiállítás. Az 1911. évi római nemzetközi művészeti kiállítás bizottsága Miklós Ödön főrendiházi tag, kormánybiztos elnöklésével e hó 13-án, kedden délután 5 órakor ülést tart a városligeti Mücsarnok tanácstermében.

FŐVÁROS.

(*) Az új Rókus-kórház. Tengernyi terv, sürgetés és ma már a kényszerítő szükség végre talán megvalósítja az új Rókus-kórházat. Báró Müller Kálmán javaslatai nyomán a polgármester határozott utasítására a mérnöki hivatal most fejezte be az új nagy kórház felállítására tett számításait. Ezek azt mutatják, hogy maga a kórház huszonkét millió koronába kerül. Ezenkívül létesítendő a város belsejében egy gyűjtőkórház háromszáz ágygyal, teljesen modern felszereléssel. Ennek a költsége három millió korona, úgy hogy az új kórház összes költsége huszonöt millió korona. Magának a kórháznak az építése nem ütközik nagy nehézségbe, ellenben a gyűjtőkórház, amelyet a szegényház helyére terveznek, csak akkor építhető, ha a szegényházat már kitelepítették.

(*) A husrágóság. A husrágóságra vonatkozó hírlapi tudósítások szerint a husrágóság egyik oka a husvizsgálat tárgyában kiadott 54.300/908. sz. földmivélsügyi miniszteri rendeletnek a husbehozatal szabályozó intézkedéseiben is rejlik, mert ennek a rendeletnek 114. §-a oly szigorú feltételekhez köti a hus belföldi forgalmát (a levágott állatoknak egészben való behozatalát követeli meg), amit betartani nem lehet. Ezekre a nyilvánívalóan a husvizsgálati rendelet téves értelmezéséből eredő tudósításokra vonatkozólag a főváros közlelmezési ügyosztályának ez idő szerinti vezetője annak a kijelentését tartja szükségesnek, hogy a hivatkozott rendeletnek 114 §-a korántsem szab oly szigorú korlátokat a vidéki husnak, mert azt,

hogy a levágott állatok egészben szállítandók, egyáltalában nem követeli meg. Az említett rendelet ugyanis a behozatalra megengedett egyes husdarabok minimális nagyságát állapítja meg csupán közegészségügyi tekintetéből és azt írja elő, hogy a szarvasmarha legfeljebb öt darabra vágva, a kisebb állatok pedig csak hosszant felezve szállíthatók. Ezek szerint tehát a husvizsgálati rendelet értelmében a szarvasmarha testének egyötöd része is, a borju, sertés és juh testének pedig a fele is behozható idegen községekből. Ezek a rendelkezések a közfogyasztásra vonatkoznak. A magánfogyasztásnál pedig magánosok saját házi szükségletükre tíz kilogramm mennyiségben hozhatnak be marha-, borju-, juh-, bárány-, kecske- és sertéshust.

(*) Vendéglősök kongresszusa. Az új városnagyközségi termében ma délelőtt kezdtek meg két napra tervezett kongresszusukat az ország kisvendéglősei. A kongresszuson az ország minden részéből mintegy négy száz kisvendéglős jelent meg. Kaszás Lajos, a kongresszus elnöke, üdvözölte a megjelenteket és javaslatot tett a kongresszus tisztikarának megválasztása iránt. Utána Szücs Béla, a budapesti ipartársulat titkára üdvözölte a kereskedelmi minisztérium képviselőit megjelent dr. Fenyvesey József osztálytanácsost, aki megköszönte az üdvözlést és biztosította a kongresszus jóindulatáról. A titkár ezután üdvözölte a bécsi és a horvát kiküldötteket, akik részéről Schack Antal viszonozta az üdvözlést.

A kongresszus tárgysorozatának első pontja az Országos Vendéglős Egyesület alapszabályainak megállapítása volt. Szücs Béla titkár hosszabb felvételében vázolta az egyesület alakulásának szükségét, felsorolta a vendéglősök panaszait és kifejtette azokat az előnyöket, amelyeket az egyesület nyújtani fog. Az alapszabálytervezethez elősnek Reisz Ferenc (Báttaszék) szólt hozzá, indítványozva, hogy a tervezetben javasolt öt korona beiratási díjat és nyolcz korona évi tagdíjat két koronára, illetve 6 koronára szállítsák le. Az indítvány felett hosszabb vita indult meg, amelyben résztvettek dr. Zahler Aladár, dr. Gyenes Manó és mások. A vita után az előkészítő bizottság javaslatával szemben Reisz Ferenc javaslatát fogadták el. A kongresszus mai tanácskozása háromnegyed tizenkét órakor ért véget.

Utána harmincz tagu küldöttség ment Kaszás Lajos vezetésével a kereskedelmi minisztériumba és a pénzügyminisztériumba, ahol az illető miniszteriumok államtitkárai fogadták őket. A holnap nap folyamán fogja tárgyalni a kongresszus a kávé ipartestület ma beadott indítványát, mely az ételek kiszolgálása miatt ellenük indított akció megszüntetését kéri.

(*) A taksaméter. A taksaméter életbeléptetése iránt hozott rendeletet Téglássy miniszteri tanácsos kijelentése szerint holnap terjesztik a miniszter elé jóváhagyás végett. Ha ez megtörténik, úgy a taksaméter már október 1-től fogva kötelező lesz a fiakker-kocsisokra.

(*) A főváros első közgyűlése. A főváros törvényhatósági bizottsága első közgyűlését előrelátólag szeptember 28-án fogja tartani.

(*) A Fővárosi Könyvtár új könyvei. A Fővárosi Könyvtár Értesítőjének ez idei második száma mintegy száz oldalon majdnem háromezer új szerzeményű könyvről ad szakok szerinti csoportosításban kimutatást. A könyvek a társadalomtudományok és szociálpolitika számtalan kérdését érintik. Az értesítő elején Steindl Mátyás drezdai könyvtári tanulmányutjának beszámolóját találjuk. A Fővárosi Könyvtár Károly-körut 28. sz. alatt mindenki számára nyitva van.

Nyilttér.

Elváltban közlőtekért nem vállal felelősséget a szerkesztőség.

2902 millió frank vagyoni!

Legliberálisabb biztosítási feltételek!

THE MUTUAL

new-yorki életbiztosítási társaság.

Alapított 1843-ban.

Tisztán kölcsönös! Részvényesei nincsenek!

7.5 milliárd frank biztosított összeg.

1910-ben a biztosítottak között felosztandó nyeresemény **64.250.000 frank.**

Az összes biztosítottak minden évben részesednek az üzleti nyereségen. Egy-egy kötvényre eső egyévi nyereségrész az elmúlt esztendőben az évi díjak 10—16%-át tette ki.

Magyarországi vezérigazgatóság: Budapesti, VI., Andrássy-ut 20.

TÖRVÉNYSZÉK!

§ A hadnagy lakbéré miatt. Megírtuk azt a kínos affért, mely *Klobucár* tábornagynak, honvédfőparancsnok és *Hampel* József dr. bírósági jegyző között támadt egy hadnagy lakbérének letiltásából kifolyólag. Most *Hampel* dr. egy hírlapi nyilatkozatában még a következőket mondja el:

— *Áts* Miklós hadnagy ellen, aki miatt engem feljelentettek sikkasztás miatt a pozsonyi IV. kerületi hadbírósnál eljárás van folyamatban és engem ez ügyben tanúként a múlt hónapban eskü alatt ki is hallgattak. Természetes tehát, hogy ilyen körülmények közt nem *Áts* Miklós volt az, aki nem adott elégtételt, hanem én tagadtam meg természetesen a lovagias elégtételt mindaddig, amíg ezek a gyanús természetű ügyek rendezést nem nyernek. A lakbérletiltási ügyben nekem semmi szerepem nem volt, és így a honvédfőparancsnokság eljárása, mely valótlán adatokat tényekként próbál előadni, súlyos jogsérelmet képez.

Hampel nyilatkozata további részében közli a fizetési letiltásra vonatkozólag *Áts* hadnagynak *Szádeczky* főhadnagy, ezredsegédtiszhez intézett következő levelét:

„Kedves Dezső!

Egy nagy kéréssem van, Kedves Dezső. Személyesen kerestelek, de nem találtalak meg. Ugyanis egy fizetési meghagyás érkezett az ezredhez, kérlek nagyon szépen, légy kegyes ezt két napig visszatartani, én addig feltétlenül kifizetem, ezt a járásbírósnál is bejelentettem máma, de akkor már elküldték és a járásbíró tanácsolta, — hogy téged kérjék, hogy két napig tartsd magadnál és amint kifizetem, küldened érte hozzád és visszaszippantják. Tedd meg édes Dezsőkém, hogy a kellemetlenséget elkerülhessem.

„Miklós.”

Majd így folytatja *Hampel*: — ebből a levélből nyilvánvaló, hogy nem én követtem el a letiltás visszatartását, hanem *Szádeczky* Dezső főhadnagy, akihez ez a levél szól. Nyilvánvaló tehát, hogy a közökirathamítás, melyet *Szádeczky* Dezső hadnagy követett el, *Áts* Miklós hadnagy felbujlására és érdekében történt. Megjegyzem, hogy mind a két tiszt ma is aktív szolgálatban van. — Kurióznak megemlítem, hogy *Áts* Miklós ügyével két büntetőhatóság foglalkozik: ugymint a trencsényi járásbírósnak, a trencsényi törvényszék, a trencsényi ügyészség, a pozsonyi hadbírósnak, a honvédfőparancsnokság, a szolnoki törvényszék, befejezett eljárása van a trencsényi beületbírósnál és a szolnoki kir. törvényszék vizsgálóbírájánál.

§ Felmentett férjgyilkos. Aradról táviratozák: Tavaly az aradmegyi Galsa községben Taras Györgyné elmentette férje nyakát, mert férje kegyetlenül bánt családjával. A mai esküdtzéki főtárgyaláson az aradi törvényszék az asszonyt felmentette.

§ Dr. Mándoky Lajos szabadlábán. A tavasszal dr. *Mándoky* Lajos budapesti ügyvédjelölt ellen őt feljelentést tettek családja miatt. Mándoky a feljelentések elől Londonba szökött, de az angol bíróság az igazságügyi miniszter intervenciójára kiszolgáltatták őt a budapesti törvényszéknek. Az angol bíróság azonban az öt vádpont közül csupán csak egyet fogadott el, azt, amely *Farkas* Pál cigányprimás feljelentésén alapult. Az ügyvédjelölt július elején Budapestre került, de közben családja kiigyezzett az összes hitelezőkkel, akik feljelentéseiket visszavonták. A *Farkas* Pál feljelentésében a bíróság hivatalból üldözendő család vétségét látta fenforogni és ezért *Mándoky* ellen továbbra is folytatta a vizsgálatot. A vizsgálati fogság ellen dr. *Gleichmann* Lajos védő felfolyamodást nyújtott be, amelyet azonban az összes felebbezési fórumok visszautasítottak. A védő most újabb előterjesztést intézett a kir. táblához, amely ma *Szirák* Barna bíró előadásában tárgyalta az ügyet. A tábla megsemmisítette a vizsgálati fogságot elrendelő végzést és *Mándoky* Lajos dr. szabadlábára helyezését rendelte el. A tábla kimondotta, hogy *Farkas* Pál összesen 490 koronás követelése ki lett fizetve és így ma büncselekmény egyáltalában fenforog, a vádlott *Mándoky* alig fog nagyobb büntetést kapni, mint amennyit a vizsgálati fogságban már elöltött. — *Mándoky* ma délelőtt hagyta el a vizsgálati fogságot.

§ A tanító büne. Csunya botrány pattant ki az év tavaszán a II. ker. szalag-utcai elemi iskolánál. Ebben az iskolában a tanév téli hónapjaiban a napközi otthonban bejáró gyermekek felügyeletével a két utolsó évben *Kozma* Géza 26 éves elemi iskolai tanító volt megbízva, aki a gondjaira és felügyeletére bízott gyermekek helyzetével viszált. Ez év május havában, amikor a botrány híre kiptant, *Kozma* Gézát a rendőrség letartóztatta és a vizsgálat befejezése után a kir. ügyészség tizenhárom rendbeli természetelleni fejtalanosság büntetése miatt emelt ellene vádat. A törvény-

széki orvosszakértők, dr. *Minnich* Károly és dr. *Németh* Ödön megvizsgálták a letartóztatott tanítót és épelméjűnek, beszámíthatónak találták, bár megjegyezték, hogy beszámítható képessége csökkent. A törvényszéki orvosok szakvéleményével szemben dr. *Reiter* Kamilló elmeorvosszakértő szakvéleményében azt állította *Kozmáról*, hogy kóros gyengeelműségben szenved, tettét elmebajából kifolyólag követte el, szabad elhatározási képességgel nem bír, gyermekkorra óta beteg, gyógyíthatatlan és törvénybe ütköző cselekedetek elkövetésére hajlammal bír. Mindezek alapján közveszélyes embernek jelentette ki, akinek intézetben való elhelyezése feltétlenül szükséges. Az ügyészség vádirata ellen *Kozma* Géza védője *Eötvös* Károly kifogásokkal élt. Mára volt kiüzve a büntető törvényszék vádtanácsa előtt a kifogások tárgyalása. A vádtanács elrendelte, hogy az eltérő orvosszakértői vélemények felülbírálása céljából a bűnpör összes iratait az igazságügyi orvosi tanácshoz terjesszék föl. Csak az igazságügyi orvosi tanács döntése után fog a vádtanács a vád alá helyezés kérdésében érdemben határozni.

§ Beszámíthatatlan betörő. Székely József kolozsvári jogszigorlót, aki több betörést követett el Kolozsvárt, dr. *Lechner* Károly kolozsvári egyetemi tanár, mint ellenőrző orvosi szakértő, továbbá dr. *Szabó* József és dr. *Boros* ideggyógyintézet tanársegédek, mint kiküldött törvényszéki orvosszakértők három héten keresztül megfigyelés alatt tartották. *Gócs* Jenő vizsgálóbíró most áttanulmányozta a szakértők és az ellenőrző szakértő véleményeit, amelyek teljes egyöntetűséggel megállapították, hogy Székely József teljesen beszámíthatatlan. Az orvosi vélemények alapján az ügyészség az ellene emelt vádakat elejtette és még a tegnapi nap folyamán Székely Józsefet szabadlábára helyezte és egyidejűleg átadta családjának gyógyintézetbe való elszállítás végett.

§ A gyilkossággal vádolt bolgár kertészek. A budapesti rendőrség egy héttel ezelőtt letartóztatta *Gajdov* Mihály bolgár kertészt és Simon nevű fiát gyilkosság és rablás gyanúja alapján. A két bolgár kertész az a vád terhelté, hogy ez év tavaszán meggyilkolták és kirabolták *Nikolov* Péter rákosfalvi bolgár kertészt, akinek hulláját aztán széna alá rejtve *Csepelre* vitték és ott a Dunába dobták. A büncselekmény végrehajtása után mindketten hazamentek szülőfalujukba, *Leozkovitzba*. A megölt kertész özvegye gyanusnak találta *Gajdov* viselkedését és feljött Budapestre, ahol megtette a feljelentést *Gajdov* Mihály és *Gajdov* Simon ellen. A két bolgár kertész tagadta a terhére rótt büncselekmények elkövetését. Elmondották, hogy *Nikolov* Péter nekik adósok volt és ezt *Nikolov*nak sajátkezűleg aláírt kötelezvényével is bizonyították. A vizsgálóbíró fentartotta az előzetes letartóztatásukat, a vádtanács azonban ma mindkét *Gajdov*ot szabadlábára helyezte, mert nem látott büncselekményt fenforogni.

§ Megbüntetett vasutas. Mint Hrudinból jelentik, *Zeis* volt vasuti hivatalnokot, akit azzal vádoltak, hogy az uherskői vasuti katasztrófát ő okozta, gondatlanságban mondták ki bűnösnek és hathavi szigorú börtönre, három böjtnappal szigorítva, ítélték. A védő semmisségi panaszt jelentett be.

§ Lopott posztó. Az Eker, Pártos és Társa posztó- és bélésszerű nagykereskedő cégénél *Weisz* Géza 19 éves kereskedősegéd a minták kivágásával és rendbentartásával, *Zinner* Ármán 17 éves kereskedősegéd pedig a raktár kezelésével volt megbízva. Ez a két fiatal kereskedősegéd ez év telén összebeszéltek egymással és arra szövetkeztek, hogy kenyerárad gazdájukat egyesült erővel meglopják. Ex év március haváig — a károsult cég előadása szerint, — mintegy 6000 korona értékű — saját levallásuk szerint azonban csak 600 korona értékű posztót loptak el a raktárhelyiségből és ezt a lopott posztót *Gudmann* Lajos hordár útján elzalogosították. Ez elzalogosítás folytán kapott pénzen testvériesen megosztzkodtak. Ezenfelül még eladták *Gudmann* Lajos hordár által a zálogcédelváltást is. Erre *Tausz* Béla vasbutorgyáros, a *Teleki* és társa szabócéz egyik tulajdonosa volt a vevő, aki mélyen leszallított áron megvette a zálogcédelváltást a hordártól és kiváltva az árukat, a tulajdonát képező szabóműhelybe feldolgoztatta. A károsult nagykereskedő cég feljelentésére a kir. ügyészség a két letartóztatott kereskedősegéd ellen lopás, *Tausz* Béla vasbutorgyáros és *Gudmann* Lajos hordár ellen pedig orgazdaság büntetése miatt emelt vádat. A vádirat ellen dr. *Füzesséry* Árpád és dr. *Grünhut* Ármán védők kifogásokkal éltek. Ma tárgyalta ezeket a kifogásokat a büntető törvényszék vádtanácsa *Saly* táblai bíró elnöklése alatt s elutasítva a kifogásokat, mindanegy terheltet vád alá helyezte az ügyészi vádirat értelmében.

§ A tolvaj gyorsfutár. Hohenberg Oszkár gyorsfutárt K. J. hivatalnok azzal bizta meg, hogy a zálogházból váltsa ki arany óráját és lánczát és egy öltözetet küldjék vele a szabóhoz. Hohenberg Oszkár azonban az óra kiváltására kapott 80 koro-

nát zsebrevágta, a kapott ruhát felöltötte, a biciklit eladta és az így szerzett pénzt még aznap éjszaka elmulatta. A rendőrség hamar letartóztatta a hűtlen gyorsfutárt. A büntető törvényszék ma tárgyalta *Mikovich* táblabíró elnöklése alatt ezt az ügyet. Az elnök kérdésére, hogy: mi vitte a bűnbe, azt felelte, hogy folyton látja azt, hogy mások milyen jól és gondtalanul élnek, hát ő is akart magának „egy jó napot csinálni“. Három rendbeli sikkasztás büntetével vádolta az ügyész Hohenberg Oszkárt, amelyet a bíróság bebizonyítottnak véve, a vádlottat 8 havi börtönre ítélte. Az ítélet kihirdetése után az elnök jóakaratu figyelmeztetést intézett az alig 19 éves elítélthez, ki az elnök intelmét zokogva hallgatta végig. Az ítéletben úgy az ügyész, mint az elítélt megnyugodott.

Üzletáthelyezés!

Kossuth Lajos-u. 11. szám alatti vászon, fehérnemű és pongyola üzletemet f. é. augusztus havában IV., Kecskeméti-u. 9. szám alá helyeztem át

YILCSEK VILMOS
ezelőtt Kanitz Ferencz és Társa beltagja

SPORT.

Alagi versenyek.

— Második nap. —

Fényesen érvényesült a papírforma a mai napon, ami a könyveseknek nem volt ugyan cseppet sem kedvére, annál vigabban voltak a fogadók, akik visszaszerezhettek valamit az első napi veszteségekből.

A Kétévesek eladóversenye — dacára annak, hogy igen szép volt a nevezési listája — csak három lovat gyűjtött startjához s a reás favorit *Bilincs* könnyen bánt el ellenfeleivel. A *Rubel* akadályversenyben *Dsidás*-nak nem is volt méltó ellenfele, midőn a rendkívül nervozus herélt nyergébe *Csompóra* szállt. Rögtön favorit-pozícióra is emelkedtek a fogadók s mint rendesen, ha erőskezü lovas kap, most is játszva nyerte meg *Dsidás* a versenyt *Kukoricza* *Jancsi* ellen. Az ötös mezőnyből különben is csak ez a két ló haladt át a célzón, mert *Royalty* és *Pilis* elbuktak, míg *Pengő* feltartott. A bukások szerencsére nem jártak komolyabb következményekkel. A Gátverseny-handicapban *Campanile* kifutva rendes formáját, némi küzdelem után elvitatta Szerény-től az első pénzt, melyet harmadiknak *Perfay* követett. Rosszul futott *Titi II.*, melytől pedig első napi szereplése alapján többet vártunk volna. A Háromévesek gátversenye volt a nap egyedüli meglepetése, de itt is a másodosorban pártolt ló lett a győztes *Alighanem*-ben, melynek első helye különben is teljesen reális volt *Ordonka* előtt. A harmadik helyet *Jupiter* okkupálta, melynek — miut már a megnyitónapon is tapasztaltuk — erőlyesebb támogatás mellett jobban kellett volna szerepelnie. *Mérian* verseny közben megvált lovasától, azonban itt sem történt komolyabb baj. A *Szent-Mihályi* díjban *Denise* aratott fölényes győzelmet, az igaz, hogy nagyon közepes társaságot hagyott maga mögött. A minden alkalommal titkos tip *Igor*-nak semmi szerepe sem volt s azt hisszük, nem is igen lesz még a leggyengébb társaságban sem. Az Eladó kétévesek handicapja *Ákombákom* zsákmánya lett, hiven futván ki az Egyedi-ló legutóbbi elfogadható formáját. Gyenge másodiknak *Javasasszony* futott föl a holtversenyben beérkezett *Automobil* és *Future* előtt.

Részletes eredmény a következő:

I. Kétévesek eladó-versenye. Díj 1200 korona. Táv 1000 méter. 1. Gr. *Pejacevich* A. *Bilincs* (Nosál), 2. *Scullerymaid* (Fetting), 3. *Afrika* (Sinka). — Könnyen három hosszzal nyerve, két hosszzal harmadik. — Tot.: 10:20.

II. Rubel-akadályverseny. Díj 1600 korona. Táv 4000 méter. 1. Gr. *Forgách* J. *Dsidás* (Csompóra), 2. *Kukoricza* *Jancsi* (Lovász). — Futottak még: *Könyny* és *Pilis* elbuktak, *Pengő* felt. — Biztonan másfél hossza nyerve, rossz harmadik. — Tot.: 10:20; 20:34., 77.

III. Gátverseny-handicap. Díj 1500 korona. Táv 3200 méter. 1. Gr. *Pejacevich* A. *Campanile* (Klimesha), 2. *Szerény* (Kollár), 3. *Perfay* (Hujber). — Futottak még: *Titi II.*, *Landeskind*, *Tamagno*, *Bagola*. — Küzdelem után egy hosszzal nyerve, egy hosszzal harmadik. — Tot.: 10:38; 20:27, 20, 35.

IV. Háromévesek gátversenye. Díj 1600 korona. Táv 2400 méter. 1. Gr. Orsich N. *Alighanem* (Lovász), 2. Ordonka (Vajda), 3. Jupiter (Hujber). — Futottak még: Tabula, Lady Bird, Isis, „1000”, Karmester, Gonosz, Mérion elbukott. — Biztosan másfélhosszal nyerve, másfélhosszal harmadik. — Tot.: 10:72, 20:33, 27, 30.

V. Szentmihályi díj. Díj 1800 korona. Táv 2200 méter. Geist C. *Denise* (Lipták), 2. Hptm. von Küpenick (Maehán), 3. Mákvirág II. (Sinka). — Futottak még: Fues, Tiny Tim, Rolland, Immergrün II., Minka, Raseur, Igor. — Könnyen három hosszal nyerve, másfélhosszal harmadik. — Tot.: 10:34, 20:30, 59, 34.

VI. Eladó kétévesek handicapja. Díj 1200 korona. Táv 1200 méter. 1. Egyedi A. *Akom-bakom* (Vajda), 2. Javasszony (Ulrichshofer), 3. Automobil (Drexler) és Future (Pusztér). — Futottak még: Governors, Daughter, Envy, Gigi. — Könnyen öt hosszal nyerve, holtverseny a harmadik helyre. — Tot.: 10:21, 20:22, 24, 23, 23.

Bécsi versenyek

— Második nap. —

Ugy látszik, Bécsben is respektálták, hogy ma kiindult favorit-nap volt, mert a fogadott lovak egymásra aratták a győzelmet s mint Alagon, itt is csak egy meglepetés adódott elő, ami kissé vaskos volt ugyan, de az utána következő futamokban már ismét rámosolygott a fogadókra Fortuna, úgy, hogy az utolsó futam lezajlásával csupa megelégedett arcot lehetett látni.

A *Wienerwaldi díj*-ban *Rouquin* imponáló győzelme Pianner gondozottjainak magas formáját dícséri. A Batthyány-ló egész uton uralka a helyzetet a hozzá különben sem méltó ellenfeleivel szemben s végül jászra nyerte a versenyt *Fellak* ellen, melyet harmadiknak *Bánk-bán* követett. *Magnus Gubernator* igen mérsékelt futást produkált, amit nem fogadhatunk el igazi formájának, mert ha *Rouquin*-t nem is tudta volna megverni, legalább a második helyet szántuk neki a mérsékelt társaságban. A *Peregrin-handicap* a méltánytalanul elhanyagolt *Hüon II.* győzelmével ért véget. Kozuchnak azonban ugyancsak biztatnia kellett a heréltet, hogy a rendkívül szívósan küzdő *Avar* ellen megvédje az első helyet. Mérsékelt harmadik *Margit* lett a pullott mezőny előtt. A *Turul-akadályverseny*-ben előnyös súlyával *Lesvár* könnyen vitatta el az első pénzt *Anecdote*-tól. A Janovich-lótlól még több ily teljesítményt várhatunk, mert úgy látszik, hogy már kezd otthonos lenni új metierjében.

Részletes eredmény a következő:

I. Háromévesek eladóversenye. Díj 2000 korona. Táv 1200 méter. 1. Br. Harkányi J. sk *Carmina* 51 kg (Pretzner), 2. Br. Rothschild J. hdn. sk *Sweet* 56 kg (Cockeram), 3. Gr. Henkel A. sk *Me voila* 53 és 16 kg (Huxtable). — Futottak még: Polynnia, Almeria, Douceur. — Könnyen két hosszal nyerve, egy hosszal harmadik. — Tot.: 10:19, 20:20, 22.

II. Nyiretlen kétévesek versenye. Díj 3000 korona. Táv 1200 méter. 1. Gr. Arco-Zinneberg M. pm *Mirage* 56 kg (Janek), 2. Landau H. pk *Ruth* 54 és fél kg (Pretzner), 3. Egyedi L. pk *Variante* 54 és fél kg (Carslake). Futottak még: Valparaiso, Hubertus, Mortimer II., Anna, Stiche in time, Gerdur, Fonseca. — Igen könnyen két hosszal nyerve, négy hosszal harmadik. — Tot.: 10:19, 20:25, 41, 43.

III. Wienerwaldi díj. Díj 5000 korona. Táv 2000 méter. 1. Gr. Batthyány E. 56 sm *Rouquin* 59 és fél kg (Shaw), 2. Mautner V. 46 sm *Fellak* 56 kg (Carslake), 3. Zombory R. 36 pm *Bánk-bán* 51 kg (Gulyás). — Futottak még: Magnus Gubernator, Floidsdorf. — Igen könnyen négy hosszal nyerve, egy hosszal harmadik. — Tot.: 10:25, 20:35, 64.

IV. Kétévesek eladó-handicapja. Díj 2000 korona. Táv 900 méter. 1. Br. Uchtritz Zs. sk *Livia II.* 60 kg (Janek), 2. Badescu Gy. pk *Kár* 57 és fél kg (Pretzner), 3. Gr. Wenckheim I. pk *Pas si bete* 56 és fél kg (Shaw). — Futottak még: Reily, Senki, Boris, Róma, Ayda. — Igen könnyen négy hosszal nyerve, két hosszal harmadik. — Tot.: 10:35, 20:29, 31, 26.

V. Peregrin-handicap. Díj 5000 korona. Táv 2400 méter. 1. Landau H. 36 stpher *Hüon II.* 54 kg (Kozuch), 2. Egyedi A. 46 pm *Avar* 58 és fél kg (Miles), 3. Molnár L. hdn. 46 sk *Margit* 57 kg (Cockeram). — Futottak még: Morning Air, Topper, Shelley, Plutokrat, Gyöngyössi, Setékapu. — Küzdelem után fejhosszal nyerve, öt hosszal harmadik. — Tot.: 10:121, 20:67, 50, 77.

VI. Turul-akadályverseny. (Handicap.) Díj 5000 korona. Táv 4000 méter. 1. Janovich-B. Gy. 46 pher *Lesvár* 60 kg (Fries), 2. Br. Rothschild J. hdn. 46 pk *Anecdote* 62 és fél kg (Clancy), 3. Schindler L. 56 sk *Amra* 60 kg (Huxtable). — Futottak még: Palanda, Petronella. — Könnyen két hosszal nyerve, tíz hosszal harmadik. — Tot.: 10:27, 20:42, 45.

VII. Eladó-handicap. Díj 2000 korona. Táv 1600 méter. 1. Egyedi L. 36 pher *Rea* 53 kg (Miles), 2. Gr. Henkel A. 36 sk *My premiere* 43 kg (Kozuch), 3. Vonviller A. 46 pm *Blue Peter* 57 és fél kg (Hewitt). — Futottak még: Ambrosine, Tengelic, Carafa. — Küzdelem után fejhosszal nyerve, egy hosszal harmadik. — Tot.: 10:32, 20:35, 44.

A KÜLFÖLDINÉL 50%^{ig} OLCSÓBB ÉS JOBB!
GYÓGYÁS
TERMÉSZETES GYÓGYÁSVÁNYVIZ
AZ EMÉSZTÉST ELŐSEGÍTI,
AZ ÉTVÁGYAT FOKOZZA.
MAGYAR ÁSVÁNYVIZ FORGALMI ÉS KIVITELI RT.
BUDAPEST • TELEFON 162-84.

KÖZGAZDASÁG.

A kamarai választások.

— Ki lesz a budapesti kamara kereskedelmi alelnöke? —

Budapest, szeptember 6.

Hosszas huza-vona után végre szeptember 10-én megalakul a Budapesti Kereskedelmi és Iparkamara is. Az után az izgalmas választás után, amely ez év tavaszán zajlott le, teljes joggal fordulhat az ipari és kereskedelmi körök érdeklődése az ország első kamarájának megalakulása felé. Nemcsak azért, mert a kamara ekkor választja meg elnökségét, hanem azért is, mert az első ülésnek már hozzávetőleges feleletet adhatnak arra a kérdésre, vajjon az új kamara kereskedelmi osztályának munkaképességét nem tették-e tönkre azok a lelkiismeretlen korteskedések, amelyek ez osztály választását annyira felforgatták.

Ismeretes ugyanis, hogy a budapesti kamara mandátuma már 1909-ben lejárt. Az ekkor teljes erővel dühöngő belpolitikai válság miatt azonban a főváros tanácsa nem írta ki a választásokat. A sokáig húzódozó válság aztán a kamarai választásokat is kitolta ez év tavaszáig. A választások, miként az még emlékeztető, igen hevesek voltak és különösen a kereskedők között folytattak bizonyos körök lelketlen izgatást. A hangzatos, de igaztalan jelszavakkal való dobálódzással sikerült is a füzserkereskedőket erősen mozgósítani, úgy hogy ez a szakma a szokás szerint teljesen közönyös többi keresk. szakma rovására kapott helyet a kamarában. A nagy izgatás dacára is azonban ez a magát reform-pártinak nevező csoport csak bizonyos szabálytalanságok révén tudott a minimális többséggel győzni, míg az iparosítályokban az összes érdekek méltányos kielégítésével a komoly elemek győztek. A kereskedelmi osztály választásába azonban azok, akik nem párturalom szempontjából tekintik a kamarát, nem nyugodtak bele s megfeleltek azt. A kereskedelemügyi miniszter csak augusztusban döntött olyképen, hogy a választásokat megerősítette. A döntést nyugodtan fogadták az összes érdekeltek, mert közérdek volt az, hogy a kamara végre-valahára megkezdhesse működését. Így hívta aztán össze a főváros a kamara tagjait alakulásra 1910. szeptember 10-ének d. u. 4 órájára.

Amint a miniszteri döntés közismert lett, nyomban megindultak a találgatások az elnökség körül. A kamara elnöke, *Lánczy Leó* és alelnöke, *Thék Endre* természetesen kívül estek a találgatásokon. *Lánczy* személye immár évtizedek óta úgy összefonódott a kamarával, nagy közgazdasági tudása és vezető képessége annyira a pártiszempontok fölött áll, hogy még személyes és üzleti ellenfelei sem gondoltak arra, hogy helyette mást jelöljenek. Annál élénkebb korteskedés indult meg a kereskedelmi alelnöki szék körül. *Hüttl Tivadar* örökéért hárman pályáztak: *Heinrich Ferencz*, maróti *Fürst Bertalan* és *Székely Antal*. A küzdelem talán normális lefolyású választási harc lett volna, de most is viszályt szítottak olyanok, akik lépten-nyomon jelét adják annak, hogy nincsenek tiszta fogalmaik még a kamara szervezetéről és működési rendjéről sem.

Kétségtelen az, hogy napjainkban, mikor a törvényhozásban és a társadalomban egyaránt egyre fokozottabb erővel érvényesülnek a kereskedelemellenes áramlatok, nem lehet közönyös az, hogy az ország vezető kamarájának kereskedelmi alelnöki székébe ki kerül, Ennek a pozíciónak

nemesak a kamara keretein belül van jelentősége. Kihat az az egész országra, amiként hogy a budapesti kamara működése is kifejezője az egész ország ipari és kereskedelmi életének. Aztán a most betöltésre váró alelnöki széknek *tradícióját* is vannak. Két évtizednél hosszabb ideig volt e szék gazdája *Hüttl Tivadar*, a legnagyobb magyar kereskedők egyike, aki nagy tudásával tiszteletet tudott szerezni a kereskedelmi törekvéseknek az ellentétes elveket vallók közt is, másrészt azonban komoly mérséklettel mindig a pártiszempontok fölé tudott emelkedni. *Hüttl* megtestesítője volt a közgazdasági békének s bárki legyen is utódja, ezt a vezérelvet kell követnie.

Ebből a szempontból vizsgálva az alelnökjelölteket, nem lehet kétséges az, hogy *Hüttl* eszmekörét leginkább *Heinrich Ferencz* közelíti meg. Ő volt a legrégebb munkatársa is és egy évtizednél hosszabb időn át dolgozott vele együtt a kamarában. Izig végig kereskedő; komoly készütségű közgazdász és mérsékelt eszelekedeteiben. Működését elismerik mindenütt. Immár megválasztott utódja *Hüttl*nek a Kereskedelmi Testületnél, a *Ferencz József* Kereskedelmi Kórháznál, a *Kereskedők Menházájánál* és a *Kereskedelmi Akadémiánál*. Ellenjelöltjei sokkal fiatalabb kamarai tagok, hogysem alkalmuk lett volna az övéhez hasonló bizalmat adni munkaképességükről.

A kamarai alelnökség nem sine cura és nem kongregáció. Aki azt mondja komolyan, hogy benne vallási szempontok érvényesülnek, vagy teljesen tájékozatlan, vagy — tréfál. Elég szomorú, hogy kívülről már az ipari és kereskedői körünkbe is be akarják csempészni az ilyen áldatlan szempontokat.

Hamis hírek a hajózási társulataink fuziójáról.

Az utóbbi időben bizonyos oldalról spekulációs hírekkel híreszteltetik egy a börzén, mint a sajtó egy részében, hogy fuzió készül a hosszujáratu tengerhajózási társulataink között. Mi már nem egy-szer megirtuk ezekre a híresztelésekre, hogy *semmi komoly alapjuk nincs*, mert hiszen hajózási társulataink működési köre annyira ellentétes, hogy egy társaságba való erőszakolásuk nemesak nehézségekkel járna, hanem egyenesen taktikai hiba lenne. Mindazonáltal, mivel ismételtén fölmerültek ilyen hírek, legutóbb augusztus 25-iki számunkban szögeztük le, hogy

fölkerestük az érdekelteket pénzintézetek Budapestén lévő vezető embereit, hogy a fuzió hírek dolgában megtudjuk tőlük a valóságot, sőt a kereskedelemügyi minisztérium egyik előkelő vezető tisztviselőjét is, akinek feltétlenül tudnia kell, hogyha valami ebben a kérdésben hivatalosan történt: *s mindenen legilletékesebb helyeken egyezően azt az információt kaptuk, hogy az egész fuzió hírből egy szó sem igaz*. Az érdekeltektől társaságok nem is gondolnak fuzióra, a kereskedelemügyi minisztérium pedig, amelynek előzetes hozzájárulása lenne az ügyhöz, mitsem tud arról, hogy ilyen fuzió tárgyalások készülnek.

De nem is készülnek. El sem lehet képzelni — írjuk akkor — hogy a Pesti Magyar Kereskedelmi Bank, mely az Adriát irányítja, az Angol-Osztrák Bank, mely az Atlantika főrésztvényese s a Hitelbank, mely csak nemrég szerezte meg a Magyar Keleti Tengerhajózási R.-T. részvényeinek többségét, hozzájáruljanak olyan fuzióhoz, mely érdekeik ellen való lenne. De általános közgazdasági szempontból sem kívánják az egyesülést, mert hiszen az osztrák versenyt a megfelelő viszonylatokban kellő állami támogatás és komoly törekvés mellett külön-külön is legyőzhetik társulataink. Miután ma az erre legilletékesebb intézetek is megzafolják ezeket a hamis híreket, mi újlag leszögezzük azt, hogy az egész híresztelés csak arra való, hogy egyesek a drágán megszerzett, de azóta alacsonyabb árfolyamon levő részvényeket veszteség nélkül eladhassák.

Borvásár és gyümölcskiállítás Sopronban. A Sopronmegyei Gazdasági Egyesület által október 1—3-ig Sopronban rendezendő borvásár és gyümölcskiállítás előkészületei szelcs körben megindultak. A bejelentési határidő szeptember 24-én jár le; a bejelentett anyagot

szeptember 20-ig kell beküldeni. Eddigéle több pénzjutalom, érem és oklevél áll a bíráló-bizottság rendelkezésére.

A Ganz-gyár újabb üzlete Konstantinápolyban. Csak a napokban irtuk meg, hogy a Ganz-féle villamossági részvénytársaság mégis megkapta Konstantinápoly villamos világításának berendezését. Ebben az ügyben a Ganz-gyár két vezető embere, több mérnökkel egyetemben Konstantinápolyban van. Ma pedig azt halljuk, hogy a Ganz-gyár egy újabb nagyobb üzletet kötött Konstantinápolyban. A város t. i. elhatározta, hogy egy új, teljesen modern berendezéssel bíró gázgyárat épít. Ennek építését is felkínálták a Ganz-gyárnak azon az alapon, amelyen a konkurrenczia a gyárat megépítette volna. A Ganz-gyár igazgatósága pedig, hogy teljesen verseny nélkül álljon Konstantinápolyban, elvállalta a gázgyár építését is.

Védekezés az állati ragály szétterjedése ellen. A fennálló törvények értelmében, ha valaki egy más községből vesz marhát és azt a községre hajtja, akkor ezt a saját községre előjárásánál be kell jelenteni: s az ilyen szarvasmarhát nyolc napig a közés legelőre kihajtani nem szabad, hanem elkülönítve kell elhelyezni. Ennek az intézkedésnek az a célja, hogy ha az idegen községből származó marha valami lappangó ragályos bajban szenvedne, ezzel a betegséggel a községre marhahalománynak meg ne fertőztesse. Ismételtelen előfordult azonban, hogy a mészárosok, akik a marhát tavolabbi időben történendő levágásra és kereskedők, akik a marhát továbbárusításra vásárolták, ezeket az intézkedéseket nem tartották magukra nézve kötelezőnek. Ily módon legutóbb is több vérszentes községre szarvasmarhahalománnyá ragadós száj- és körömfájással fertőztetett meg. A földművelésügyi miniszter most kiadott körrendeletében erősen hangon utasítja a törvényhatóságokat, hogy az 1888. évi 40.000. számú végrehajtási rendelet 38. és 39. szakaszának a mészárosok, marhakereskedők és marhahizlálók szarvasmarhájának különleges ellenőrzésére vonatkozó rendelkezéseit a legszigorúbban hajtassák végre s hogy a visszaélések elkerülhetők legyenek, a községre előjárások a bejelentések megtörténtét és az elkülönítések pontos keresztülvételét a legszigorúbban őrizték ellen, végül, hogy a bejelentési könyvet a legpontosabban vezessék.

Zavarok a miskolci plébániaföldök eladása körül. Mai számunkban megírtuk, hogy a miskolci ugynevezett mindszenti plébánia-hivatal földjeit megvásárolta az egri Takarékpénztár, holott a megvételre már hosszú ideje tárgyalást folytatott Miskolcz városa is. Erre nézve ma Várady L. Árpád püspök, vallás- és közoktatásügyi miniszteri tanácsos nyilatkozik, mondván a következőket: A miniszteriumhoz semmiféle akta nem érkezett a miskolci ügyben. De nem is igen fog érkezni, mert az egri érsekség, mint autonóm egyházmegye az ilyen eladást teljesen önállóan, minden elszámolási, vagy jóváhagyási kötelezettség nélkül perfekválhatja. Nem köteles tehát indokolni azt sem, hogy miért kötötte meg az eladási szerződést az egri bankkal és miért nem Miskolcz városával. — A kultusz-minisztériummal szemben panaszolt ügyeket különben majd kezébe veszi hazaérkezése után maga a miniszter és el is fogja intézni.

A dohánytermesztés előmozdítása. A múlt év novemberében történt dohánybevéltési árfelértékelés nem voltak olyan mértékűek, amelyek teljesen kárpótolták volna a dohánytermesztő gazdákat az utóbbi években tapasztalt nagymértékű munkabér- és anyagáremelkedéstől. Felette hátrányos volt azután, hogy igen sok dohánybevéltési állomás nincs iparvágánnyal ellátva. Ezáltal a dohány a beváltóhivatalba vasuton csak nagy késéssel hozható be s a beváltás maga is nagy akadályokkal küzd, eltekintve attól, hogy ez az eljárás a kinevezett kétszázötven jelentékeny költségbe kerül. Több dohánybevéltőhivatal nincs kellő számú és megfelelő raktárral felszerelve, minek következtében a már beváltott dohány nagy jelentékeny része a szabad ég alatt a légköri nedvesség következtében részben megromlik és hasznavehetetlen lesz. Ezeknek a dolgoknak tekintetbevételével a felterjesztéssel fordult az „Országos Magyar Gazdasági Egyesület” a pénzügyminiszterhez a beváltás könnyebbé tétele, a dohánybevéltőhivataloknak a vasuti állomásokkal iparvágányok útján való összeköttetése és megfelelő mennyiségű raktárak felállítására érdekében.

A magyar koronajáradék áremelkedése. A hosszú idő óta teljesen elhanyagolt járadékpiac ma ismét megélné. Ez az élénkség annak tulajdonítható, hogy a szeptemberi esedékességek alkalmával ismét nagyobb vásárlások történtek a járadékpiacokon. A 4 százalékos magyar koronajáradék, mely majdnem egész augusztusban 92 százalékon alul volt, a szeptemberi esedékességek beváltása után megjavította árfolyamát 92.10 koronáig. Ma azonban sokkal élénkebb volt a kereslet egy a helybeli, mint a bécsi piacon, úgy hogy a koronajáradék egészen 92.25 koronáig emelkedett. Az emelkedés összefüggésben van az új magyar kölcsön elhelyezésének kedvező kilátásaival.

Az iparkamarák értekezlete. Kassáról jelentik: A magyarországi kereskedelmi és iparkamarák Kassán összegyűlt kiküldöttjei az értekezlet második napjának reggelén II. Rákóczi Ferenc nyugvó helyéhez zárandokoltak el és koszorút helyeztek szarkofágjára. A tanácskozás a kereskedelmi és vámpolitikai központ kérdésének tárgyalásával vette kezdetét. Részleges és alapos megvitatás tárgya volt a drágaság kérdése, melylyel a kamarák külön-külön is kívánnak foglalkozni. A még napirenden lévő és kamarai érdekű pontok letárgyalása után az értekezletet dr. Siposs Andor Gyula beszéde rekesztette be. A délután folyamán a jelen volt kamarai titkárok a város szakiskoláit tekintették meg. Hieronymi Károly kereskedelmi miniszter a kamarák üdvözlését megleghangú táviratban köszönte meg.

Az Orczy-ház új tulajdonosai. Már irtunk arról, hogy az Orczy-ház részvénytársaság részvényeit a Budapesti Ingatlanbanktól a Magyar Telepítő és Parcellázóbank szerezte meg magának. A változással járó függő kérdések elintézésére a társaság igazgatósága e hónap 16-ikára rendkívüli közgyűlést hívott össze.

Az Országos Iparegyesület ösztöndíjai. Négy ösztöndíjat fog az Országos Iparegyesület 1911-ben kiadni: a Szabóky-féle 114 koronás ösztöndíjat, amelyre bármely iparágbeli segéd, a Posner-féle 40 koronás, amelyre könyvnyomdászok és könyvkötők, a Hauszmann-féle 232 koronás, amelyre építőipari alkalmazottak és végül a Czettel Gyula-féle 200 koronás ösztöndíjat, amelyre a grafikai előmunkások pályázhatnak. A kellően felszerelt pályázatokat ez év végéig kell az Iparegyesületnél benyújtani.

Német villamossági részvénytársaságok fuziója. Berlinből táviratozzák, hogy az Általános Villamossági R.-T. és a Felten és Guillaume Villamossági R.-T. fuzionálni fognak, olyként, hogy Felten mint gyári vállalat, azaz mint tisztán termelő fog szerepelni az új társaságban.

A postatakarékpénztár augusztusi forgalma. A takarékpénztár 119.027 tételben elhelyezett 6,513.139 korona 73 fillér, 59002 tételben visszafizetett 5,620.615 korona 90 fillér s így a betétek összege 892.527 korona 83 fillérrel haladta túl a visszafizetéseket. A betétek állománya ez üzletágban 1910. augusztus hó végén 103,329.976 korona 26 fillér. A betétek száma e hónapban 3848-al gyarapodott s összes számuk e hó végén 764.964. Zárta nyitányát 1391 betét- és járadéknyevessé. A csekk- és clearing-üzletágban 1,044.041 tételben elhelyezett 302,749.023 K 05 fillér és 181.645 tételben visszafizetett 299,540.002 korona 69 fillér, emellett a betétek összege 3,209.025 korona 36 fillérrel multa felül a visszafizetéseket. Az értékpapír-üzletben 1910. augusztus hó végéig kiállított 5656 járadéknyevessé, melyekre összesen 17,249.588 korona névértékű értékpapír van az intézetnél elhelyezve. A részjáradék-üzletben vásárolt 1910. augusztus hó végéig 931.300 korona névértékű 4 százalékos m. koronajáradék.

Az új kölcsön körül. Az új kölcsön körüli érdemleges tárgyalásokat még el sem kezdték, máris vannak olyan hangok, melyek szerint a kormány nem reflektál a francia kölcsönre. Mi már több ízben megírtuk, hogy arról szó sincsen, hogy mi ne kapnók meg Franciaországban a szükséges összeget s azok a hangok, amelyek Párisban a kölcsön ellen felhangzottak, tisztán üzleti szempontból indultak meg, s azoknak a kölcsön kibocsátására nézve semmi hatásuk nem maradt. A N. Fr. Pr. ma ismét foglalkozik a kölcsönrel s azt írja, hogy Ullmann Adolf, a Hitelbank elnöke a legközelebbi napokban Párisba utazik a kölcsön ügyében. Mi nagyon jól tudjuk, s ezt már több ízben meg is írtuk, hogy Ullmann egyelőre nem utazik Párisba s erről legfeljebb csak e hó vége felé lehet szó s megírtuk azt is, hogy a kölcsön megvan, csak az árfolyama nincs még megállapítva, s csakis e körül lesznek tárgyalások. Még megemlítjük, hogy a N. Fr. Pr. szerint Ullmann Adolf a napokban Bécsbe fog érkezni s ekkor tárgyalni fog az érdekeltekkel a kölcsön ügyében is. Mi megállapítjuk, hogy Ullmann Adolf jelenleg Bécsben tartózkodik s hogy holnap már Budapestén is lesz.

Állatdíjazás. A Nyugatmagyarországi földművelésügyi gazdasági egyesület szeptember hó 4-én, vasárnap délelőtt tartotta meg az évi első állatdíjazását, melyen a szomszédos községek, úgymint Kőszegfalva, Kőszegdoroszló, Perénye, Ludad, Seregélyháza, Nagypöse, Lukásháza és Nagygencs kisgazdái nagyszámúan vettek részt. A földművelésügyi miniszter által adományozott összesen 300 korona díjat a bíráló-bizottság a következőknek ítélte oda: Tehéndíjak: I. díj Torda János Kőszegdoroszló 40 korona, II. díj Horváth Lajos Kőszeg 20 korona, III. díj Nardai János Nagygencs 20 korona, IV. díj Németh József Nagygencs 10 korona, V. díj Schreiner Lajos Kőszeg 10 korona. Üszöndíjak:

I. díj Kárevits Lajos Neszlen 50 korona, II. díj Torda János Kőszegdoroszló 40 korona, III. díj Bolfán István Perénye 30 korona, IV. díj Winkler Ödön Rohonoz 20 korona, V. díj Székér István Dozmat 20 korona, VI. díj Albert József Nagygencs 20 korona, VII. díj Barabás Lajos Nagygencs 10 korona, VIII. díj Banga Mihály 10 korona. Elismerő oklevél nyertes: tehéneket Winkler Ödön és Kaltenecker Ferenc Rohonozról.

Az ügynöki jutalékok megadóztatása. A Magyar Gyáriparosok Országos Szövetsége a többi ipari és kereskedelmi érdekképviselettel egyetemben felszólalt a pénzügyminiszter azon rendelete ellen, melylyel az ügynöki jutalékok kimutatását és megadóztatását rendelte el, kimondván azt is, hogy az 1910. január 1-ig meg nem adóztatott ügynöki jutalékok visszamenőleg rovassanak meg adóval. A Szövetség felszólalása folytán a pénzügyminiszter revízió alá vetette a sérelmes rendeletet s most értesíti az érdekeltséget e revízió eredményéről. A pénzügyminiszter majdnem teljes egészében fenntartja a sérelmes rendelet intézkedéseit, kimondván, hogy a nyilvános számadásra kötelezett vállalatok és ügynökeik között üzletkör vagy alkalmazás tekintetében különbség a törvény szerint nem lehet s hogy pusztán mulasztásnak tekinthető, hogy az 1875. XXIX. t.-cz. 16. szakaszának intézkedéseit eddig oly nyilvános számadásra kötelezett vállalatokkal szemben, melyek nem biztosító intézetek, eddig nem alkalmazták. Pusztán egy pontban honorálja a miniszter az érdekeltség állásfoglalását, kimondván, hogy a körrendelet az a része, mely az elévülés korlátain belül 1910. január hó 1-től visszamenőleg is elrendeli a szóban forgó ügynöki jutalékok megadóztatását, hatályon kívül helyeztetik. A pénzügyminiszter állásfoglalása nem alkalmas arra, hogy az ipari és kereskedelmi érdekeltséget, mely a törvény rendelkezéseinek az üzleti élet viszonyaihoz nem simuló alkalmazását sérelmesnek találta, megnyugtassa.

A Generali forgalma. Az Assicurazioni Generali életbiztosítási osztályánál augusztus havában 1875 ajánlat 13,138.636 korona 05 fillér biztosítási összeg erejéig nyújtott be és 1385 kötvény 11,268.767 korona 40 fillér biztosítási összegre állított ki. F. évi január 1-je óta 14572 ajánlat 117,750.297 korona 20 fillér biztosítási összeg erejéig nyújtott be és 12672 kötvény 102,210.562 korona 65 fillér biztosítási összegre állított ki. Az 1910. január elseje óta bejelentett károk összege 6,774.281 korona 65 fillérre rug. Az életbiztosítási osztály kimutatott állománya 1909. december hó 31-én 139.471 kötvény után 1,034,103.236 korona 09 fillér tőkét és 1,955.478 korona 64 fillér járadékot tett ki, amire készpénzben 304,144.877 korona 43 fillér van tartalékba helyezve. Az 1900. évben az életbiztosítási osztály által teljesített kifizetések 22,531.982 korona 22 fillér tetek ki s az összes ágazatoknál a társulat alapítása óta (1831.) az évenkénti kimutatások szerint fizetett károk 977,344.967 korona 32 fillér tetek ki. A biztosítás minden pótjól nélkül érvényben marad a teljes összeg erejéig, ha a biztosított népfelkeisi kötelezettségénél fogva hivatott be. A betöréscsopás elleni biztosítási osztályánál ugyanezen hónapban 269 káreset jelentett be 66,337.61 korona összeggel, f. évi január 1-je óta 1061 káreset 359.113.43 korona összeggel került bejelentésre.

A halászok és a munkásbiztosítás. Hieronymi Károly kereskedelmi miniszter egy adott esetben 52988—1910. szám alatt kimondotta, hogy a halászok csak az esetben tartoznak a munkásbiztosításról szóló törvényozikben meghatározott biztosítási kötelezettség alá, ha a fogott halaknak egyúttal iparszerű feldolgozását, pld. füstölését, konzerválását stb. is végzik. Amennyiben a halászok a fogott halaknak iparszerű feldolgozásával nem foglalkoznak, úgy nem esnek bejelentés alá.

Felelős szerkesztő:

PURJESZ LAJOS

Kiadó-tulajdonos:

A Magyar Ujságkiadó Részvénytársaság

Igazgató: ERDŐS ARMAND.

Mindenkit érdekel.

Tetszés szerint választható valódi angol divatszövetekből mérték és próba után készített elegáns

őszi Sacco-öltöny 33 forint. vagy Felöltő

Gondos kivitel. — Kitűnő szabás.

American House IV. Szervita-tér 3. Török-palota.

TŐZSDÉK.

A BUDAPESTI ÁRU- ÉS ÉRTÉKTŐZSDE Gabonatőzsde.

Budapest, szeptember 6.

A készáru-piaczon ma is barátságos volt a hangulat. Bőséges kínálattal szemben a malmok igen élénk vételkedvet mutattak, de jobb árak fizetésére nem voltak rávehetők. Mivel másrészt az árubirtokosok sem voltak rátartósak, igen élénk forgalom fejlődött ki, amelynek a folyamán mintegy 75.000 q buza kelt el, változatlan tegnapi áron. A legdrágább eladási ár 10.65 korona volt 80 kilós tiszavidéki búzáért, a legolcsóbb pedig 10.— korona 77.5 kilós tiszavidéki búzáért. Egyéb gabonaneműek árai nem változtak. Forgalmba került: 700 q rozs 7.15—7.20 koronás áron és 300 q zab 8.25—8.35 koronás áron. A határidő-piaczon a mai üzlet szilárdan és a tegnapi zárlatnál némileg magasabb jegyzésekkel indult meg. A magas kezdőkurzusok meglehetősen realizálási hajlandóságot idéztek elő, ami hamar tulsúlyra juttatta a kínálatot, ez pedig meglehetősen visszashorította a jegyzéseket. A forgalom további folyamán, amely különben meg sem közelítette a tegnapi arányokat, változó irányzat mellett elég tág keretben ingadoztak az árfolyamok. Az októberi buza 4 fillérrel a tegnapi zárlaton fölül, 10.18 koronán indult, nyomban 10.11-ig csökkent, aztán újra 10.19-ig emelkedett, majd ismét 10.07-ig ment vissza és zárlatkor 10.08 koronán maradt. A tegnapi zárlathoz viszonyítva, végeredményképpen ma az októberi buza hat fillérrel, az áprilisi buza hat fillérrel, az októberi zab tizenkét fillérrel csökkent, az októberi rozs egy fillérrel javult, a májusi tengeri pedig változatlan maradt.

A készáru-üzlet jegyzéke a mai tőzsdén a következő volt:

Buza	kilós	ára 100 kg.	kilós	ára 100 kg.
Tiszavidéki	75	—	79	20.40—20.85
"	76	20.—	80	20.50—20.95
"	77	20.10—20.50	81	—
"	78	20.20—20.60	82	—
Fejérmegyei	75	—	79	20.30—20.65
"	76	19.90—20.30	80	20.40—20.80
"	77	20.—	81	—
"	78	20.10—20.50	82	—
Pestvidéki	75	—	79	20.35—20.75
"	76	19.95—20.35	80	20.45—20.85
"	77	20.05—20.45	81	—
"	78	20.15—20.50	82	—
Bánsági	75	—	79	20.40—20.75
"	76	20.—	80	20.50—20.90
"	77	20.10—20.45	81	—
"	78	20.20—20.55	82	—
Bácskai	75	—	79	20.45—20.80
"	76	20.—	80	—
"	77	20.20—20.50	81	—
"	78	20.20—20.60	82	—
Rozs I-rendű új	—	—	—	14.60—14.70
középmínőségű új	—	—	—	14.40—14.55
Arpa takarmány I-rendű	—	—	—	14.—14.40
II-rendű	—	—	—	13.20—13.80
Zab I-rendű	—	—	—	16.20—16.60
II-rendű	—	—	—	15.90—16.20
Tengeri belföldi új	—	—	—	12.—12.30

Eladatott:

Buza, Tiszavidéki: 600 q 81 k 21.20 K, 403 q 80 k 21.20 K, 500 q 80 k 21.20 K, 500 q 80 k 21.20 K, 200 q 80 k 21.20 K, 100 q 80 k 20.70 K felső, 1000 q 80 k 21.30 K, 1000 q 79.5 k 21.30 K, 150 q 80 k 20.60 K felső, 400 q 80 k 20.95 K, 500 q 79.5 k 21.20 K, 550 q 79.5 k 21.20 K, 200 q 79.2 k 21.— K, 300 q 79 k 21.20 K, 150 q 79 k 20.80 K kev., 1200 q 79 k 21.30 K, 100 q 79 k 20.85 K, 100 q 78.5 k 20.60 K, 100 q 78.5 k 20.50 K, 2700 q 78.4 k 20.80 K, 200 q 78 k 20.90 K, 100 q 78 k 21.— K, 100 q 78 k 20.70 K, 300 q 78 k 20.70 K, 600 q 77.5 k 20.— K 6-buza, 100 q 77 k 20.80 K, 200 q 77 k 20.20 K.

Pestvidéki: 500 q 80.5 k 21.— K, 500 q 79.5 k 21.10 K, 500 q 79.5 k 21.— K, 300 q 79 k 20.70 K, 130 q 79 k 20.80 K, 70 q 79 k 20.80 K, 300 q 78.5 k 20.60 K, 750 q 78 k 20.70 K, 600 q 77.5 k 20.60 K, 250 q 77 k 20.70 K, 250 q 77 k 20.70 K, 1600 q 77 k 20.60 K, 550 q 77 k 20.60 K, 100 q 76 k 20.30 K, 800 q 76.8 k 20.20 K, 700 q 75.6 k 20.40 K.

Bánsági: 5000 q 77.3 k 20.70 K, 5000 q 76.4 k 20.65 K, 2000 q 76 k 20.50 K.

Mócsai: 4000 q 76 k 20.63 K szept. vége.

Hódmezővásárhelyi: 4000 q 78.8 k 21.25 K szept. köz.

Bécskeréki: 5000 q 77.3 k 20.70 K szept. vége.

Makói: 4030 q 77 k 20.80 K.
Zentai: 5000 q 75.4 k 20.45 K, bécskeréki okt. száll. 5000 q 74.5 k 20.40 K.
Fejérmegyei: 300 78 k 20.60 K.
Felsőmagyarországi: 300 q 79.5 k 21.— K.
Rozs: 500 q 14.30 K kpf par, 100 q 16.30 K kp. p., 100 q 14.40 K kp. p.
Zab: 200 q 16.50 K kpf, 100 q 16.70 K kpf par.

A határidő-piaczop kötetett:

Déllet:

Előforduló kötések (50 kg.-kint) 1910-re:
Buza októberre 10.18—10.19—10.11—10.07—10.09—
Buza áprilisra 10.41—10.42—10.32—10.33—
Rozs októberre 7.35—7.34—7.40—7.32—7.35—
Rozs áprilisra 7.69—7.75—7.6—7.79—7.72
Zab októberre 8.23—8.25—8.15—8.21—8.10—8.12
Zab áprilisra 8.46—8.45—8.48—8.34—
Tengeri szept. 5.9—5.97—
Új tengeri májusra 5.81—5.79—5.86—5.82—5.81

Óra 30 percetkor zárulna:

Buza októberre 10.08—10.09
Buza áprilisra 10.33—10.34
Rozs októberre 7.35—7.36
Zab októberre 8.12—8.13
Tengeri májusra 1911-re 5.81—5.82

Dunapesti gabonaforgalom.

1910, szept. 4-től 1910, szept. 5-ig.

	Érkezett	Elszállított
Buza	32739	4026
Rozs	2480	—
Arpa	3 65	—
Zab	14717	—
Tengeri	7921	7126
Liszt	10 0	5222
Korpa	100	1099

Értéktőzsde.

Az értéktőzsdén ma sürgősen vásárolták a Közuti Társaság részvényeit, amelyek — természetesen — emelkedtek is. De jól volt keresve a helyi piacon a Városi Villamos, a Drasche, az Ujlaki, a Danubius részvényei is. A nemzetközi papirokban kevés üzlet volt. Forgalmba került: Hazai Bank 316—315.50 koronán, Magyar Bank 757—757.75—756.50 koronán, Budapesti Bank 557—558—556.50 koronán, Spódium 171—174 koronán, Drasche 639—643.50—640 koronán, Ujlaki 426—428 koronán, Athenaeum 318—314—317 koronán, Danubius 490—498—494.50—497 koronán, Atlantika 313—312 koronán, Trósz 290—289 koronán, Hazai Takarékpénztár 207.50 koronán, Magyar Villamossági 452—454 koronán, Ruggyanta 468 koronán, Aszfalt 212 koronán.

Az előtőzsdén kötetett: Forgalmba került: Osztrák hitel 667.25, 668.50, 667.75, Magyar hitel 863, 864.25, 863.50, Államvasut 749.50, 750.25, 749.75, Leszámitolóbank 603, Jelzálogbank 483, 482.50, 483.25, 483, Rimamurányi 696, 695, Városi villamosvasut 387, 387.25, Közuti 754.25, 752, Déli vasut 120, 121.50, Magyar koronajáradék 92.05, 92.17½ koronán.

A déli tőzsdén kötetett: Osztrák hitel 668, Magyar hitel 863.50, 864.25, Államvasut 749.75, Leszámitolóbank 603, Jelzálog 492.50, Közuti 754.25, 756.50, Városi villamosvasut 387.50, 389, Magyar koronajár. 92.22½ koronán.

Utőtőzsde. Osztrák hitel 668, Magyar hitel 864, Leszámitoló 603, Jelzálog 483, Rimamurányi 696.50, Államvasut 700, Városi 390, Közuti 756.75.

Bécsi gabonatőzsde.

Bécs, szeptember 6. (Saját tudósítónktól.) A forgalom kedvetlen, sem gabonaneműek, sem takarmányárak irányzata nem változott, az árfolyamok a tegnapi nívón mozogtak. Arpa irányzata határozottan szilárd, mivel a belföldi konzum érdeklődést mutat.

Jegyzetett buza: Tiszavidéki 10.80—11.35, bánáti 10.50—10.95, székesfehérvári 10.10—10.55, mosoni és győri 9.05—10.30, felsőmagyarországi 9.85—10.45, déli vasuti 9.90—10.40, marcföldi 9.85—10.30.

Rozs: Felsőmagyarországi 7.80—8, csepeli 7.75—7.95, pestmegyei 7.85—8.10, déli vasuti és különféle magyarországi 7.70—7.95, ausztriai 7.70—7.90.

Arpa: Morvaországi 8.50—9.25, bécsvidéki 7.80—8.50, felsőmagyarországi 7.90—9.50, csepeli 7.15—9.30, győri 7.20—8.50, közép-dunai állomások 7.10—7.50, déli vasuti 7.25—8.50, északmagyarországi 7.25—9, takarmány: 6—6.30.

Magyar tengeri 6.50—6.85.
Magyar zab 8.50—9.06, válogatott 8.95—9.35, ausztriai 8.20—8.50.

Bécsi értéktőzsde.

Bécs, szeptember 6. Mivel külföldről semmi kezdeményezés nem mutatkozott, az előtőzsde nyugodt irányzattal nyílt meg és az árfolyamok tartottak. Hosszabb idő óta ma először volt forgalom magyar koronajáradékokban, amelyek erre 92.25-ig emelkedtek. Korlátok közt prágai vasműrészvények

javultak, egyebekben az árfolyamok a tegnapi nívón maradtak. A déli tőzsde szilárd irányzattal nyílt meg, az árfolyamok tartottak. A forgalom későbbi során üzlettelenség uralkodott, mert a berlini piac kedvetlen volt.

10 óra 15 perczkor. Osztrák hitel 667.50, Magyar hitel 862.50, Laenderbank 528, Union 622, Magyar jelzálogbank 481, Államvasut 750.25, Déli vasut 120, Dunagőzhajózás 1130, Apesi 758.50, Prágai vasut 2828, Rimamurányi 695.50, Orosz járadék 103.60, Török sorsjegy 258.50, Keleti vasut 712, 3 százalékos déli vasuti elsőbbség 274.50.

1 óra 15 perczkor. Osztrák hitel 668, Magyar hitel 864.50, Anglo 217, Bankverein 553.25, Osztrák földhitelintézet 1328, Laenderbank 528, Union 622, Magyar jelzálogbank 481, Államvasut 750.25, Déli vasut 120, Dunagőzhajózás 1130, Apesi 758.50, Prágai vasut 2828, Rimamurányi 695.50, Orosz járadék 103.60, Török sorsjegy 258.50, Keleti vasut 712, 3 százalékos déli vasuti elsőbbség 274.50.

Bécs, szept. 6. (Magyar értékek zárata). 4 százalékos arany-járadék 112.20, Tiszai és szegedi kölcsön-sorsjegy 15.35, Magyar hitelbank részvény 864.25 Magyar leszámitoló és váltó részvény 6 2.—, Rimamurányi 695.25, Magyar cukoripar —, Adria hajózási részvénytársaság —, Magyar koronajáradék 92.15, 4 százalékos magyar földterherm. kötvény 22.—, Magy. nyerev-köles. sorsjegy 224.—, Orosz-Oderbergi Vasut részv. —, Magyar jelzálogbank 481.—, Magy. kereskedelmi bank —. Az irányzat nyugodt.

Bécs, szept. 6. (Osztrák értékek zárata). 4.2 százalékos papír-járadék 93.85, 4 százalékos Osztrák arany-járadék 116.20, 1860-as sorsjegy —, Osztrák hitel-sorsjegy 666.75, Angol-osztrák bankrészvény 317.2.—, Bécsi Bankverein 552.75, Osztrák magyar bank 1852.—, Déli vasut 118.75, Dunagőzhajózási tars. 1133 Dohány-részv. 385.—, Cs. k. arany (vert) 11.37, Német bankv. 117.53, Osztr. Lloyd 572.—, 4.2 száz. ezüst jár. 93.80—97.65, Osztr. koronajáradék 93.80, 1864-es sorsj. —, Osztrák hitelintézet részvény 667.—, Union-Bank 621.—, Osztrák Landerbank 527.10, Osztrák-magyar államvasut 749.—, Elbavölgyi vasut —, Alpesi részvény 757.75, 20 frankos 19.09, Londoni váltóár 240.43, Lipótkohó 532.—, Török sorsjegy 258.25.

Külföldi értéktőzsde.

Berlin, szeptember 6. A tőzsde ma is gyöngye volt és a bányapiacot a Carnegie Steel Co. acélműveinek bezárása kedvezőtlen befolyásolta. Kohó és Santung-vasut részvények is általában nyomottak voltak. Ezzel szemben villamossági részvények a későbbi folyamatban jelentékenyen emelkedtek. Varsó-bécsi vasut élénk forgalom mellett jól van tartva. Járadékok nyugodtak voltak, a tőzsde mindazonáltal gyöngén zárult, mert a magánkamatláb emelkedett, ami a Déli vasutaknak is hátrányára vált. Az utőtőzsdén bányáértékek, különösen Phönix kedvezőbb irányzatot mutattak. A készáru-piac ipari értékei nyugodt üzlet mellett gyöngék voltak. Napi pénz 3 és fél, magánkamatláb 3 3/8%.

Berlin, szept. 6. Zárlat. (Saját tudósítónktól.) Zárlatkor jegyeztetik: 4.2 százalékos papírjáradék —, 4 százalékos Osztrák aranyjáradék 99.—, Osztrák hitelrészvény —, Déli vasut 23.10, orosz bankjegyek 216.70, 4 százalékos új orosz kölcsön 94.90, Disconto Commandit 190.10, Dinamittruzst 1 1.70, Harpeni 192.80, Unifikált török járadék —, 4.2 százalékos ezüstjár. 93.70, 4 százalékos magyar aranyjáradék 94.30, Magyar koronajáradék 92.20, Osztrák-magyar államvasut —, Bécsi váltóár 850.—, Olasz járadék —, Alt. villamos-sági Edison 283.50, Gelsenkircheni 215.10, Laurakohó 176.60.

Frankfurt, szept. 6. Zárlat. 4.2 száz.-os papírjáradék —, 4 száz.-os osztr. ar-jár. 99.20, Magy. ar-jár. 94.20, Osztr. hitelint. részv. 209.1/2, Osztrák-magyar államvasut 160.25, Északnyugati vasut —, Bustiehradi vasut —, Londoni váltóár 204.35, Bécsi Bankverein 139.10, Villamos részvény —, 3 százalékos magyar aranykölcsön 76.50, 4.2 százalékos ezüstjáradék 97.60, Osztrák koronajáradék 93.85, Magyar koronajáradék 92.05, Osztrák-magyar bank 133.20, Déli vasut részvény 23.60, Elbavölgyi vasut —, Bécsi váltóár 850.25, Párisi váltóár 243.—, Union bankrészv. 139.10 Alpesi részv. —.

Hamburg, szept. 6. (Zárlat.) 4.2 százalékos ezüst-járadék 97.25, 1860. sorsjegy 173.50, Déli vasut 22.90, 4 százalékos aranyjáradék 98.60, Osztrák hitelrészvény —, Osztrák-magyar államvasut —, Olasz járadék 103.50, 4 százalékos Magyar aranyjáradék 94.55.

London, szept. 6. Angol consol 80.5/8.
Páris, szept. 6. (Zárlat.) 3 százalékos francia járadék 97.67, Osztr. aranyjáradék 100.60 Magyar arany-járadék 96.80, 5 százalékos bolgár kötvény 1896. évről —, 3/4 százalékos Olasz járadék 105.50 Déli vasuti elsőbbségi kötv. 290.—, 5 százalékos marokkói járadék 524.—, 4 százalékos 1890. román köles, 96.30, 4. százalékos amort. románjár. 1905.—, 5 százalékos orosz járadék 105.90, 4 és fél százalékos 1909. orosz járadék 100.97, 4 százalékos spanyol jár. 99.72, 4 százalékos unifikált török jár. 94.97, Török sorsjegy 218.75, Török dohányrészvény 410.—, Osztrák földhitelintézet 1400, Osztr. Landerbank 567.—, Magyar jelzálogbank —, Banque de Paris 18 0, Banque Ottomane 688.—, Osztrák-magyar államvasut —, Déli vasut —, Meridionalvasut 674.—, Hartman gépgyár 637.—, Rio Tinto 17.14, Sucrerie d'Egypte 78.—, Tula 866.—, Uríkányi köszén 197, Chartered 45.—, De Beers 490.50 East Rand 132.50, Jagersfontein 218.50, Trans. Land Comp. 69.—, Váltó Amsterdamra (rövid) 209.—, Váltó német piacokra (rövid) 123.4, Váltó Bécsre (rövid) 104.27, Váltó Belgiumra (rövid) 112.22, Olasz arany-váltó rövid 3/8, Váltó Svájcra (rövid) 3/8, Csekk Londonra 252.40, Magánkamatláb 2 1/8.

Üzleti tudósítások.

Szeszárak.

Table with columns: Milyen időre, Kontingentált, Exkontingentált. Rows: Azonnali szállításra, Szept.-decemberre, Szept.-májusra, Január-májusra.

Burgonya.

Waggontétel ab állomás. ( ) jellel a budapesti állomáson elérhető árak: Rózsa, Dunántuli 3.50-4.- (4.30-5.30), nyírségi 2.80-3.40 (3.90-4.50) K. Sár- ga: 5.50-6.80 (6.20-7.50) K. Fehér, Dunántuli: 3.- 3.50, (3.60-3.80) K, nyírségi 2.60-3.-, (3.50-3.80), gyári 2.60-3.10 K, vidék és keményítőtartalom szerint. Irányzat: Sárga szilárd, róza lanyhább, fehér változatlán.

Sertéskonsumvásári jelentés.

(A székesfevárosi állatvásár és közbiztonsági igazgatóságától.) Szept. 6. E. 626 napi eladatlan maradvány 584 drb sertés. Pótfelhajtás 43 drb sertés. Mai felhajtás 645 drb sertés. Összesen 1272 drb sertés. Eladott 869 drb sertés. Mai maradvány 403 drb sertés.

Arjegyzés. Zsirsertés Öreg I. rendű 350 klg. felül életsúlylevonással 144-148 fillér. Öreg II. rendű 280-350 klg. életsúlyban 136-142 fillér. Fiatal nehéz 300 klg. felül életsúlylevonással 148-158 fillér. Fiatal közép 220-300 klg.ig életsúlylevonással 146-162 fillér. Fiatal könnyű 120 klg.ig életsúlylevonással 154-162 fillér. Husserítés, könnyű 140-300 klg.ig életsúlylevonással 140 fillér. (Az árak minden levonás nélkül klgkint életsúlyban értendők.) A vásár irányzata közepes. Az árak változatlánok.

Kőbányai sertéspiacz.

Szept. 6. Magyar elsőrendű: Fiatal nehéz (páronkint 320 kilogrammon felüli súlyban) 145-146 fillér. Fiatal közép (páronkint 251-320 kilogrammig terjedő súlyban) 148-150 fillér. Közép (páronkint 240-280 kgr.) 150-152 fillér. Könnyű (páronkint 240 kgr.) 156-160 fillér.

Sertéslétszám: 1910. évi szept. hó 4. napján volt készlet 37017 drb. — 1910. szept. hó 5-én felhajtott 462 drb. — 1910. szept. hó 5-én elszállított 389 drb. — 1910. szept. hó 6. napjára maradt készletben 37090 drb. A hizott sertéslétszám irányzata: élénkebb.

Budapesti szurómarhavásár.

Szept. 6. Felhajtott: 631 drb élő borjú (közte 22 rugott.) Arjegyzések: Elsőrendű élő borjúkért 116-128 fillérig, kivételesen 130-144 fillér, közepminőségű élő borjúkért 100-114 fillérig, silány és rugott borjúkért 70-96 fillérig kilogrammonként (levonás nélkül.) Az irányzat élénk volt, az árak 8-10 fillérrel kgr.-kint emelkedtek.

Bécsi sertésvásár.

Szept. 6. A mai sertésvásárra 14892 darabot jelentettek be, melyből a vásár kezdetéig felhajtott 4559 fiatal és 10012 hizott sertés. Árak: elsőrendű 128-130 fillér, kivételesen 131 fillér.

lér; közepéhez 123-128; könnyű 114-121 fillér; fiatal sertés 116-140 fillér, kivételesen 142 fillér kilogrammonként élősúlyban, levonás nélkül.

Kivonat a hivatalos lapból.

— Szeptember 6. —

Kinevezések. Bosznia- és Herzegovina országos kormányának főnöke Altarasz Illes travnikai adóhivatali ellenőrt adóhivatali főellenőrré a IX-dik díjosztályba, eddigi állomáshelyén való meghagyásával, kinevezte;

a pénzügyminiszter Kiss Mihály adóhivatali ellenőrt és Ondrasek Antal adóhivatali segédét a jászberényi adóhivatalnál, jelen állomáshelyükön és a IX., illetőleg X. fizetési osztályban való meghagyásuk mellett, adóhivatali pénztárnokká, illetőleg ellenőrré; Szobonya Kálmán díjtalan pénzügyi számgyakornokot a marosvásárhelyi pénzügyigazgatóság mellé rendelt számvevőségénél, jelen állomáshelyén való meghagyása mellett, ideiglenes minőségű segélydíjas pénzügyi számgyakornokká; Thury Sándor gyulai lakost ideiglenes minőségű segélydíjas pénzügyi számgyakornokká a nagykaróyi pénzügyigazgatóság mellé rendelt számvevőséghez kinevezte;

a pécsi ítélőtábla elnöke Szigriszt Antal Tibor jogszorgó, Rasztina pusztai (Bácsmegeye) lakost a pécsi ítélőtábla kerületébe díjas joggyakornokká nevezte ki.

Áthelyezések. A vallás- és közoktatásügy miniszter Molnár László makói gazdasági szaktanítót a derecskei önálló gazdasági népiszkóához eddigi minőségében áthelyezte;

a szegedi fővárosi elnöke Piti József szentesi járásbírói III. oszt. hivataloslag saját kérelmére ugyanebben a minőségben, a szegedi járásbíróshoz helyezte át.

VIZÁLLÁS.

Table with columns: Állomás, Légsúly, A hőmérséklet, Szélirány és erője, Felhőzet, Csapadék mm., Hőmérséklet. Rows: Inn, Duna, Sárospatak, etc.

Ha gyermekét egészségesben, vidáman és szellemileg frissen akarja látni, adjon neki dr. Hommel-féle Haematogent! Óvási a Dr. Hommel nevet hangsúlyozni kell!

IDŐJÁRÁS. Az elmúlt nap időjárásának áttekintése: Hazánkban az idő esős jellegű megtartotta. Az erdélyi részeket kivéve mindentűlt volt eső, a mely az északi Felföld tulnyomó részén és az Alföld nyugati felén a 20 mm.-t, sőt helyenként a 30 mm.-t is meghaladta. (Losonc 44, Eszék 42, Palánka 41 mm.). A hőmérséklet az erdélyi részek kivételével jóval alacsonyabb a normálisnál és minimuma 5 fok C Zágrábban, maximuma 24 fok C Marosvásárhelyen.

Table with columns: Állomás, Légsúly, A hőmérséklet, Szélirány és erője, Felhőzet, Csapadék mm., Hőmérséklet. Rows: A-Bonyháza, Ungvár, Késmárk, etc.

EGYETERTÉS politikai napilap. Kiadóhivatali igazgató: PAJOR MÁTYÁS

Large financial table with columns: Mai záró árfolyam, Pénz, Áru. Rows: Allamadósság, Záloglevelek, Bankok, Gőzmalomok, Párvallok, Sorsjegyek, Pénznekem és váltók.

KÜLÖNFÉLÉK.

Lemondás.

Őr nem, nem az a lemondás,
Nem az a kínos bilincs;
Epedni a szomjas ajknak,
Ha üdítő cseppje nincs.

Édenkertről, menyországról
Oly könnyen lemondok én:
Mert az édent, menyországot
Még sohasem ismerém.

Aki még a boldogságot
Soha meg nem izlelé:
A lemondás kínos lángra
Sohasem szállhat belé.

Vágy, aminek tárgya nincsen;
Kéj, amit nem ismerünk;
Jón, meg elszáll észrevétlen
S nem sir érte a szívünk.

Óh, de jaj a szomjas ajknak,
Ki egy cseppet élvezett;
Vágyva-vágyik többre, többre;
De tiltva van, nem lehet.

És akit az édenkertből
Még érintett egy sugár:
Lemondani kínok nélkül,
Az sohasem tudna már.

És jaj annak, ki egy percére
Boldog volt már valaha,
És a végzet sugja neki:
Nem lesz boldog már soha . . .

Nem, sohasem mondhatok le,
Hogy ne törjek meg szívem;
S vágyom, vágyom boldogságra:
Mert gyönyörűt ismerem.

S nem mondom le soha arról,
Hogy szeressek lángolón:
Mert akit szeretni tudjak,
Csak egy van e földgolyón.

Csak egy van és azt az egyet
Adta meg az ég nekem . . .
A megismert menyországról
Nem mondom le sohasem.

Kusza Géza.

(A nő-férfi. Newyorkban már napok óta egy Martinez néven ismert jókedvű és népszerű spanyol kereskedő kalandján nevének, aki az amerikai metropolisban öt éven át jó sikerrel folytatott kereskedő karrier után a minap barátainak legnagyobb álmétkódására elárulta, hogy nem férfi, hanem nő. Kiderült, hogy a Smith Helén nevéű csinos, szőke bosztoni leány öt esztendőn keresztül képes volt férfiként szerepelni csak azért, hogy egy fogadást megnyerjen. Szerepét mindvégig oly ügyesen játszotta, hogy még csak a gyanu árnyékát sem ébresztette föl kitére iránt. Smith kisasszonyt férfitruhában szerzett tapasztalatai valósággal férfigyűlölvé tették.

— Dicsékvés nélkül mondhatom, — szölt barátaihoz — hogy megismertem a férfit és utjait s éppen ezért jobban meg tudom érteni a nőt, mint eddig. Hogy mért hívják a férfit az erősebb nemnek, nem tudom fölfogni. Igaz, hogy erősebb izmai vannak, de energiája, képességei, ideglete és komolysága egy esőpet sem mulják felül a nőt.

Allítása szerint az öt év alatt csak három olyan férfival találkozott Newyorkban, aki ideális gentleman-nek tekinthető. Ezzel szemben egész sereg nőt ismert meg a kereskedői pályán, aki becsülettel és komoly törekvéssel nagyon sok férfit tulszárnyalt. A nők szerinte sokkal jobbak és, ami fő, türelmesebbek a férfinnál. Kemény munkát könnyen végeznek, szerény fizetéssel beérik, s az élet keserűségét zugulódás nélkül viselik akkor is, midőn hasonló körülmények közt a férfiak háromnegyed része elkeseredik, vagy éppen kétségbeesik.

Egy dologban azonban mégis meghajlik Smith kisasszony a férfiak előtt s ez a ruházódás. Öt évi ruhaviselés után a női ruházatot boszantóan ostobának és czélszerűtlennek találja. Ez alatt az idő alatt csak egyetlen nőt ismert, aki osztozott ebbeli véleményében. A földalatti vasuton találkozott vele. Szürke ka p, puha ing és szövetből készült kék kabát s nadrág volt rajta. Smith kisasszony fölismerete benne a nőt, azután is látta több ízben, de megszólítani sohasem merete.

Smith kisasszonyt férfiszereplése idejéből való barátai nagyon megkedvelték végtelen kedvessége és előzékenysége miatt. Egy szomszédja, aki szintén kereskedő s akivel a girl-man, ahogy most

— Meg kell ismernem közelebről, mert látom, hogy ön igen érdeklődik iránta, jól lehet, nem vagyok barátja az ilyen végtelentek baihászó embereknek. Az az ember, aki hátat fordít a világnak, azt rendszeren előbb a világ taszította el magától.

— Ön igazságtalan, — felelte a hercegnő röviden.

Ezzel a vita be is fejeződött, mert a hercegnő megostorozta lovát s elindult.

— Minden valószínűség szerint a hercegnőt valami érdek fiúzi ehez a csavargóhoz, — gondolta Estmere. — De mit tudhat az róla, ami neki kellemetlen?

A hercegnő egyszerre nagyon megváltozott. Megismerte a hegedű ezüstcsengésű hangját gondolatai azon a szüreti ünnepélyen jártak, melyen ezt az áriát először hallotta; akkor mondta a gróf:

— Ez a lány nem lehet paraszt szülők gyermeke.

Mióta szemel Estmere pillantásával találkoztak, lelkében megszűnt a hideg. Ismét megtalálta lelkének tisztaságát s az a jég-burok, mely körülvette egész valóját, kezdett olvadni.

Emlékezései mindinkább magukkal ragadták, mennél mélyebbre hatoltak a völgybe.

— Ah, itt van Tricotrin, amint gondoltam. — kiáltott Baldanja marquis. — Benne láthatja az emberek leboldogabbikát Estmere gróf!

— Akkor valószínűleg azt az embert látom, akit a legkevesebb felelősség terhel. Vagy talán egyáltalán nem terheli felelősség? — kérdezte a hercegnőhöz fordulva.

— Ön megfeledekzik arról a kömivesről ki saját élet veszélyeztetésével hozott fel a kutból. Akkor megmutatta ugy cselekvőképességét, mint bátor lelkét.

— Valóban arról megfeledektem és most köszönöm önnek, hogy emlékeztetett reá.

Smith kisasszonyt emlegetik, poharazgatás közben sok kellemes órát töltött, mikor megtudta a valóságot, így kiáltott föl:
— Milyen kár! Elvesztettem a legkedvesebb cimborámat!

(Háromszáz ezer korona egy ülésért.) Ezért a csinos összegért adta el Patten, az ismert nevéű amerikai milliomos a newyorki árutőzsde termében lévő ülőhelyét. Patten tudvalevőleg teljesen visszavonult az üzlettől és ez idő szerint európai tanulmányuton van. A tőzsdei ülőhelyre tehát nincs többé szüksége. Ő maga kétszázötvenezer koronáért vette a helyet egy pár évvel ezelőtt egy nagy szerencsével dolgozó bórziánertől. A newyorki bórzen tudniillik az a babona járja, hogy a szerencsés emberek helyei szerencsét hoznak az utódoknak is. Pattenél ugyancsak bevált ez a kabala, mert nehéz milliókat szedett össze egy pár esztendő alatt a bórzen s most még a helyét is ötvenezer korona haszonnal adta át az utódjának.

(Az orvosi tudomány Kercában.) Az orosz pénzügyminiszter könyvet adott ki, amelyből megtudjuk, hogy Koreában nagyon rossz lábon áll a közegészségügy. Tanult orvosok tulajdonképpen csak a fővárosban vannak, Ahoz, hogy valaki tanult orvos legyen, éveken át kell Söulban tanulnia. Az alapvető tankönyv körülbelül kétezer éves munka. Az orvosi hivatás rendszerint apáról fiúra száll. A vidéki orvosokat aféle félorvos, félgyógyászok képezik ki. Honoráriumát az orvos csak akkor kapja meg, ha a beteg meggyógyult, vagy meghalt, tekintet nélkül arra, hogy mennyi ideig tartott a gyógykezelés. A fővárosban vannak nőorvosok is, mert az előkelő asszonyok egy világról sem vizsgáltnak meg magukat férfi-orvossal. Csak a belsőleg alkalmazott orvosságoknak tulajdonítanak gyógyító hatást. A koreai a mérges anyagok közé számítja a nyálat is, miért is ezt ki kell köpni. Mint nagyretartott gyógyítószert szerepel a gison-gyökér és a fiatal szarvas agancsából tört por. Jó orvosság a meleg szarvasvér is, meg a medveepe, a medvemáj. Szemgyulladás ellen a szárított pántlikagilisztá pora, láz, sárgaság, torokgyulladás és kígyócsípés ellen a kukacpor a legjobb orvosság. Hüls, fogfájás és elmebetegség ellen piritott vagy főtt eserebogarát adnak a koreai orvosok. Ezekre a betegségekre jó a pók, a sáska, a selyemhernyó, a csiga stb. is. A vérkeringési zavarokat tüszurásokkal gyógyítják.

Olyan ember, aki egy másikért kockára teszi életét, az minden bizonynyal nemeslelkű és bátor. Akkor tényleg láttam, hogy önzetlen, önfeláldozó lélek, akinek értéke megbecsülhetetlen. De ugy látszik, hogy ön már a kömives szerencsétlensége előtt ismerte a megmentőt. Azt akkor nem tudtam, mert másképpen jobban igyekeztem volna akkor eloszlanni azt a félelmet, melyet tamusított iránta.

A hercegnő megértette a czélzás tendenciáját.

— Akkor igyekezett volna megnyugtani? — ismételte idegesen. — Tehát annyira lehetetlennek hiszi ön, hogy a mi környezetünkben lehetetlen szimpátiával viseltetni valaki iránt, aki veszélyezteti életét? Hát mindig csak saját üres önzésünknek hódoljunk?

— Ha Lira hercegnője — felelte a gróf — megtanította a világot arra, hogy őt szívtelennek tartsák, akkor ne vegye rossz néven, ha végre hívókra akad. Máskülönbén végtelenül örvendek, hogy most tévedtem.

A hercegnő hallgatott.

Még csak néhány lépés s ott voltak a falu előtt, hol Tricotrin örvendező paraszt sereg vette körül. Tricotrin számtalanszor keresték fel fejedelmek és előkelő főurak, hogy játszszen hegedűjén terméikben, de ő az ajánlatot sohasem fogadta el. Ezt a mulatságot azok számára tartogatta, akik egész nap fáradságos munkát végeztek a mezőkön, hogy megszerezhessék életszükségleteiket.

A hercegnő elkerülhette volna ezt a találkozást, de nem tette. Bizott színészhetségében, s meg akarta mutatni, hogy neki már semmitől sem kell félnie.

— Nézzük csak meg közelebről ezt a csodálatos művészt, — szólott az előkelő társaság egyik hölgytagja s a csapat a vendéglő felé yette utját.

(Folyt. köv.)

LIRA HERCEGNŐJE.

— Regény két kötetben. —

IRTA: W. ROBERTS.

83

— Igen, legutóbb Lelislénél, a festőnél láttam.

Ó az a férfi, akiben egyesülnek Byron ötletessége, Jean Jacques politikai bölcsesége s Mirabeau szónoki képességei. A sötét-kék blouse-ja fölött Apolló feje azt a benyomást kelti, mintha nem is tartozna ahoz a ruhához, amelyet visel. Lelke tündöklő tiszta s a szociális eszméknek hódol, tanultsága pedig felér bármely tudós tanárával.

— Ah, értem már!

— Egy kozmopolita.

— Ez annyit jelent, hogy beszél minden nép nyelvét, de egyiknek szokását sem követi.

— Valódi jellem —

— Igen, de megállott s nem fejtette ki azt, amit megkezdett.

— Világzséni —

— Aki nem használ senkinek.

— Republikánus —

— Aki kerüli a munkát s ezért beszél a gazdagok jóléte ellen. Köszönöm önnek. Ön kedves marquis négy rövid teljesen hü képét festette le ezen embernek.

— És ön, gróf ur, négy rövid epigrammban szén véleményt adott róla, — szólott közbe Lira hercegnője, részt kérve a vitából.

Estmere elbámulva pillantott feléje.

— Én véleményt tréfából senkiről sem szoktam alkotni hercegnő, — felelte mérgesen. — Ismeri ön ezt a muzsikust?

— Igen, mint ahogy ismeri egész Franciaország, — felelte a hercegnő, de egészen belepirult a hazugságba.

SZINHÁZAK.

Szerda, 1910. szeptember 7-én.

NEMZETI SZINHÁZ:

A bor.

Falusi történet 3 felvonásban. Irták: Gárdonyi Géza.

Személyek:

Baracs Imre	Gyenes
Baracs Mátyi	Rózsashegyi
Baracsó	Cs. Alszegei L.
Jancsi	Püspök A.
Ózv. Szunyoghné Domján	
Szunyogh Rózi	D. Ligeti J.
Mihály	Gabányi
Ezter	Görö L.
Göze Gábor	Molnár
Göze Gábor	Keczeri J.
Durbints Pál	Kovács
Kátsa	Faludi
Bige	Narcsisz
Tepsi	Kálmán
Zsugli	Latabár
Czegéldi	Kelemen M.
Egy fia	Petri u. n.
Kisbiro	Paulay
Kocsis	Iványi

Kezdeté 1/2 8 órákor.

URANIA SZINHÁZ.

A francia forradalom.

Kezdeté 1/2 8 órákor.

VIGSZINHÁZ:

Csitulj szívem!

Böhözt 3 felvonásban. Irták: Hannequin és Veber. Fordította: Mérei Adolf.

Személyek:

Mentinel	Vendrey
Izabella	Haraszhly
Balbino	Pallay R.
Prudence	Kiss Irén
Mirette	Kornai B.
Charles Amadés	Tapolczay
Savinton	Perenczy
Viktor	Tanay
Clackson	Szerényi
Barruche órnagy	Tihanyi
Banler	Sarkady
Rendőrbiztos	Bárdy

Kezdeté 1/2 8 órákor.

KIRÁLY SZINHÁZ:

Luxemburg grófia.

Operett 3 felvonásban. Irták: Lehár Ferencz.

Személyek:

Luxemburg grófia	Király
Basil herceg	Rátkai
Staza grófné	Erdei B.
Brissard Armand	Kovács
Vermont Juliette	Várdai I.
Didier Angéla	Petráss

Kezdeté 1/2 8 órákor.

A min. v. és öz. miniszter ellenször leiratáival kiténtetve.

Dr. Batizfalvy I. Z. főváros legelső

FOGORVOSI INTÉZETE

áthelyozve: Károly-körut 3. sz. alá.

Fájós fogak meggyógyítása Szájpadlásnélküli műfogak, Tartós fogtömések, aranyhídak, koronák, Foghuzások (altatásban is.) Jól használható fogszorok elkészítése és behelyezése.

Jótállás mellett mérsékelt szabott áron. Vidékiek félnap alatt megkapják műfogaikat.

Royal Cabaret

Erzsébet-körut 31. szám.

Telefon 110-22.

Telefon 110-22.

Minden éjjel pont éjféltől hajnalig.

34 elsőrangú ének- és tánc-attrakció

Miss Kathryn, Agi Renetta, Anna Christensen, Pia de Toloma, Ellen White, Le. Marcelle, Elina Sörensen, French Billwood, Sascha Trost, Aina Aida, Semmel-trió, Selma Bressendorf, Várdai Adél, Szép Erzel, Perényi Nusi, Mezel és Mezel stb. stb. — **Kukó Vincze és zenekara.** Bal Mabille. Belépődíj éjjeli 1 óráig 1 korona, azontul nincs belépődíj.

STEINHARDT MULATÓ

Rákóczi-ut 63. sz. Telefon 54-23.

Ma és mindennap!

A kollektív apaság! Tréfa házasság!

Böhöztök. Irták Günger és Taussig, ford. és átd. Steinhardt.

Kellép Szóke Szakáll a kedvelt kabaret író. Steinhardt 5 új slágerrel és a Jonson paródiával. Négy új külföldi attrakció.

Éjféltől reggel 5 óráig a remek télikertben cabaret, zene, táncz belépő díj nélkül. — Jegyek délelőtt 10-1-ig és délután 3-6-ig a mulatóban és özv. Konti Józsefné dohánytözsdejében, Andrassy-ut 29.

FOLIES CAPRICE

Téli helyiségei Révay-utca 18. szám.

Telefon: 14-22. Telefon: 14-22.

Igazgatók: Leitner és Keleti. Főrendező: Rott Sándor.

Az előadás kezdete 1/2 9 órákor.

9 1/2 órákor! Ma Ujdonság!

„Benősülés“

Vidéki társadalmi életkép. Irták: Satyr. Rendező: Rott Sándor.

Végül 11 órákor! Ujdonság!

„Huszarenliebe“

Katonai humoresk. Irták: Satyr. Rendező: Trebitsch Sándor.

Jegyek elővételben: Folies Caprice, Révay-utca 18. d. e. 9-1-ig és d. u. 3-6-ig. Konti, különlegességi tözsde Andrassy-ut 29. és Sopronyi nagytözsde Rákóczi-ut 1. 12 óra után az 1-es emeleti „Casino de Paris“-ban a világ legelső ének- és táncz-attrakciók fellépése.

Fővárosi Orfeum

VI., Nagymező-utca 17. sz. Waldmann Imre igazg.

Ma és mindennap

Sergeant Brennan

világhírű amerikai diaboló-művész

GLAUDIUS

és 16 attrakció.

Az előadás kezdete 8 órákor.

Elővétel d. e. 10-1-ig és d. u. 3-6 óráig a nappali pénztárnál.

A télikertben reggel 5 óráig VÖRÖS „ELEK cigányzenekara játszik. „

Az összes egyetemi

főiskolai és középiskolai tan- és segédkönyvek kaphatók.

Mai Henrik és fia

könyvkereskedésben Budapest, Múzeum-körut 31. sz. Jegyzéket bérmentve küld.

Tokaji Bortermelők Társasága r.-t.

TOKAJ.

Telefonszám: Tokaj 5; Telefonszám: Tokaj 5.

A legmegbízhatóbb beszerzési forrása a felsőleges

tokaji szamorodni és aszu-boroknak.

Próbarendelésre alkalmas csoportok:

1 posta kosár: 1 palack 0.7 lit. 1904. évi kiváló szamorodni bor; 1 palack 0.7 lit. 1901. évi zamatos szamorodni bor; 1 palack 0.5 lit. 1904. évi 2 puttonos aszu; 1 palack 0.5 lit. 1901. évi 4 puttonos aszu ... K 12.70

Ládában:

20 palack 0.7 literes 1904. évi tokaji szamorodni bor ... K 36.30
 12 palack 0.5 literes 1904. évi tokaji 2 puttonos aszu bor ... K 40.25
 20 palack és pedig: 10 palack 0.7 lit. 1904. évi szamorodni bor és 10 palack 0.5 lit. 1904. évi 2 puttonos aszu bor ... K 52.25

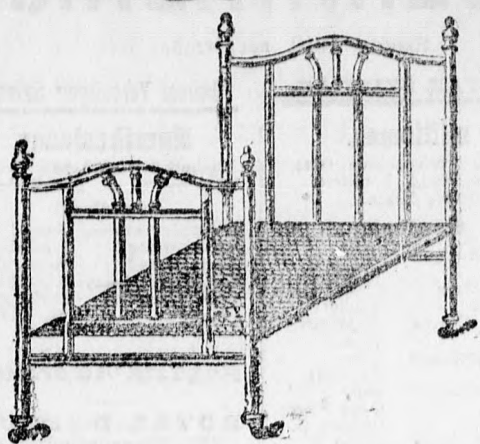
Hordóban:

60 liter 1908. évi tokaji asztali bor ... 59.40 kor.
 60 " 1907. " " peccsenye bor ... 72.60 kor.
 60 " 1904. " " szamorodni bor ... 89.10 kor.
 60 " 1901. " " szamorodni bor ... 138.60 kor.

A csomagolásért, hordóért és ládért semmit sem számítunk fel. A megrendelő vasúti állomásáig bérmentve küldünk minden rendelést. Részletes árjegyzékkel szívesen szolgálunk. Vízonteladók kedvezményben részesülnek.

Rézágy 32 frt

Acélsodronnyaggyűjtőt vaskerettel 5.50

Az itt bemutatott vaságy sodronnyal és rézdiszítéssel bármely színre emaillezve 16 frt.

Mindenemű vas- és rézbutori legelőszobban szállít

NÉMETH fémbutorgyára, V., Kohary-u. 19a.

5000 db Flanel takaró!

135/190 cm. nagyságban Jaquart Flanel takaró 1 frt 90 kr.-ért kapható

Szőnyeg-udvar Budapest, Király-utca 32. (az udvarban)

Alapítástól 1895.

EDISON MOZGÓFÉNYKÉP VÁLLALAT R. T.

BUDAPEST, VI., NAGYMEZŐ-UTCA 21.

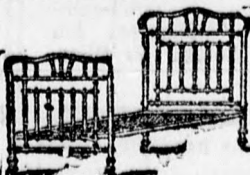
Telefon 64-20.

Minden villanyvilági tásra berendezett lakásban és helyiségben tartható

Házi mozgófénykép előadás

Egy előadás díja K 50 A legkedveltebb otthoni szórakozás :: Megrendelhető telefon útján is

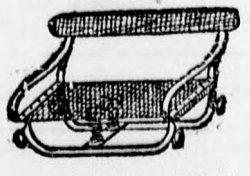
Telefon 64-20.

Réz és vaságyak minden kivételben.

Szotgatókocsik.

Sodronyos kocsik minden méretben.

ÁGY és ÁGYBETÉTEK

Réz és vasbutor, kertisátor, pad, szék és asztalok, szőnyeg, függöny, ágy- és asztalterítők, kárpitozott butor, paplan, matracz stb. nagy választékban készpénzért, valamint

részlettörlesztésre

is kapható.

Pfeffermann Imre utóda

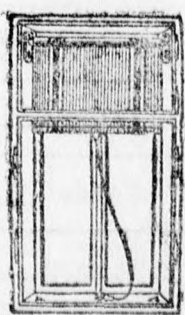
GYÁRÁBÓL

Budapest, VII., Dohány-utca 58. sz

Arjegyzéket bárkinek kívánatra ingyen és bérmentve küld.

Gyermekkoszik nagy választékban.

Koletták, Jaulousinek és ábrólettek minden méretben kaphatók.

SZINHÁZAK.

Szerda, 1910. szeptember 7-én.

MAGYAR SZINHÁZ.

A milliomos.

Vígjáték a felvonásban. Irták: Winchel Smith. Fordította: Bródy Miksa.

Személyek:

Brewster Montgomery Góth
Eragdoh Sebestyén
Smith Tommy Papp
Mc Cloud Vándory
Hargissan Charlie Z. Molnár
Pettifingli Tarnay
Gardner Archibald Törzs
Golding Archibald Thuróczy
Drew ezredes Dohy
Mrs. Dan Orlov Flóra
Gray Peggy Bathory G.
Armstrong Jenice Forrai R.
Drew Barbara Nagy Teréz
Trxie Csatai J.
Miss Boynton Zala Karola
Rawles Körpéndy
Mr. Grant Réthely
Kipány Gere
Hajostizt Patheó

Kezdete 1/8 órakor.

FŐVÁROSI NYÁRI SZINHÁZ. (BUDAI SZINKÖR)

Sziámi herceg.

Operett 3 felvonásban. Szövegét Peter Pál, zenéjét Sztojanovits Jenő írta.

Személyek:

Lovag Csokmanek Arkossy
Szmircsek Keleti
Pibicsok Lukács
Szekeres Ignác Tábori
Irma felesége Hara-szthy
Dezső Mimi Albert E.
Baj Flóra S. Melczar J.
Folyam Zizi Tot M.
Csung Lia Róna
Gurulya Abris Hajnai Gy.

Kezdete 1/8 órakor.

Fővárosi Városligeti Színház

Muzikusleány.

Operett 3 felvonásban. Irták: Járno György és Buchbinder B.

Személyek:

Eszterházy herceg Fekete
A kis herceg Hudacsek N.
Haydn József Kabók Gy.
Rézi, tehenes leány Küry Klára
Elena Montebelli Pálffy M.
Tanító Sz. Ráday J.
Péter Szalay
Hézló zsidó Keller

Kezdete 1/8 órakor.

ROYAL-ORFEUM VII., Erzsébet-körút 31.

Este pont 8 órakor

Elsőrangú színházi és variété előadás.

A nagyherceg

Laszky Béla operettje.

Akhbar-Kilbic

egy fekete herceg párisi kalandjai (French Bill-wood mint vendég).

Trézsi

történet egy vidéki kávéházból.

Lord Spleen

angol szkóts.

A márkiz és a rabló

zenés blüett.

The Rithies, Freres

Freres és az összes attrakciók.

Csütörtökön, szeptember 8-án és vasárnap szept 11-én két előadás, d. u. 3 1/2 és este 8 órakor.

ROYALORFEUM

ERZSÉBET-KÖRÚT 31. TELEFON 110-27

Minden este pont 8 órakor: Ragyogó színházi és variété előadás

A művészi szenzációk műsora:
Akhbar Kilbic Parisi bohózat.
Lord Spleen Angol skóts.
The Rithies Tohuvabóhu.
Trézsi. Történet egy vidéki kávéházból.
A márkiz és a rabló. Laszky Béla blüettje.
Freres Freres. Greek Gymnasztó.

Uj! „Cirkusz“ Uj! Zerkowitz nóták, Szécsi, Solti, Sarkadi új szövegek. A nagyherceg, operett, stb. Szabadalmazott amerikai szellőztető berendezés. Kifünő vendéglő. Igy még nem mulatott Budapest! Csütörtökön, szeptember hó 8-án és vasárnap, szeptember hó 11-én délután fel 4 órakor mérsékelt áru csafádi délutáni előadás a teljes nagy műsorról. — A télidőben éjjelkor Royal-Cabaret. 34 új tánc- és ének-attrakció. Ball mabille, ének-, táncmulatság és cigányzene hajnali 5 óráig.

TANKÖNYVEIT

szép, használt, jó állapotban, garantált jó kiadásokat legolcsóbban MINTA könyvkereskedés és antiquarium

Schimkó Gyula cégnél szerezhethi be. Budapest, VII., Erzsébet-körút 38. és VI., Teréz-körút 32. Még nem felelőként szeptember végéig a pénzt visszafizetem.

ÖN BÉREL KIDOB

egy ócska zongorát vagy pianinót és havonta 12 vagy 16 korona kölcsön díjat, végre pénzt kiadta, zongorája nincsen.

HAFIZET

havonta 20 koronát, kap egy kiváló gyártmányú, legmodernebb ércpánaszéltőkes keresztúros új zongorát vagy pianinót, nem ir alá váltót, nem állít kezest, nem lekötelezette bankszövetkezetnek és idővel mégis tulajdona lesz a zongora. — Ilyen ideális szöveg, liberális módon kapható kizárólagosan csak

„MUSICA“ részvény-társaság

(Gazgató: Sternberg Dezső.)
zongora eladási és kölcsönzési telepén.
Eufon kölcsönzési legelőkeltebb gramofon- és művész-zenék felállítására.
Budapest, VI., Teréz-körút 1/a. (Király-utca sarok, az Orsz. Zeneakadémia közelében.)
Telefonszám: 4-31.
Zongorák becsesítése, javítása, hangolása legkülönösen.
Fenti rendszer kedvezményében egyelőre csak a fővárosban lakók részesülnek.

Tányértalpu Barnabás

a Maczkónemzettség hírneves ivadéka Az En Ujságomban Pósa Lajos gyermeklelkében számol be eszaksarki utjának mulatságos kalandjairól és írdeákja Boos Bálint fúrge tollal már írja is az érdekes kalandok történetét. Kivüle még a magyar irodalom valamennyi jeles tollfogatója ír hétről-hétre szép mesét, csengő verset, mulattató történetet és a kellemes szórakozás közben szinte észrevétlenül játszva, jókedvűen tanul az írásköböl minden gyerek. — Előfizetési ára negyedévre 2 korona 50 fillér.

Az új évnegyed július 1-én kezdődik. Előfizetni lehet a kiadóhivatalban (Budapest, Andrassy-ut 10.) vagy bármely más könyvkereskedés útján.

LEGFINOMABB AZ EZÜSTÜSTGEN FÖTT

MÁLNASZÖRP

GESSLER SIEGFRIED BUDAPEST
ALTWATER-LIKÖRGYÁRÁBÓL.

Fakult bőrkabátok

sötét színekre tartósan festetnek
Haltenberger Béla ruhafestő-gyárában Kassán.

ZÁLOGBAN

levő arany- és ezüstékszereket, sorsjegyeket s azokra magasabb kölcsönt nyújtunk.

MANNHEIM SIMON ÉS FIA

Budapest, IV., Párisi-u. 5.
(Főpostával szemben.)

Lovas-féle zene-konzervatorium

akadémiai előkészítő tanfolyammal
Budapest, VI., Andrassy-ut 67. sz.
Az Orsz. M. Kir. Zeneakadémiának volt paletájában.

ELÖNYÖK:

Az intézet növendékei a szükséges kottákat, valamint a hangszereket díjmentesen kapják otthoni használatra.
Az angol, francia vagy német nyelvek valamelyikét díjmentesen tanulhatják okl. nyelvtanároktól.
Beiratások naponta d. e. 9-1-ig és d. u. 2-7-ig.
Esti tanfolyam.

SZEMERE JÓZSEF

államilag képesített okleveles zeneitanár igazgatása alatt
Országos Zeneakadémiára előkészítő zeneintézet
VI., Király-utca 60., I. emelet.
Telefon 44-68.
Beiratások naponta. Minden tanszak.

IX. évfolyam. IX. évfolyam.
LÖWY MAYER
okleveles zeneitanár
zeneakadémiai előkészítő hegedű-
tanfolyama és esti kurzusa
VI., Csengeri-utca 45. II. 14. (Arad-u. sarok.)
alatt létezik. A tanítás szeptember 5-én kezdődik.
A beiratások d. e. 9-12, d. u. 3-6-ig eszközölhetnek.

TROCADERO
Telefon 15-10. VII., Király-u. 77. Telefon 15-10.
Igazgató: GRÜNER JAKAB.
Budapest legújabb látványossága
Elsőrangú mulató,
Ma és naponta
a fényes megnyitó műsor
20 elsőrangú attrakció.
Kezdete fel 9 órakor. Pénztárnitás 5 órakor.
Jegyek előre válthatók: Zipser és König zenemű-kereskedésben, Andrassy-ut 4. szám.
Bővebbet a falragaszok.

Heti műsor:

1910. szeptember hó	M. kir. Operaház	Nemzeti Színház	Vigszínház	Magyar Színház	Király-Színház	Fővárosi Városligeti Színház	Fővárosi Nyári Színház	Uránia
8 Csütörtök — — — — — d. u. este	—	Az aranyember	Amor, a pénzügynök Osztrigás Miczi	A saskók Csákó és kalap	Janos vitéz Luxemburg grófja	Betyár kendője A muzikusleány	Rip van Winkle Sziámi herceg	Utazás a földkörül Nanoleon
9 Péntek — — — — —	—	Nászinduló	Csitulj szívem.	Warrené mestersége	Luxemburg grófja	A muzikusleány	Az elvált asszony	Ja an
10 Szombat — — — — —	Bankovics György	Stuart Mária	Amor, a pénzügynök	Gavallérok	Luxemburg grófja	A muzikusleány	A tévedt nő.	Az Országos Színház- művészeti Akadémia nem tart előadást.
11 Vasárnap — — — — — d. u. este	Bajazzók Csodaváza	Az ember tragédiája	Osztrigás Miczi Caitulj szívem	A kuruzsók Gaval érok	Luxemburg grófja Luxemburg grófja	A tót leány A muzikusleány	Hajduk hadnagya A tót leány	—

MAGYAR ORVOSI MŰSZERTÁR

BUDAPEST, VII-İK KERÜLET, RÁKÓCZI-UT 32-İK SZÁM, A RÓKUS-KÓRHÁZZAL SZEMBEN,
 saját érdekében felhívja az összes sérülteket, hogy az összes kulturálmokban szabadalmazott, különösen a nyári idényben páratlan célszerűségű kicserélhető
 nyomlappal ellátott **MULTIFORME sérvkötőkről** prospektust kérjenek. Ezen
SÉRVKÖTŐ a legmesszebbmenő igényeknek is megfelel **MŰLÁB** a lehető leg- **MŰKÉZ** a legizlésebb **MŰFÜZŐ**
 nyaknak is megfelel jobb kivitelben kiállításban
Támogatók, egyenestartók, haskötők, gummiharisnyák stb. mérték szerint jótállás mellett készülnek.
HYGIENIKUS KÜLÖNLEGESSÉGEK! KÉPES ÁRJEGYZÉKET kb. 1000 ábrával, ingyen, bérmentve és diszkrétan küldünk.

Gözeke acetylen-lámpák
 éjjeli szántásoknál gözekekre alkalmasak, mert nappali lényt adnak.

Automobil-lámpák
 kézi-, kocsi-, kocsi-udvari-, pózna-, asztali-, udvari-, kerti-, istálló-

Acetylen-lámpák

Bárdi József

részvénytársaság.

Budapest, VI. Liszt Ferenc-ter 15. sz.

Sürgőnyelm: Pneumatik.

Árjegyzék kívánatra ingyen és bérmentve.

Telefon 16-28.

A már 55 év óta dícsőretreméltólag ismert, s a 71012. sz. Bm. leirat követelményeinek teljesen megfelelő

UJ-VUKOVÁRI
 arcztisztító kenőcs
 szelő himlőhely, sör, májoltok, fakadékok, torrasági porszenesek, orrvörös egek és minden egyéb arcvirágzások ellen, valamint az

uj-vukovári
 bőrszépítő szappan
 mely az arczenőcsce a használati ntasítás szerint alkalmazva, meg korosabb egyenlők is vruio es fia al kinezest kölcsönöz

Egy nagy tégely ára 1 kor. 60 fill., kisebb 1 kor., szappan 1 kor. Utazásoktól óvakodjunk! Csak Krajosovics által Vukováron készített kenőcs valódi. Minden tégelyen Krajosovics, a készítő arczépe látható.

Fórákár: Budapest, Király-u. 12. és Andrássy-ut 26., Török József győgszertára.

MAGYARHON ELSŐ, LEGNAGYOBB ÉS LEGJOBB NERVEVÜ ORAUZLETE.

Alapított 1847.

Brausweller János
 Cs. és kir. kizárólagosan Szegeden. a remontoir ingaóráknak stb. stb.

ÓRÁK, ÉKSZEREK 10-ÉVI JÓTÁLLÁSSAL
RÉSZLETFIZETÉSRE

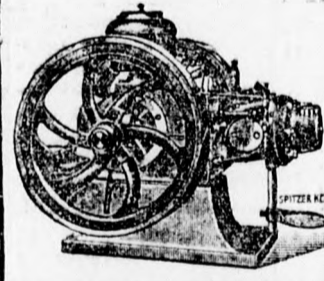
Képes árjegyzék bérmentve javítások pontosan eszközöltetnek.

Szabó Emil és Társa

Budapest, V., Ferencz József-ter 6. sz.
 — Gresham-palota, a Lánchíddal szemben. —

Telefon 76-48. :: Sürgőnyelm: Szabók, Budapest.

Szállítunk **BOLINDER** nyersolajmotorokat, **DOBRY**-féle benzinmotorokat és cseplőgépeket, szivógázmotorokat és malomberendezéseket.

Arjegyzéket ingyen és bérmentve küldünk.
 Viszontelárusítók kerestetnek.

BUTOR

részletfizetésre vagy meghatározott időre, szolid árak és legkezevebb fizetési feltételek mellett. — Felvilágosítással szolgál

LISZT ISTVÁN BUDAPEST, most Kristóf-ter 8., I. em. (Váci-utca mellett) butor-raktárban. Telefon 171-38. Több mint 500 képpel ellátott árjegyzékünket bárkinek 60 fill. ellen franko elküldjük

A kerékpárvilágot már 35 év óta uraló eredeti angol Helical Premier és The Champion

kerékpárokat dupla húrang-csapágygyal és szabadonfutóval, 3 és 5 évi jótállással, minden árfelemelés nélkül szigorúan az eredeti gyári áron havi 12 és 15 koronás részletre adjuk és kerékpár-alkatrészeket

az egész világon létező összes kerékpárokhoz, külső és belső gummikát, csengőket, lámpákat, pedálokat, láncokat, konuszokat és cseszeket óriási forgalmunk következtében melyen leszállított nagyban eredeti gyári árban szállítunk vidékre is bárhol.
LÁNG JAKAB és FIA
 kerékpár és alkatrész nagykereskedők
 Budapest, VIII., József-körút 41. szám.
 Fióküzletek: Baross-ter 4., és Budán II., Margit-körút 6. szám.
 Diszárjegyzékünk 1000 képpel kerékpár és alkatrészekről ingyen és bérmentve.

Titkos betegségek

gyógyítására legjobban ajánlható 28 éven át szerzett kórházi tapasztalatai alapján

Dr. KAJDACSÝ

v. cs. és kir. ezredorvos és kórházi főorvos.
 Biztos sikerrel, rövid idő alatt gyógyít húgyvesefolyást, hólyagbajt, sebéket, bujakört (syphilit), bőrbajokat, elgyengült férfierőt, idegheknél is, önfertőzést és annak utóbjait, ideg- és hátrgerincsbajt, valamint minden női bajokat.
 Rendel d. e. 13 órától d. u. 4-ig és este 7-8-ig.
 Budapest, VIII., József-körút 2. szám.
 Levelekre válaszol, gyógyszeréről gondoskodik. — Levél után is biztos gyógyásiker.

Telkek a Hűvösvölgyben

Évazárdag területen. közúttal a telepen, villamos végállomás közelében előnyös fizetési feltételek mellett, olcsó áron kaphatók. Felvilágosítás nyerhető a Balazs-féle vendéglőben, a villamos végállomáson. — Azonkívül telkek kaphatók 1 koronától fejjebb önként a Szilágyi telepen 6 éves lefizetésre. Vonalközlekedés kőzvágóhídról. Felvilágosítás nyerhető a Szilágyi teli vendéglősnél. — Bővebb felvilágosítással a Budapest III-ik kerületi takarékpénztár Lajos-u. 183. szolgál

Ezen specialista legjobban ajánlható szerfelett gazdag tapasztalatai alapján, melyeket a kórház húgyveszvi és bujakóros osztályán való működése alatt számos éven át szerzett.

DR. FABINYI

specialista nemi bajokban emeritált kórházi orvos
 gyökeresen és rövid idő alatt gyógyít a rendszeres foglalkozás megzavarása nélkül mindennemű nemi betegséget (húgyvesefolyást, sebéket, syphilit és önfertőzésből támadt idegbajokat.)
 Meglepő az eredmény férfui gyengeségnél (impotentia) még öregebb egyéneknek is.
 Biztos siker folytán a honorárium utólag is fizethető. Levelekre díjtalanul válasz. Kívánatra gyógyszerék.
 Rendelés délelőtt 9-3 ig, és este 6-8-ig.
 Budapest, Rákóczi-ut 8/A. szám.
 (Ajánrház a Pannónia szállóval szemben.)
 Lepecsházi bejárat. Kőllőn városzóvak.

HAZASULANDÓK FIGYELMÉBE!

JEGYGYÜRÜK, NŐSZAJÁNDÉK-TÁRGYAK
 A LEGERŐSEBBEN
POLGÁR KÁLMÁN
 ÉRSZERESZ-ÉS MŰBÉ IS
 üzletében szereztetők be.
 BUDAPEST, Erzsébet körút 29.

VIDÉKI MEGRENDELÉSEKRE KÜLÖNÖS GONDOT FORDÍTOK.
 ÁRJEGYZÉK 2000 RÁVZAL INGYEN ÉS BÉRMENTVE

E hirdetési rovatban minden szó egyszerű beiktatása közönséges...

KIS HIRDETÉSEK

E hirdetési rovatban minden szó egyszerű beiktatása közönséges...

Pénzszekrények, használtak és újak, rendkívül olcsó áron kaphatók...

Juniperus (nemes borovicska) 4 literes...

Veres afonya befőtt, szépsége, 5 kilós...

Rizike gomba, válogatott, 5 kilós...

Pénzszekrényeket fűz- és betörésmenteseket...

Vetőgépszükségletét mielőtt fedezné, kérem...

Vérpiros görögdiényének száza 14...

Csemegeszőlő sasziella, muskotály postakosaranként...

Nevelőnőket német, francia, angolokat...

Törlesztés tisztviselőkölcsonok, jelzálogkölcsonok...

Tisztviselői kölcsönt köztisztviselőknél és katonatiszteknek...

Vigyázzon ha meghült és vásároljon valódi Réthy-féle cukorkát...

Csemegeszőlő, legnemesebb fajokban muskotályal...

Harisnyák fejletését kötőgépen olcsón...

Temetkezés vállalkozók, intézetek, egyletek...

Nemzeti zenedében járt kitűnő zongorista haladók...

Kárpitos nyergesek részére mindennemű kellek...

Zálogcédulákat veszek. Elzálogosított briliánsokat...

SZÜLŐK! Iskolákról, nevelőintézetekről...

BUTOR 30% megtakarítás! Régi Butorszalon Budapest, Ferenziek-ter 3...

Zenekedvelőknek ingyen és bérmentve küldi most...

Parlamentari gyorsírók által vezetett magyar-német gyorsíró iskola...

3 szó Tiller önkéntesi egyenruha Budapest

3 szó Tiller Breeches-nadrág Budapest

3 szó Tiller diszmagyarruha Budapest

NAGY LÁSZLÓ A GYERMEK ÉRDEKLŐDÉSÉNEK LÉLEKTANA. Ár 3 korona.

30 koronaért készünek saját műhelyemben mérték után...

Saját gyártmányú fűthető fürdőkádak kőmelegítő kályhakkal

WOLLNER M. H. Bpest, V., Arany János-utca 22a.

3 szó Tiller önkéntesi egyenruha Budapest

3 szó Tiller Breeches-nadrág Budapest

3 szó Tiller diszmagyarruha Budapest

Saját gyártmányú fürdőkádak 14 kor-tól...

VALÓDI FRANCIA GUMMI ÉS HALHÓLYAGOK STERYL

Zálogcédulát, Brilliantot, gyöngyöt, ékszert, aranyat...

ÜGYNÖKÖK Minden szakmabeli egyének teemes keresetre...

Értékpapírban, Rotter, Budapest, V., Honvéd-utca 4.

Zálogcédulákat veszek. Elzálogosított briliánsokat...

Automatikus tömegfogó. patkányok részére...

BUTOR készpénzért vagy részletre minden kamat nélkül...

LEGJOBB SZIVATTYÚKAT és TŰZFEKENDŐKÉNY GYÁRT A BUDAPESTI SZIVATTYÚ ÉS GÉPGYÁR RÉSZVÉNYTÁRSASÁG

A gyakorló gyorsírók Társasága gyorsírási (Gabelsberger-Markovits rendszerű) és gépirás...

Ajtók, Ablakok, vasredőnyök, használtak és újak...

Kézimunka himzősekhez, butorhoz, függönyökhöz...

BUTOR üzletünk felosztása folytan minden elfogadható áron...

Ingyen gramofon lemezvásárlás ellenében Mindazoknak...